

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

.....
Polgár Város Önkormányzata

2023-2028

**Elfogadásra került a 64/2023. (VI.29.) sz.
KT. határozat alapján**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	5
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	8
2. Stratégiai környezet bemutatása	9
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	47
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	80
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	86
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	95
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	100
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	101
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	103
1. A HEP IT részletei.....	103
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	103
Jövőképünk	104
Romák és mélyszegénységben élők	106
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	113
3. Megvalósítás	118
3.1 A megvalósítás előkészítése	118
3.2 A megvalósítás folyamata	118
3.3 Monitoring és visszacsatolás	121
3.4 Nyilvánosság	121
3.6 Érvényesülés, módosítás	122
4. Elfogadás módja és dátuma	123

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** alapján megjelent **Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Polgár Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Polgár, az eddig feltárt és múzeumokban látható, gazdag régészeti leletek tanúbizonysága alapján, igen régi település, amely már az őskortól kezdve, folyamatosan lakott hely volt. Hogy kik voltak az őslakók, az bizonytalan. A leletekből csak annyi állapítható meg, hogy Polgár fejlődésére az őskortól a népvándorlás koráig, sok nép kultúrája hatott. A honszerző Árpád, Szabolcs, Tas és Töhötöm vezérekre bízta ennek a területnek a megszállását. Ezek szállásterületéből alakult ki Szabolcs vármegye, melyhez ekkor még Polgár is tartozott.

Polgár neve először 1229-ben fordul elő írásos formában a Váradi Registrumban. Nevének eredetét, illetve jelentését máig is vitatják a nyelvészek, történészek. A tatárjárás idején Polgár területe teljesen elpusztult, elnéptelenedett. Hiteles források szerint az 1440-50-es években a Hunyadiak népesítették be újra. 1501-ben Bakócz Tamás érsek, a tulajdonába került Polgárt és Szentmargitát, Ároktóval együtt az egri káptalannak adományozta, majd mindkét helységet királyi jóváhagyással Borsod megyéhez csatolták. Ide is tartozott egészen 1511-ig.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A kutatók által eddig feltárt és a „Polgár története” című, 1974-ben kiadott monográfiában megtalálható adatok szerint, Polgár már a tatárjárás után, a XV.-XVI. század fordulóján a mezővárosias fejlődés útjára lépett. A XVI. század derekán ugyanis hiteles adat szól Polgárról és Szentmargitáról, mint "oppidum"-ról (városról). A XVI. század végén a török hódoltság, a tatár és a német pusztítások következtében mindkét település (Polgár és Szentmargita) majdnem teljes elnéptelenedése következett be. Ez az állapot 1559-től 1608-ig tartott, amikor a katonáskodó hajdúk letelepedésével, illetve 1614-ben történt beiktatásával Polgár is a hajdúvárosok sorába lépett. A rendelkezésünkre álló hiteles adatok szerint Polgár 1613-tól 1692-ig volt önálló, különleges jogállással - "separata porta" - rendelkező hajdúváros. Ebben az időszakban Polgár a hajdú kiváltság jogcímét biztosító katonai szervezet formai fennállása mellett, olyan széleskörű autonómiával (önkormányzat) rendelkező, szabad paraszti mezővárossá alakult át, amelynek anyagi létét elsősorban a paraszt-polgári életformára való áttérés: a nagyarányú pusztai állattartás, kisebb mértékben a földművelés, a vásártartási jog, a gabona és marhakereskedelem, valamint az 1630-ban megkapott révjog jövedelme biztosította. A hajdúkerület 1718. február 11-én hozott határozata alapján Polgár kivált a hajdúvárosok közösségéből.

Ezután ismét egy elnéptelenedési korszak következett, amely alapján véve a polgáriak egyik tiltakozási formája volt az elviselhetetlen kettős adózás (hadiadó és a földesúri adóterhek) ellen. Ezzel ért véget a 110 éves hajdúvárosi korszak. Az 1718-tól 1848-ig terjedő új szakaszban Polgárnak az egri káptalan által más megyékből betelepített lakói teljesen jobbágyokká váltak, de nem mondtak le a földesúri terhek csökkentéséért és a „separata porta” visszaállításáért folytatott harcról. A különleges jogállást 1802-ben az országgyűlés határozatával végleg megszüntette. Ez egyrészt a jobbágyterhek fokozódásához, másrészt pedig az antifeudális küzdelmek erősebbé válásához vezetett. 1848-tól jelentősen javult a volt polgári jobbágyok sorsa is, mert több földhöz jutottak, azonban a káptalani nagybirtok szorító közelsége nagymértékben akadályozta terjeszkedésüket, illetve gazdálkodásukat. Polgár további fejlődését az I. világháborúig terjedő korszakban a népesség számának nagyarányú növekedése jellemezte.

A világháborúk a nagyközség népének is mérhetetlenül sok kárt és szenvedést okoztak. Változott a társadalmi rétegződés, növekedtek a vagyoni különbségek. Megnőtt a földet követelő, valamint az alkalmi munkákból élő cselédek és szegényparasztok száma. Sorsukon az 1945 augusztusában végrehajtott földosztás változtatott jelentős mértékben. Ekkor a keresőképes lakosság 75 %-a foglalkozott földműveléssel. A földosztással sorsdöntő változások kezdődtek meg mind a gazdasági élet, mind pedig a helyi közigazgatás átszervezése terén.

A település képviselő- testülete 1949 márciusában hozta meg a Polgár villamosításáról szóló határozatát, 1952-től pedig megkezdődött a termelőszövetkezetek, majd a gépállomás szervezése is. 1947. január 1-jével önálló nagyközség alakult Újszentmargita és önálló kisközség Újtikos néven. Változott Polgárnak a megyén belüli hovatartozása is, ugyanis 1949. december 14-én, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának 4.343. számú rendelete Polgárt Szabolcs vármegyétől Hajdú-Bihar megyéhez csatolta át. 1950-ben pedig Polgár község székhellyel új járást szerveztek, melyhez Egyek, Görbeháza, Polgár, Tiszacsege, Újszentmargita nagyközségek,

valamint az újtikosi körjegyzőség községei tartoztak. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1016/1969. (IV. 29.) számú határozata, Polgár községet nagyközséggé, ennek megfelelően a tanácsát pedig nagyközségi tanácsá nyilvánította 1970. január 1-jei hatállyal. A 17/1970. számú, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa által kiadott rendelet megszüntette Hajdú-Bihar megye polgári járását. Ezzel egyidejűleg valamennyi községét - így Polgár nagyközséget is - a debreceni járáshoz csatolta. A járások megszüntetése után Polgár - Újtikos - Tiszagyulaháza községek közös tanácsú nagyközséggé szerveződtek. Ez a közigazgatási forma jónak és időtállóknak bizonyult, egészen 1991-ig. 1991. január 1-jei hatállyal Újtikos és Tiszagyulaháza önállósult és ettől az időponttól mindkét volt társközség önálló önkormányzattal rendelkezik. 1992-ben pedig Folyás is önálló község lett.

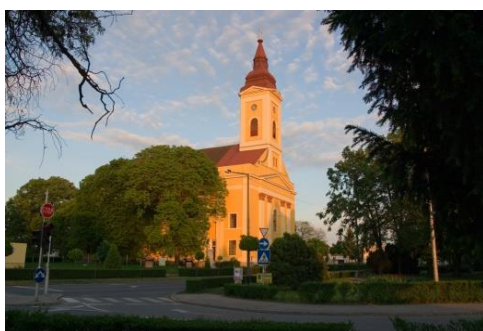

A polgári nép kollektív tudatában mindig erősen élt a mezővárosi, a hajdúvárosi, valamint a járásszékhelyi múlt, az autonómiára, a helyi, térségi vezető szerepre való törekvés. Történelmi folytonosságból következőnek, megszenvedett és megérdemelt szerzett jognak tekintették és tekintik gazdasági-közigazgatási irányító szerepük, városi keretek közötti tovább élését. Ezért pályáztak az újbóli várossá nyilvánításra. Ez a pályázat elérte célját, ugyanis a Köztársaság Elnöke 196/1992. (XII. 18.) KE. számú határozatával Polgár nagyközségnek 1993. január 1-jei hatállyal a városi címet adományozta. Ezzel az itt élő lakosság régi vágya teljesült.

Értékeink, küldetésünk

Polgár újkori történetében mindig megfogalmazásra került, hogy egy élhető kisvárost szeretnénk építeni. A rendszerváltás utáni évtizedeket a lassú, fokozatos fejlődés határozta meg, míg mára valóban az élhetőbb kisváros útjára léptünk, évről-évre látványosan fejlődik a város, új közszolgáltatások elérésével, élhető környezet megteremtésével, de megőrizve értékeinket.

A Barankovics téren lévő Római Katolikus Templomot Hild József tervei alapján, késő klasszicista stílusban építették 1856-ban. A templom freskóit Kákonyi Asztrik készítette 1970-ben. A templomkertben Somogyi Sándor - 1925-ben avatott- első világháborús emlékműve látható. A Templomkertben találhatóak újkori emlékezőhelyek, az 1956-os emlékmű, valamint a helyreállított Mária szobor.

A település legrégebbi építménye a központban található dombon álló, barokk stílusú Kálvária kápolna, melyet az 1769-es pusztító járvány után emeltek. A kálvária domb többi együttesét képezi a 14 stáció és a Golgota három keresztje. A Kálvária és környéke a városrehabilitációs pályázat során újult meg 2013. évben.

Polgár, az eddig feltárt és múzeumokban látható, gazdag régészeti leletek tanúbizonysága alapján, igen régi település, amely már az őskortól kezdve, folyamatosan lakott hely volt. Ennek emlékét őrzi az Archeopark, amely a város határában épült, és az autópálya építése során feltárt emlékeinket mutatja be.

Kiemelt értékeink

Társadalmi szolidaritás. Célunk az összetartó, szolidáris, hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése. A tiszta, rendezett, virágos és biztonságos lakóhelyünk megteremtése.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása. Életkörülmények, -feltételek, -tér kialakítása, mely a lakosok emberi méltóságának, értékeinek, egyediségének megerősítését szolgálja.

Partneri kapcsolat, együttműködés. A kölcsönös előnyök egyidejű biztosításával a partnerség és a méltányosság elvének érvényesítésére törekszünk.

A bármilyen hátránnyal Polgár településen élő lakosság esélyeinek érvényesítése érdekében összehangolja az önkormányzati intézményeket és a civil szervezeteket, a célkitűzések megvalósítása érdekében, és kialakítja az együttműködési rendszereit, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítani tudja a program megvalósítását, nyomon követi a célok teljesülését, ellenőrzi, értékeli az elért eredményeket, kiigazítja a rendszert, melynek gyakorlati megvalósítására fórumot hoz létre.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban HEP) átfogó célja

Polgár Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve (továbbiakban IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Különös figyelmet fordítottunk az Alaptörvény XV. cikkére, mely szerint:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Polgár Város Önkormányzata a különböző célcsoportok esélyegyenlőségének biztosítása érdekében már korábban is több intézkedést hozott, melyek ma is érvényben vannak. A helyi rendeletek, a kötelező törvényi feladatokon túl, szabályoznak olyan ellátási formákat, amely az idősek, a fogyatékosok, az ifjúság, a szociálisan rászorultak helyzetét segíti:

- a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 17/2021.(IX.17.) rendeletünk szabályozza a települési támogatások, az önként vállalt szociális segítség szabályrendszerét, a szociális alapellátáshoz való hozzájutás kereteit, a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás térítési díjainak támogatását
- a lakáscélú támogatásokról szóló 25/2016.(X.21.) rendeletünk a fiatalok első lakáshoz jutásának támogatását szabályozza, legfontosabb szempont az odaítélésnél, hogy aki Polgáron szeretne letelepedni, azt a város támogatja. Jelenleg a rendelet hatályon kívül helyezve.
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 16/2021. (IX.17.) rendelet tartalmazza az önként vállalt támogatások és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások szabályozását.
- Polgár Város Önkormányzata fenntartásában működő köznevelési intézményekben fizetendő térítési díj, tandíj és díj összege megállapításának és fizetésének szabályairól szóló 34/2012.(X.26.) rendelet a térítési díjkedvezményeket tartalmazza.
- a felsőoktatásban résztvevők önkormányzati ösztöndíjrendszeréről szóló 33/2015. (IX.25.) rendelet a Bursa Hungarica felsőoktatási önkormányzati ösztöndíj támogatási feltételeit szabályozza.
- az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 37/2015. (X. 30.) önkormányzati rendelete szabályozza a lakbértámogatást.
- az egészségügyi alapellátási körzetek kialakításáról szóló 16/2016.(VI.17.) rendelet a lakosság egyenlő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférését szabályozza.
- a légúti allergiás megbetegedést okozó gyomnövények visszaszorításáról szóló 29/2004. (IX. 29.) rendelet az asztmás és allergiás betegek életének megkönnyítését célzó szabályozásokat tartalmaz.
- a sport támogatásáról szóló 21/2015. (VI.26.) önkormányzati rendelete a helyi egyesület, az ifjúság sportolásának megkönnyítését tűzte ki célul.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait. A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jövőben kiemelt figyelmet kell fordítanunk az alábbi stratégiai programokra:

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A társadalmi és az intézményi kommunikáció nagyon fontos, mondhatnánk talán legfontosabb eleme a programnak, a szakmai feladatok mellett. Megpróbáljuk minden kommunikációs fórumon elérni a lakosságot, felhívni a figyelmet a diszkriminációmentesség fontosságára, a jogtudatosságra, az EBH létezésére, és arra, hogy törvény biztosít jogorvoslati lehetőségeket a diszkriminációval szemben. E szempontokat a stratégiai programjainkban is érvényesítjük.

Önkormányzatunk az alábbi stratégiai programok mentén végzi munkáját:

- Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)
- Településfejlesztési Koncepció
- Településképi Arculati Kézikönyv
- Polgár Város Önkormányzatának Gazdasági Programja (2021-2025)
- Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
- Minden év költségvetési koncepciója

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elvei:

- A helyi közösségek támogatása, a közösségek megtartó erejének, és lokálpatrióta szellemiségének erősítése
- A helyi mezőgazdasági termelésen és termékfeldolgozáson, mint hagyományon alapuló életvitel lehetőségének biztosítása
- Az elvándorlás csökkentése (helyi és jövedelmező munkahelyek létrehozásával egyre több ember bevezetése a munka világába)
- A helyi munkaerő mobilitásának lehetséges legolcsóbb, és környezetkímélő eszközeinek fejlesztése (a kerékpáros közlekedés lehetőségének kiépítése a szomszédos iparvárosba, és a településen belül)
- A migráció csökkentése a városi szolgáltatások fenntartásával, és lehetőség szerinti bővítésével, hatékony védelmi rendszerek kiépítésével
- Információs és kommunikációs technikák fejlesztése (az e-kormányzat lehetőségeinek kiépítése mellett a lakosság önképzési lehetőségeinek fejlesztése)
- Zöld infrastruktúrák kiépítése, és a fenntartható földhasználat helyi kultúrájának megteremtése, a biológiai környezet és a humusz védelme

A **Településfejlesztési Koncepció** feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez. A településfejlesztési fő elvek: élhetőség, fenntarthatóság, befogadás. A Koncepcióban megjelennek az ITS-ben meghatározott településfejlesztési elvek.

A Gazdasági Programban az önkormányzati területfejlesztési elképzeléseket megyei szinten kell összehangolni. **A Program** tartalmaz helyzetértékelést (település bemutatása, önkormányzat intézményrendszere, társadalmi kapcsolatok); általános célkitűzéseket (a kötelezően ellátandó feladatok teljesítését, a fejlesztések finanszírozhatóságát, a pénzügyi stabilitást és a költségvetési egyensúly biztosítása); fejlesztendő területeket (szociális ellátások, lakossági kezdeményezések, rendeletalkotás, közlekedés és úthálózat, közösségi közlekedés, csapadékvíz elvezetés-felszíni vízrendezés, sport, turisztika, turizmus); konkrét rövid és középtávon tervezett beavatkozási területeket és beruházásokat, projektterveket.

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció Polgár város szociálpolitikai fejlesztési irányait határozza meg:

- Szociális alapszolgáltatásokat ellátó Polgári Szociális Központ tárgyi feltételeinek javítása, minőségi fejlesztése, szolgáltatások elérhetőbbé tétele.
- Modern, egy épületbe integrált Szociális Központ létrehozása
- Idősek Nappali Ellátása esetében kapacitásbővítés
- Bentlakásos – Idősek Otthona létrehozása
- Hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási lehetőségeinek feltárása, koordinálása
- Család-és gyermekvédelmi tevékenység javítása

Lokális teendők a szervezeten belül:

1. Esélyegyenlőségi munkatárs, felelős alkalmazása: a településen belüli esélyegyenlőség érvényesítéséhez és az egyenlő bánásmód biztosításához az önkormányzat vállalja az esélyegyenlőségi funkció megőrzését a fenntartási idő végéig.
2. A szervezet döntéshozói, munkavállalói vagy közönsége számára esélyegyenlőségi képzés tartása: a diszkriminációmentesség és az egyenlő bánásmód érvényesítésének feladatairól és eszközeiről, a nők helyzetének sajátosságairól a szervezet évente képzést tart.
3. GYES-en, GYED-en lévő munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartás: Munkahelyéhez, kollégáihoz tudjon kapcsolódni, a gyes, gyed ideje alatt is, ne essen ki az információáramlásból; ezzel is megkönnyítve számára a visszatérést. Az önkormányzat vállalja, hogy a visszatérést segítő, szervezett dokumentált módon a minden évben megrendezésre kerülő nőnapra, május 1.-re, önkormányzati rendezvényekre meghívja a gyesen, gyeden lévő dolgozókat is.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Polgár települést a három megye kapujaként szokásos emlegetni, hiszen közlekedési csomópont tekintetében egyforma távolságra van a három megyeszékhelyhez Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza. Itt található az M3 Outlet Center, mint kereskedelmi központ, valamint a Polgári Ipari Park is, jelentős betelepülőkkel.

Polgár település Hajdúnánás Járási Kormányhivatalhoz tartozik. Polgáron működik a Járási Kormányhivatal kirendeltsége, a kormányablak és gyámhivatal, valamint a foglalkoztatási osztály.

A közszolgáltatások ellátásának szervezése, illetve minőségi fejlesztése során különös figyelemmel kell lenni arra, hogy az önkormányzat az egyes szolgáltatásokat a lehető legalkalmasabb szervezettel végeztesse (vagy maga lássa el), a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség követelményeit szem előtt tartva. A közszolgáltatások fejlesztéséhez történő anyagi fedezet biztosítása érdekében – a méltányosság figyelembevételével – olyan ellenértéket kell a szolgáltatásokat igénybe vevők számára megállapítani, amelyek igazodnak a felmerült költségekhez és egyes meghatározott esetekben alapját képezhetik a minőségi fejlesztésnek is. A közszolgáltatások nyújtása során folyamatosan támaszkodni kell a szolgáltatási

folyamatba épített belső ellenőrzés, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés által tett hatékonysági, gazdaságossági megállapításokra, valamint biztosítani kell a lakossági észrevételek figyelembevételének lehetőségét is a tervezett szolgáltatás-fejlesztések során.

A város hazai kapcsolatrendszerének fontos eleme a járáshoz tartozó településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás.

A PÉTEGISZ Polgár és Térsége Egészségügyi Központ Nonprofit ZRt. nyolc település lakossága számára kínál korszerű járóbeteg szakellátást 2011 óta.

Az önkormányzati tulajdonú intézet felelősséget érez a térség lakosságának egészségben tartásáért, gyógyításáért, s ezt szem előtt tartva szervezi és nyújtja a szakmai szabályoknak megfelelő ellátásokat több szakterületen. Tevékenységük során kiemelt figyelmet fordítanak az ellátások és szolgáltatások színvonalára és a munkánkat kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésére.

A Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Kft. Hajdú-Bihar megyében (az alábbi települések kivételével: Egyek, Tiszacsege, Monostorpályi) lát el közszolgáltatást. A Hajdúböszörményi régióban (Balmazújváros, Bocskai kert, Folyás, Görbeháza, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúhadház, Hajdúnánás, Hajdúsámson, Hortobágy, Polgár, Téglás, Tiszagyulaháza, Újszentmargita, Újtikos) a hulladékgyűjtés, szállítás valamint a kezelés feladatait is a **Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.** látja el.

A KORPUSZ 93 Kft. 1993. évben alakult. Létrehozásának célja volt, hogy a meglévő erőforrások optimális kihasználásával és a szintentartáshoz szükséges fejlesztésével a gazdálkodás hosszú távon jövedelmezően, a piaci igényekhez igazodóan működjön.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal végzése alapján a közműves ivóvíz-ellátással és szennyvíz-elvezetéssel összefüggő szolgáltatói feladatokat 2023. január 1. napjától az **Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV Zrt.)** látja el településünkön

A város szakmai szervezeti és egyesületi kapcsolatai

- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)
- Jegyzők Országos Szövetsége (JOSZ)
- Hajdúvárosok Szövetsége

Teret adunk a különböző szervezetek, szerveződések megjelenésének, amelyek szintén a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást biztosítják a lakosság részére:

- Hajdú-Bihar Megyei Igazságügyi Hivatal (térítésmentes ügyvédi segítség)
- Áldozatsegítő Szolgálat
- Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete
- Látássérültek Észak-Alföldi Regionális Egyesülete

A város hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

A partnerségi kapcsolatok tartalmának alapját a jövőben is elsősorban a gazdasági tárgyú együttműködés kell, hogy képezze. Erősíteni szükséges a több évvel ezelőtt megkötött partnervárosi kapcsolatot Tiszaújváros önkormányzatával, intézményeivel és szervezeteivel. Különösen fontos, hogy megvalósuljon a gazdasági szereplők közötti kölcsönös előnyöket biztosító összefogás, a szakemberek közötti tapasztalatcsere, a bevált „jó gyakorlatok” adaptálása. Erősíteni szükséges a történelmi, társadalmi, kulturális, sport és közösségi szabadidős tevékenységeket. Az elmúlt ciklusban megkezdett, több mint reményt keltő kapcsolatépítő tárgyalások az alábbi településekkel folytatandók, rendezőelvként a határon túli magyar lakta településekkel való kapcsolatépítés, mint a kiemelt jelentőségű vállalat kezelés. Célkitűzés,

hogy együttműködési megállapodások megkötésével közösen benyújtható pályázati források legyenek segítségünkre a kapcsolatokkal tartalommal való megtöltésében. Megkötöttük az együttműködést Nagykároly településsel.

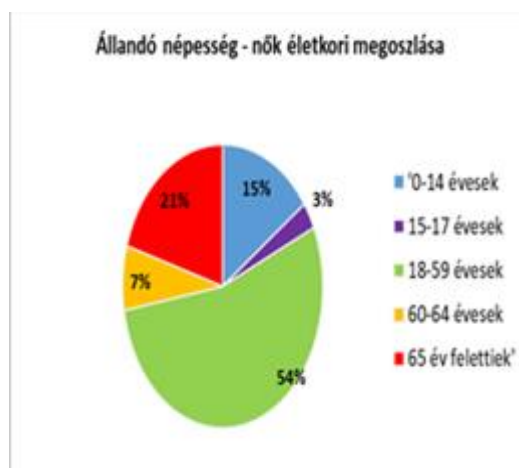
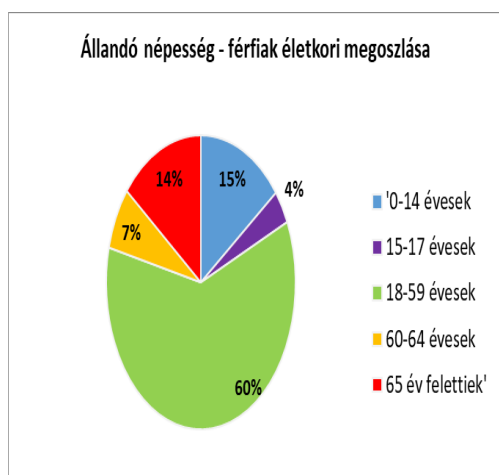
Nagykárolyal és Tiszaújvárossal aktív testvéri kapcsolat működik az oktatás, a kultúra és a sport területén.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgált adatokat a TEIR adatbázisából, valamint Polgár Város Önkormányzat és intézményei nyilvántartásaiból, éves beszámolóiból gyűjtöttük össze. Azonban az esélyegyenlőség szempontjából nem áll rendelkezésre minden olyan releváns adat, amely alapján a kutatásokat át lehetne tekinteni vagy adathiányt lehetne kimutatni.

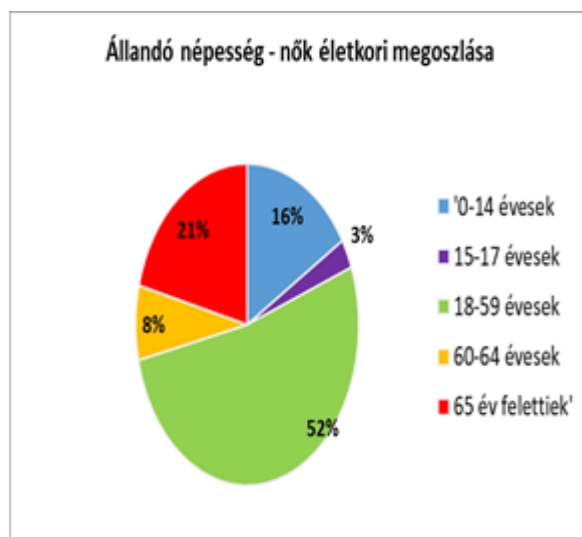
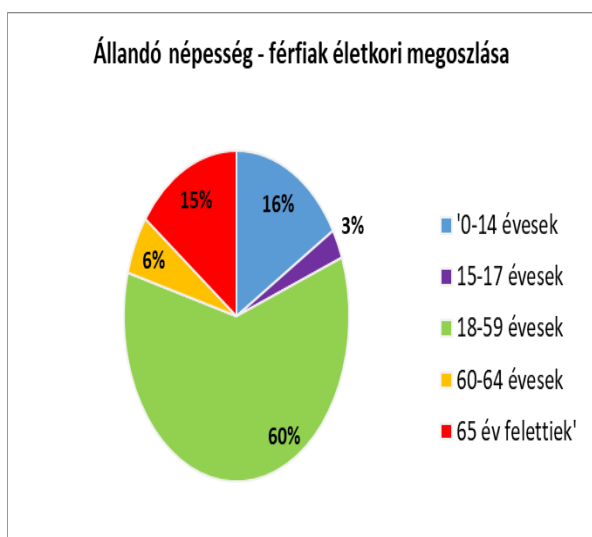

Állandó népesség életkor szerinti megoszlása 2018 évben

Az állandó népesség nem szerinti összetételét elemezve látható, hogy a férfi-nő lakosság összetétel kiegyensúlyozott az össz. népesség adatait tekintve. 2018. évben a 8 107 fős állandó népességből 4 047 fő férfi (49,92%) és 4 060 fő (50,08%) nő volt. Az aktív korosztályt tekintve a férfiak aránya a magasabb, a 65 év felettiek esetében pedig a nők aránya nagyobb.

Állandó népesség életkor szerinti megoszlása 2021 évben

2021. évre 8 153 főre nőtt az állandó népesség, míg a férfiak aránya kis mértékben ugyan, de nőtt, addig a nők aránya ugyancsak kis mértékben, de csökkent. Az életkori megoszlásban jelentős változás nem következett be.

Polgár Város demográfiai helyzete

(fő)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Születések száma	87	87	77	85	96	117	115
Halálozások száma	110	127	99	126	74	108	120
Lakosság száma	8035	8036	8047	8107	8129	8168	8153

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Lakosság korösszetétele: 8115 fő

Fiatalok (1 - 18 év)	1 685 fő
Aktív korúak (19 - 65 év)	5 065 fő
Idősek (66 - 99 év)	1 365 fő

Fiatalok	0-3 év	4-6 év	7-14 év	15-18 év
	441 fő	269 fő	664 fő	311 fő
Aktív korúak	19-25 év	26-45 év	46-55 év	56-65 év
	692 fő	2 232 fő	1 144 fő	997 fő
Idősek	66-75 év	76-85 év	86-90 év	90+
	850 fő	386 fő	87 fő	42 fő

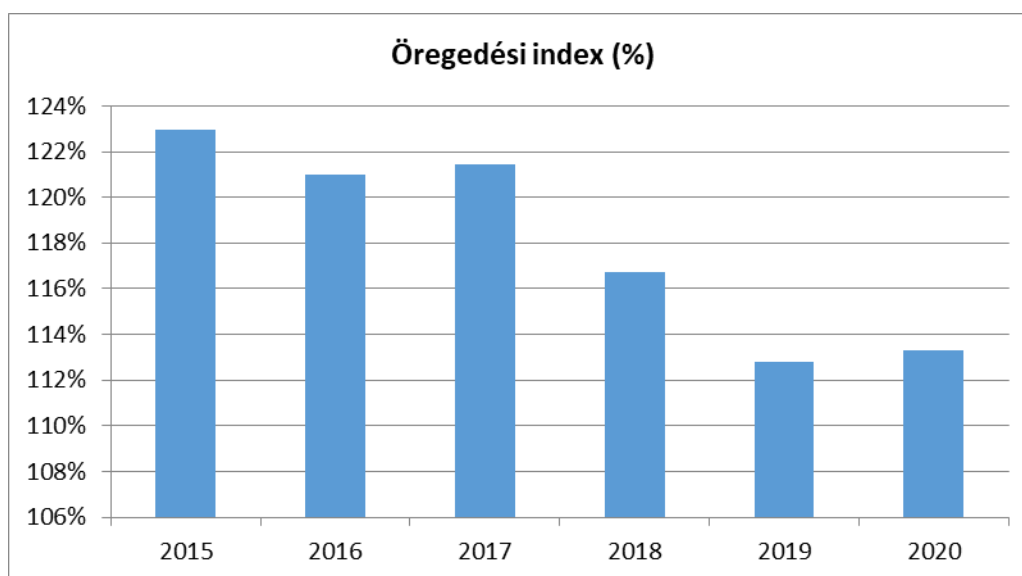
Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A 2015. évi csúcsot követően (2020. év kivételével) folyamatos csökkenés látható, 2021. évre 110,52%-ra csökkent az öregedési index mértéke.

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2015	1 386	1 127	122,98%
2016	1 394	1 152	121,01%
2017	1 400	1 153	121,42%
2018	1 408	1 206	116,75%
2019	1 420	1 259	112,79%
2020	1 449	1 279	113,29%
2021	1 471	1 331	110,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A nemzeti-, etnikai hovatartozás pontos adatainak meghatározásakor csak a népszámlálás adataira hagyatkozhatnánk, de az nem tekinthető pontosnak, mivel a népszámlálás egyéni bevalláson alapuló adatokat rögzít. Személyes tapasztalatunk alapján a lakosság mintegy 20%-a roma nemzetiségű. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a szegénység leküzdését célzó programok többségéről – részben adatvédelmi okok miatt – nem készül, nem is készülhet olyan nyilvántartás, amely bemutatná, hogy a célcsoportban milyen arányban vannak romák, így ilyen kimutatásokkal Polgár település sem rendelkezik.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Magyarország legátfogóbb, a szegénység elleni küzdelmet és a roma népesség felzárkózását szolgáló stratégiája. Az MNTFS kiemeli, hogy a szegénység korántsem csak a romákat sújtja, de a szegények között arányaiban többen tartoznak a roma népességhez, ezért az ő felzárkózásukra külön hangsúlyt kell helyezni.

A dokumentum hangsúlyozza, hogy a mélyszegénység és a társadalmi kirekesztődés mérséklése komplex és hosszútávon kiszámítható megközelítést igényel. Ez az állampolgári érdek helyi, önkormányzati szinten is tudatos és fenntartható beavatkozásokat tesz szükségessé.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2019-es kutatásában a megkérdezettek 54%-a szerint önmagában a roma származás is elég ahhoz, hogy valaki hátrányosabb helyzetbe kerüljön, mint nem roma társai. Ami még érdekesebb, hogy a válaszadók 46%-a azt állította, a diszkriminációhoz jelentősen hozzájárul a társadalom előítéletessége, 40% szerint pedig az esélyegyenlőség hiánya is ilyen faktor.

A mélyszegénységben élők helyzetének javítását a munkaalapú társadalom alapelvei mentén kívánjuk megvalósítani. Elsődleges cél, hogy a mélyszegénységben élő családokban növekedjen a munkajövedelemmel rendelkezők száma, amelyhez több – az Európai Unió támogatásával megvalósuló – projekt is hozzájárulhat. A helyzet megváltoztatásának fókuszában a gyermekek állnak. Javítani kell a hátrányos helyzetű gyermek eredményességét a köznevelésben, csökkenteni a lemorzsolódást, növelni kell a szakmai végzettséget szerzők számát.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Polgár településen élőkre nem jellemző az ún. mélyszegénység. Az önkormányzat többféle lehetőséggel próbálkozik, hogy ne kerüljenek ebbe a helyzetbe a családok. Magas létszámú közmunkaprogramot működtet, önként vállalt szociális támogatásokkal segíti a családokat. A településen működő civilszervezetek adománygyűjtéssel és osztással járulnak hozzá egy-egy nehezebben élő család megsegítéséhez.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-

piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

Elmondható, hogy a településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, amely kihat a lakosság jövedelmi és vagyoni helyzetére. Közszférában 160 fő helyi lakos dolgozik, a közfoglalkoztatottak száma évről évre csökken, ennek ellenére 150 – 200 fő között mozgott a közfoglalkoztatottak száma az elmúlt három évben.

Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2015	45,35	39,76
2016	50,73	42,43
2017	50,97	39,14
2018	50,20	34,35
2019	49,69	29,17
2020	48,78	30,22

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. 2017. évi szabályozás szerint 25 éven aluli álláskeresőt már közfoglalkoztatottként sem lehet alkalmazni. Ugyanakkor megjegyezni kívánjuk, hogy az iskolarendszeren kívüli közoktatás gondot okoz az általános iskolai intézménynél, mert az onnan kikerülő gyerekek arra számítanak, hogy „felnőttoktatásban” előbb-utóbb úgyis megszerzik a 8. általános iskolai végzettséget.

Országoként más és más a megítélése, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban más mutatókat használnak. Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60 %-ánál kevesebből élők. A fogalmak, mint látható, nem

azonos élethelyzetet fednek. Általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak.

A szegénységben élők helyzetét az Önkormányzat a szociális és egészségügyi, családsegítő és gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül ismeri, anyagi lehetőségei és intézményi hálózatán keresztül a segítő, támogató szervezetek, a civil társadalom és az egyházak bevonásával, közfoglalkoztatási és egyéb programokon keresztül, jogi tanácsadás és komplex beavatkozások megszervezésével segíteni tudja és kezelni képes a mélyszegénységben élők napi problémáit.

Azonban, hogy az önsegítő mechanizmusok beindulhassanak az érintett családok helyzetének javítása érdekében, információnyújtással, jogi segítségadással, szervezett ismeretterjesztéssel, újabb komplex beavatkozások megvalósításával további segítséget kell nyújtani.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek alacsony száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistépüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

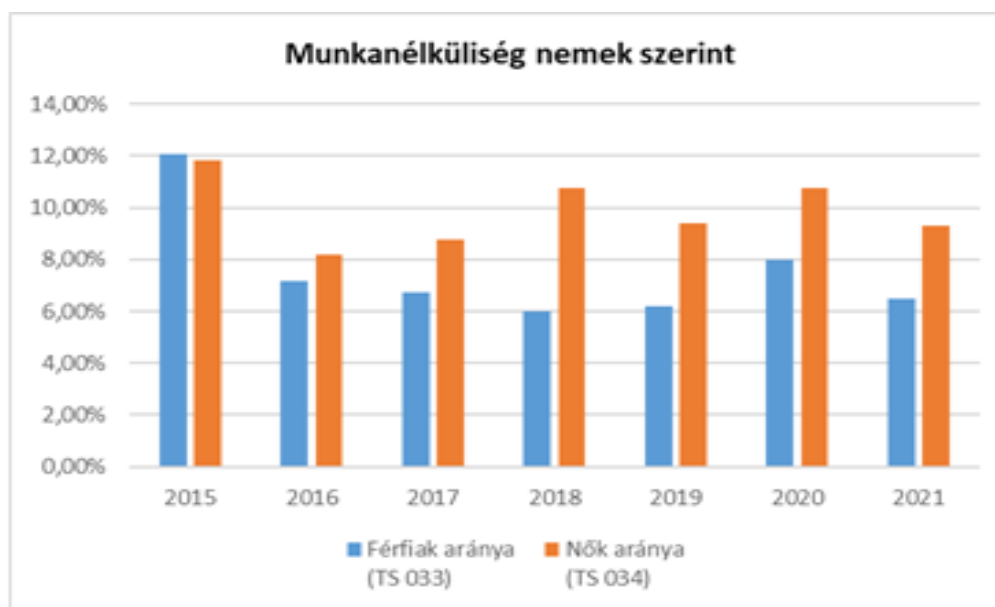
A nyilvántartott álláskereső aránya 2018 évhez képest csökkent, azonban a 0,46 % -os csökkenés igen csekélynek számít. A regisztrált munkanélküliek esetében a nők aránya minden évben magasabb volt, a férfiak és nők aránya közötti különbség évről évre csökkent. A nők nagyobb számú regisztráltságának oka lehet, hogy a munka világában az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében a férfiak könnyebben tudnak fizikai munkát vállalni.

A munkanélküliség aránya a 2021. decemberi adatok szerint 7,90 %. A településen élő munkaképes korú népesség 5253 fő, álláskeresőként nyilvántartott 419 fő, melyből 281 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására.

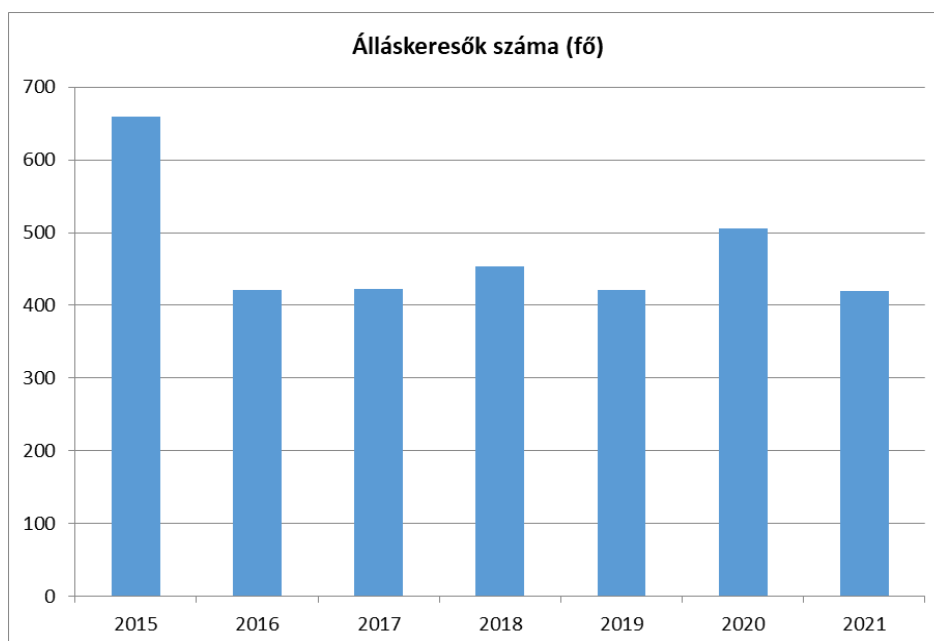
Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2015	12,05%	11,81%	11,93%
2016	7,19%	8,17%	7,68%
2017	6,71%	8,77%	7,74%
2018	5,98%	10,74%	8,36%
2019	6,21%	9,39%	7,80%
2020	7,97%	10,77%	9,37%
2021	6,48%	9,31%	7,90%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség aránya a 2022. decemberi adatok szerint 7,41 %. A településen élő munkaképes korú népesség 5 168 fő, álláskeresőként nyilvántartott 383 fő, melyből 223 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására. Csökkent tehát a munkaképes korú népesség száma (85 fő), az álláskeresőként nyilvántartottak száma (36 fő), akikből 58 fővel kevesebben voltak jogosultak valamilyen álláskeresői támogatásra.

Az álláskeresők száma változó tendenciát mutat, míg 2019 évre csökkent, addig 2020 évre ismét növekedett a nyilvántartott álláskeresők száma, majd 2021 évre ismét csökkenés figyelhető meg.

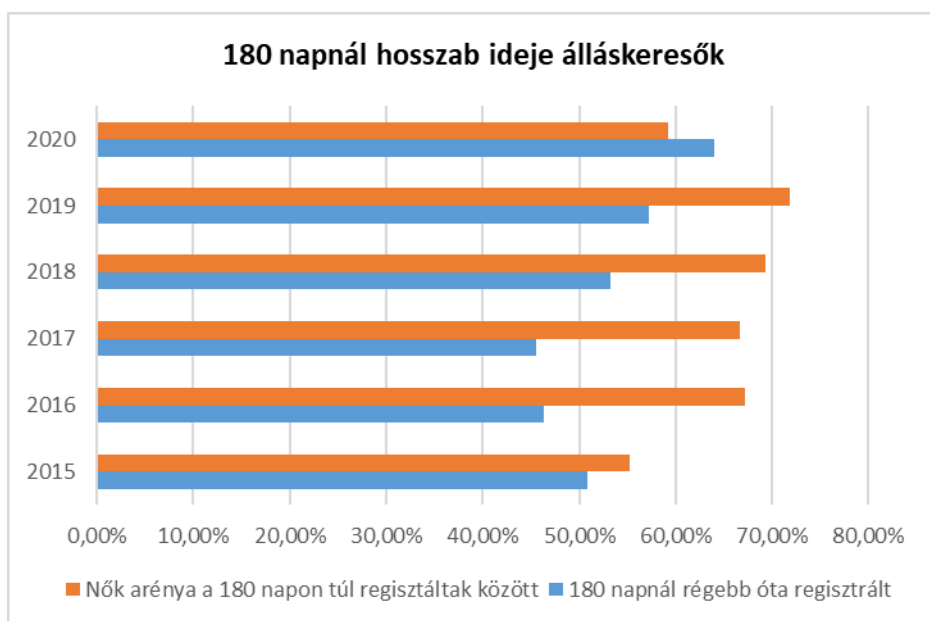
Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint								
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	659	421	422	453	421	506	419
20 éves, vagy az alatti	Fő	72,00	39,00	30,00	51,00	39,00	39,00	28,00
	%	10,93%	9,26%	7,11%	11,26%	9,26%	7,71%	6,68%
21-25 év	Fő	106,00	64,00	70,00	69,00	50,00	60,00	44,00
	%	16,08%	15,20%	16,59%	15,23%	11,88%	11,86%	10,50%
26-30 év	Fő	79,00	52,00	45,00	45,00	43,00	52,00	47,00
	%	11,99%	12,35%	10,66%	9,93%	10,21%	10,28%	11,22%
31-35 év	Fő	60,00	33,00	42,00	38,00	25,00	40,00	29,00
	%	9,10%	7,84%	9,95%	8,39%	5,94%	7,91%	6,92%
36-40 év	Fő	54,00	38,00	43,00	42,00	32,00	39,00	26,00
	%	8,19%	9,03%	10,19%	9,27%	7,60%	7,71%	6,21%
41-45 év	Fő	55,00	43,00	34,00	35,00	47,00	50,00	39,00
	%	8,35%	10,21%	8,06%	7,73%	11,16%	9,88%	9,31%
46-50 év	Fő	71,00	48,00	36,00	36,00	37,00	49,00	44,00
	%	10,77%	11,40%	8,53%	7,95%	8,79%	9,68%	10,50%
51-55 év	Fő	56,00	34,00	39,00	35,00	41,00	50,00	32,00
	%	8,50%	8,08%	9,24%	7,73%	9,74%	9,88%	7,64%
56-60 év	Fő	72,00	42,00	43,00	48,00	55,00	58,00	54,00
	%	10,93%	9,98%	10,19%	10,60%	13,06%	11,46%	12,89%
61 éves, vagy afeletti	Fő	34,00	28,00	40,00	54,00	52,00	69,00	76,00
	%	5,16%	6,65%	9,48%	11,92%	12,35%	13,64%	18,14%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal								

A korosztályok adatait vizsgálva megállapítható, hogy 2018 évhez képest 2021 évre a 20 éves, vagy az alattiak aránya 4,58%-kal, a 21-25 év közöttiek aránya 4,73%-kal csökkent. A 26-30, 31-35, 36-40, 41-45, 46-50, 51-55 és az 56-60 éves korosztályok esetében korcsoportonként kisebb mértékű csökkenés és növekedés is mutatkozik. A legnagyobb növekedés a 61 éves, vagy afeletti korosztályt érinti, hiszen 6,22%-kal nőtt az arányuk 2018 évhez képest.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya fokozatosan nőtt 2018 óta, azon belül a nők aránya a kezdeti növekedés után csökkenő tendenciát mutat.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2015	50,83%	55,22%
2016	46,32%	67,18%
2017	45,50%	66,67%
2018	53,20%	69,29%
2019	57,24%	71,78%
2020	64,03%	59,26%
2021	67,54%	57,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ingyenes szolgáltatásokkal, foglalkoztatási programok működtetésével segíti az álláskeresőket, a munkavállalókat és a munkaadókat.

A Kormány foglalkoztatáspolitikájához igazodva segíti a munkaerőpiac hatékony működését, aktivizálja a szereplőket, elősegíti a társadalmi integrációt, az esélyegyenlőséget, valamint egyenlő hozzáférést biztosít mindenki számára.

Küldetése a foglalkoztatás elősegítése, bővítése, aktív segítségnyújtás az álláskeresőknak és munkáltatóknak a megfelelő munkahely és a legalkalmasabb munkaerő minél gyorsabb megtalálásában, valamint az ellátások és foglalkoztatási támogatások megállapításában.

A regisztrált álláskereső az alábbi juttatásokra lehetnek jogosultak:

Aktív korúak ellátása: a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás.

Álláskeresői járadék: az álláskereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhet jogosultságot az álláskeresői járadékra.

Az álláskeresői járadék folyósítási idejének számítása során tíz nap jogosultsági idő egy nap járadékfolyósítási időnek felel meg. A járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

Az álláskeresői járadék napi összege a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény 26. § (4) bekezdés alapján meghatározott járadékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér napi összegének 100%-a, azaz 2023 évben 232 000 Ft/hó (7 733 Ft/nap).

Nyugdíj előtti álláskeresői segély: a munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy bár szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál megfelelő álláslehetőséget. Az álláskeresői segély azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknak nyújt segítséget az életvitelükhöz, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni. A segély összege a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos minimálbér 40%-a. 2023. évben ez az összeg 92 800 Ft/hó (3 093 Ft/nap)

Álláskeresőt ösztönző juttatás

A foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról szóló 100/2021 (II.27.) Korm. rendelet 42. § (1) bekezdése alapján a munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint az állami foglalkoztatási szerv legalább a kötelező legkisebb munkabér 70%-ának megfelelő összegű havi támogatást nyújthat álláskeresőt ösztönző juttatásként annak az álláskeresőnek vagy csoportos létszámleépítéssel érintett foglalkoztatottnak, aki a munkaerőpiacon történő elhelyezkedése érdekében jogszabályban meghatározott képzésen vesz részt. A támogatás mértéke 2023 évben 162 400 Ft/hó.

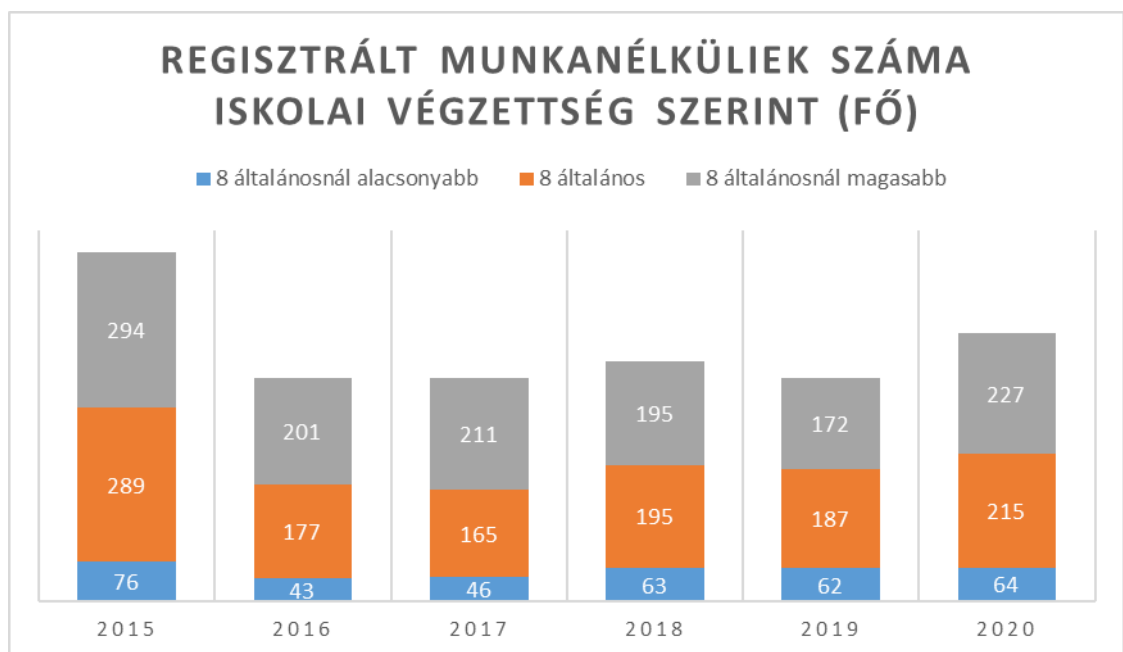
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságának aránya továbbra is a közfoglalkoztatásban a legmagasabb. A felnőttoktatás lehetősége a foglalkoztatási osztályon keresztül jut el a lakossághoz, illetve a helyi középiskola is folyamatosan megszervezi a felnőttoktatást.

Az iskolai végzettség szerint vizsgálva a regisztrált munkanélküliek arányát kedvező, hogy míg 2018-2020 között a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma alig változott, addig 2021 évre a számuk 15 fővel csökkent. Általános iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a 8. általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma 2020 évben ugrott meg, 2021 évre az ő számuk is csökkent. Összességében 2018 évhez képest csökkent a 8 általánosnál alacsonyabb, valamint a 8. általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, míg a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma nőtt. Oka abban is keresendő, hogy a tanulmányi korhatár 16 évre csökkent, és az alapfokú végzettséget megszerzők nem érzik magukat motiválnak arra, 16 éves koruk után, hogy képzettséget szerezzenek.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	659	76	11,53%	289	43,85%	294	44,61%
2016	421	43	10,21%	177	42,04%	201	47,74%
2017	422	46	10,90%	165	39,10%	211	50,00%
2018	453	63	13,91%	195	43,05%	195	43,05%
2019	421	62	14,73%	187	44,42%	172	40,86%
2020	506	64	12,65%	215	42,49%	227	44,86%
2021	419	49	11,69%	192	45,82%	178	42,48%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatási programok támogatásának részletes szabályait a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza. A Nemzeti

Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata terhére támogatás nyújtható a közfoglalkoztatásról szóló törvényben meghatározott közfoglalkoztatók részére közfoglalkoztatási jogviszony létesítéséhez. A gyakorlatban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, a mintaprogramok és ráépülő programok támogatása kerül alkalmazásra.

A közfoglalkoztatás a helyi önkormányzatok számára is előnyöket hordoz, ugyanakkor a feladatok továbbra is akkor láthatóak el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt.

Jogsabályi háttér:

- a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint az egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény
- a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010.(XII.31.) kormányrendelet
- a közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásáról szóló 328/2015.(XI.10.) kormányrendelet

Közfoglalkoztatottnak olyan természetes személy foglalkoztatható, aki a kormányhivatalnál nyilvántartott álláskereső. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül. A jogviszony időtartama nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás időtartama. Ez a feltétel is arra utal, hogy a közfoglalkoztatás csak átmenetileg biztosít munkalehetőséget az abban résztvevők számára.

A közfoglalkoztatásban, ahogy a nyilvántartott álláskereső vonatkozásában is, jelentős éven belüli, szezonális létszámváltozások figyelhetők meg. 2021 évben 26 fő távozott az elsődleges munkaerő piacra, jellemzően idénymunkákra (építőipar, mezőgazdaság). A közfoglalkoztatás rendszerében a közfeladatok ellátása mellett továbbra is kiemelt fontosságú, hogy a támogatással foglalkoztatott álláskereső munkája új értéket teremtsen.

A különböző típusú közfoglalkoztatási programokra vonatkozó szabályok eltérő mértékben engedték támogatni a foglalkoztatók számára a bérköltségen kívüli költségeket, azonban minden támogatási formában lehetőség volt eszközök, működési és működtetési költségek és egyéb költségek finanszírozására.

Az elmúlt években az alábbi programok keretében foglalkoztattunk közfoglalkoztatottakat:

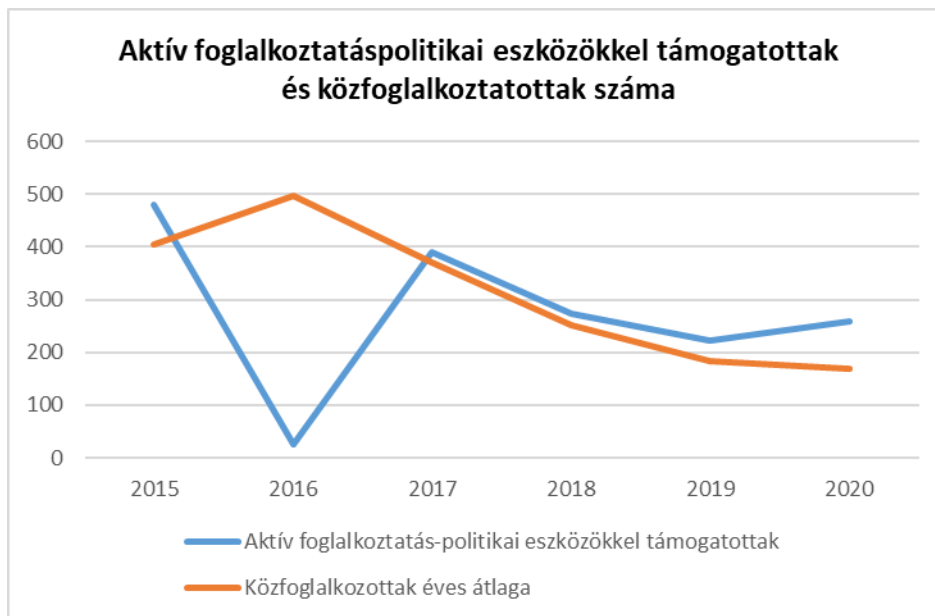
1. Mezőgazdasági Startmunka Mintaprogram
2. Helyi sajátosság értékteremtő program
3. Szociális jellegű program
4. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás költségvetési támogatása 2018-2020 között növekedett, azonban a 2021. évben mintegy 45 millió forintos csökkenés következett be. A támogatott létszám folyamatosan csökkent az évek során. A közfoglalkoztatottak bére 2018-2020 között nem változott. 2021 évben minimálisan, segéd munkások esetében 3 470 forinttal, középfokú végzettséggel rendelkezők esetében 4 260 forinttal kerestek többet havonta a dolgozók. Jelenleg a közfoglalkoztatási bér (segéd munkás) bruttó 116 000 forint, míg a garantált közfoglalkoztatási bér bruttó 148 200 forint.

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	479	404
2016	25	497
2017	389	371
2018	274	251
2019	222	184
2020	259	170
2021	190	165

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatottak számát tekintve folyamatos csökkenés állapítható meg.

Önkormányzatunknak továbbra is érdeke a közfoglalkoztatás biztosítása, mely az érintettek körének szociális biztonságot és munkajövedelmet jelent, és jelentősen hozzájárul az önkormányzati feladatellátáshoz, valamint a stratégiai programokban megfogalmazott célkitűzések megvalósításához.

Ugyanakkor az is fontos cél, hogy a közfoglalkoztatás elszívó ereje csökkenjen, ne jelentsen tartós foglalkoztatást, a közfoglalkoztatott emberek is megtalálják az elsődleges munkaerőpiacra vezető utat.

Az önkormányzat intézményeiben jól teljesítő közfoglalkoztatottak több esetben kerültek kedvezőbb feltételű jogviszony keretében (pl.: Munka Törvénykönyve) foglalkoztatásra.

Elhelyezkedési juttatás

A támogatás a közfoglalkoztatásban résztvevőt ösztönzi a versenyszférában történő elhelyezkedésre oly módon, hogy a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén elhelyezkedési juttatásban részesül.

Elhelyezkedési juttatás illeti meg kérelmére azt:

a) akinek a legalább egy hónapja fennálló közfoglalkoztatási jogviszonya a kérelem benyújtását megelőző 30 napon belül azért szűnt meg, mert a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti gazdasági társasággal, szervezetkezettel (kivéve az iskolaszövetkezetet), egyesülettel, alapítvánnyal vagy az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény hatálya alá tartozó munkaadóval, mezőgazdasági őstermelővel, vízi társulattal, valamint erdőgazdálkodóval a fővárosi és megyei kormányhivatal állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának (a továbbiakban: járási hivatal) közvetítésével vagy anélkül, határozatlan idejű vagy legalább egy évre szóló határozott idejű munkaviszonyt létesített, és

b) aki a kérelem benyújtását megelőző két éven belül - ideértve az a) pontban meghatározott közfoglalkoztatási jogviszony időtartamát is - legalább 180 napig közfoglalkoztatási jogviszonyban állt.

A kérelmet benyújtó csak akkor jogosult az elhelyezkedési juttatásra, ha a fent megjelölt munkáltatóval létesít munkaviszonyt.

Az elhelyezkedési juttatás további feltétele, hogy a fent meghatározott munkaviszonyban a munkaidő eléri a legalább napi hat, megváltozott munkaképességű személy esetében a legalább napi négy órát, és a munkaviszony - legalább olyan időtartamig - folyamatosan fennáll, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony munkaviszony létesítése hiányában fennállt volna.

Az elhelyezkedési juttatás összege megegyezik a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak, a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnését követő naptól addig az időpontig tartó időtartamra számított összegének kétszeresével (45.600 Ft/hó), ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony - munkaviszony létesítése hiányában - fennállt volna.

A fentiekben foglaltakon túl elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosult, aki legalább egy hónapja fennálló közfoglalkoztatási jogviszonnyal rendelkezik, és mezőgazdasági idénymunkában egy hónapon belül legalább 14 napig részt vesz. 2 A mezőgazdasági idénymunka ideje alatt az elhelyezkedési juttatás napi összege 2000 forint. Az elhelyezkedési juttatás iránti kérelmet a mezőgazdasági idénymunka lejártától számított 30 napon belül kell benyújtani.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A város szomszédságában fekvő Tiszaújvárosba sok polgári lakos jár dolgozni. Két jelentős cég is megtalálható, a MOL Nyrt. és a Jabil Circuit Magyarország Kft. Az elmúlt években a Polgári Ipari Park is jelentős számban növelte betelepülői számát, hogy csak a nagyobbakat említsük Gyermelyi, Jabil raktár stb. Ezek az üzemek azonban kizárólag szakképzett munkaerőt keresnek, amely – mivel specifikus szakmát igényel – nem, vagy csak csekély létszámban található meg a településen.

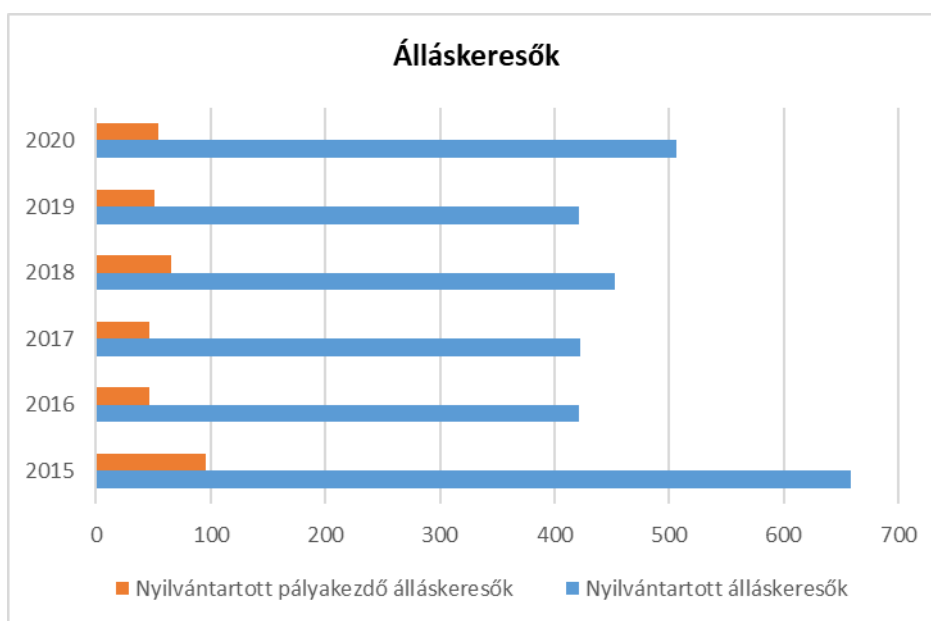
A településről rendkívül jó a közlekedés a környező nagyobb városokba, de a szociális és anyagi helyzetük gyakorta még azt sem engedi a potenciális munkavállalók részére, hogy a szomszéd faluba elutazzanak.

A foglalkoztatási mobilitás az egyszerű többség részére elérhetetlen. Jellemző azonban a településünkre is, hogy fiatalok külföldön, az Európai Unión belül keresnek és találnak biztos megélhetést.

A helyben tervezett beruházások a közbeszerzési eljárás miatt gyakorta nem helyi vállalkozó lebonyolításával történik, ezért a legritkább esetben alkalmaz helyi lakosokat.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A fiatalok foglalkoztatását az önkormányzat csak a közfoglalkoztatási programokon keresztül tudja segíteni, a szakképzett és iskolázott fiatalok zömében az önkormányzat intézményeiben kapnak munkát roma koordinátor, családi koordinátor, irodai kisegítő, portás, gépkocsivezető munkakörökben. Minden évben kettő hónap időtartamban foglalkoztatunk diákmunkásokat intézményeinknél. Nyári diákmunka keretében 2022 nyarán július és augusztus hónapokban 4 órás munkaidőben 10-10 fő diákot foglalkoztattunk.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek közül a legfőbb partnerünk a Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, melynek polgári kirendeltségével napi kapcsolatban vagyunk. A tervezett képzésekről azonnal információt kapunk, igyekszünk minél hamarabb a szükséges létszámról gondoskodni.

A felnőttképzés tekintetében a Berettyóújfalui SZC József Attila Szakképző Iskola az elsődleges partnerünk, de az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár is szívesen biztosít helyet különböző felnőttképzések lebonyolítására.

A környékbeli nagyobb cégek megkereséseinek is szívesen teszünk eleget, amennyiben toborzó napot, nyílt napot szerveznek a Polgáron élő, munkát keresők számára.

Az EFOP-1.5.3-16-2017-00021 azonosító számú „Humán szolgáltatások fejlesztése Hajdúnánáson és vonzáskörzetében” című pályázat keretében 63 fő kompetenciaképzésen, 42 fő mentoráláson vehetett részt, a résztvevők ösztönző támogatásban részesültek.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása a közfoglalkoztatási programok keretében történik. Nemzetiségre való tekintettel nyilvántartást nem vezetünk, de a szakképzettséget nem igénylő munkakörökben – konyhai kisegítő, takarító, parkgondozó – zömmel roma nemzetiségű emberek dolgoznak. Pozitívum, hogy ezek a személyek évek óta visszatérő munkavállalók, akikkel elégedettek a munkáltatók.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésről településünkön nem lehet beszélni ezen a területen, mivel az önkormányzat által van foglalkoztatva a legnagyobb települési létszám és a munkavállalók a roma népcsoportból kerülnek ki javarészt. A versenyszférában sincs tudomásunk arról, hogy valakit a származása, a nemzeti-etnikai hovatartozása miatt diszkrimináltak volna.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei elsősorban az általános-és középiskolákban biztosított.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 1-től működő szociális támogatási rendszer szerint a szociális támogatások egy részét a járási hivatalok, egy részét pedig az önkormányzatok biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A feladatot a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, az ágazati jogszabályok, valamint a helyi rendeletek alapján végezzük. Önkormányzatunk az elmúlt évben sem kívánt az eddigi ellátási formákon változtatni, megtartottuk a korábban bevezetett támogatási formákat, melynek nagy része önként vállalt feladat, és saját forrást igényel.

A Humánfeladatok és ügyrendi bizottság átruházott hatáskörében dönt a szociális támogatások iránt benyújtott kérelmekről. A megállapított települési támogatással érintett ügyek száma 1493 db. 2022. év utolsó negyedében a rezsiválság következtében érezhetően megemelkedett a lakhatási kiadások támogatásával kapcsolatos kérelmezők száma. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy 2021. évben a kérelmek száma 738 db volt. Önkormányzatunk érzékeny reagált a lakosság ezirányú problémáira, és szinte minden esetben támogatásban részesítette a kérelmezőket, akár méltányossági alapon is, a rendeletben foglaltak szerint.

Az önkormányzat költségvetésében meghatározott előirányzaton felül, a kötelező és az önként vállalt szociális feladatok teljesítése érdekében, évek óta sikeres pályázatot nyújtunk be a rendkívüli szociális támogatás témakörében. A szociális ellátások területén önként vállalt feladataink szerteágazóak, zömmel az idős korosztály megsegítését szolgálják.

Támogatási formáink:

- temetési költség viseléséhez nyújtott támogatás
- gyógyszer-támogatás
- szociális étkeztetés támogatása
- házi segítségnyújtás támogatása
- létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzet
- bérlet-támogatás
- lakhatással kapcsolatos támogatások
- előrefizetős mérőóra támogatása

Köztemetés

2022. évben 9 esetben kellett gondoskodnunk köztemetésről.

Lakáscélú támogatás

A polgármester a képviselő-testülettől kapott felhatalmazással a lakáscélú támogatásokról szóló 25/2016.(X.21.) rendelet alapján egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesíti a Polgáron letelepedni szándékozó fiatalokat. A támogatást 2022. évben 24 család vette igénybe, melynek forrását helyi önkormányzati költségvetésből biztosítottuk. Önkormányzatunk a támogatásról szóló rendeletet 2022. év októberében hatályon kívül helyezte.

BURSA Hungarica

A felsőoktatásban résztvevők önkormányzati ösztöndíjrendszeréről szóló 33/2015. (IX.25.) rendeletben foglalt feltételeknek 2022. évben 14 fő felsőoktatási intézményben tanuló pályázó felelt meg. 1 fő felsőoktatási intézményben tanuló pályázó kérelmét kellett elutasítani, mert az ő jövedelmi viszonyai nem feleltek meg a rendeletben foglaltaknak. Összes támogatott 34 fő. A támogatás mértéke 5.000, - Ft/hó, melyet 10 hónapon keresztül kapnak a támogatottak.

Aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Településünkön a magas létszámú közfoglalkoztatás ellenére a munkanélküliség aránya a 2022. decemberi adatok szerint 7,41 %. A településen élő munkaképes korú népesség 5 168 fő, álláskeresőként nyilvántartott 383 fő, melyből 223 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	659	12,22%	65	9,86%
2016	421	7,86%	55	13,06%
2017	422	7,84%	81	19,19%
2018	453	8,34%	85	18,76%
2019	421	7,97%	99	23,52%
2020	506	9,68%	116	22,92%
2021	419	8,07%	108	25,78%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Aktív korúak ellátása: a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás, melynek 2 típusa van:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, kivéve azt, aki egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult. A támogatás tehát az aktív korú, hátrányos munkaerő piaci helyzetben lévő személy ellátása, havi összege a szociális vetítési alap összegének 80%-a, 2023-ban 22 800 forint.

Az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** jogosult személyeket a törvény két csoportra bontja. Jogosult lehet a támogatásra az egészségkárosodott személy, valamint a 14 éven aluli gyermeket nevelő személy, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és kereső tevékenységet nem folytat, és vagyona nincs.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	22
2018	23
2019	19
2020	18
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Az ellátás összege attól függ, hogy a jogosult személy egyedül vagy családban élőknek minősül, egyedülálló vagy sem, rendelkezik-e jövedelemmel ő vagy a családja, részesül-e másik családtag foglalkoztatást helyettesítő támogatásban. Havi összege (2022. január 1-jétől):

- egyedülálló, egyedülélő személy esetében 27 075 Ft;
- jövedelemmel rendelkező, egyedülálló személy esetében a 27 075 Ft és a jogosult jövedelmének a különbözete;
- családban élő személy esetében a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete – legmagasabb összege 59 850 Ft;
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy családtagja esetében legmagasabb összege: 37 050 Ft.

Álláskeresői járadék: az álláskereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhet jogosultságot az álláskeresői járadékra.

Az álláskeresői járadék folyósítási idejének számítása során tíz nap jogosultsági idő egy nap járadékfolyósítási időnek felel meg. A járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

Az álláskeresői járadék napi összege a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény 26. § (4) bekezdés alapján meghatározott járadékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegének megfelelő összege. A 2023. január 1-én hatályba lépett a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 573/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint a:

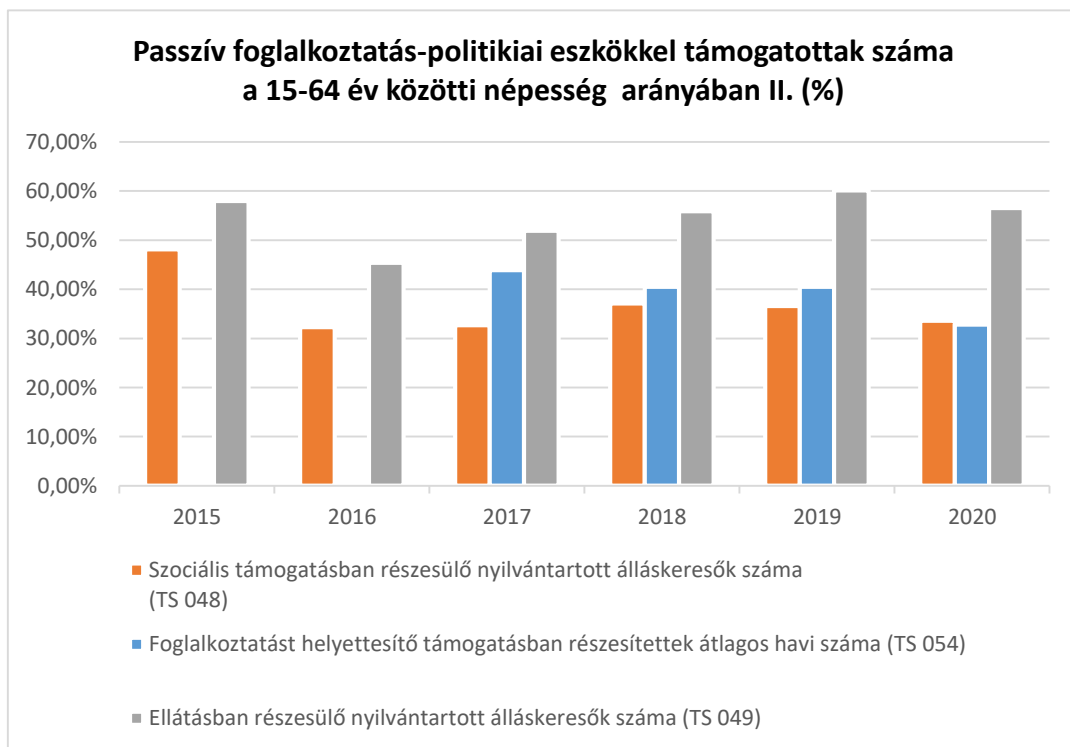
- kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) havi összege: 232 000 Ft
- napi összeg: 7.733 Ft.

Nyugdíj előtti álláskeresői segély: a munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy bár szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál megfelelő álláslehetőséget. Az álláskeresői segély azoknak a nyugdíjhoz közel

álló álláskeresőknél nyújt segítséget az életvitelükhöz, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni. A segély összege a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos minimálbér 40%-a. 2023. évben ez az összeg 92 800 Ft/hó 3 093 Ft/nap).

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	317	48,10%	n.a.	-	382	57,97%
2016	136	32,30%	n.a.	-	191	45,37%
2017	138	32,70%	185	43,91%	219	51,90%
2018	168	37,09%	184	40,52%	253	55,85%
2019	154	36,58%	171	40,51%	253	60,10%
2020	170	33,60%	166	32,77%	286	56,52%
2021	173	41,29%	n.a.	-	281	67,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen

fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakásállomány kis mértékben ugyan, de nő. Városban jelenleg is épülnek új házak, azonban jellemzően a régi lakások újulnak meg. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 98% fölötti, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya nem éri el a 76%-ot. Az elégtelen lakhatást biztosító lakások számáról nincsenek adataink.

Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2015	3395	1	n.a.	42,92%	74,17%	97,85%
2016	3396	1	n.a.	42,90%	74,53%	97,85%
2017	3397	1	n.a.	42,89%	74,86%	98,00%
2018	3400	3	n.a.	42,88%	75,50%	98,00%
2019	3400	0	n.a.	42,88%	75,82%	98,12%
2020	3401	2	n.a.	42,84%	75,95%	98,15%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk 2022. évben 16 önkormányzati bérlakással rendelkezett. Az önkormányzati lakások bérbeadására és kezelésére a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. lakás törvény, valamint Polgár Város Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 37/2015. (X.30.) önkormányzati rendelete az irányadó.

A lakásokat szociális helyzet alapján, – költségelven, vagy piaci alapon – lehet bérbeadni. A bérbeadás az alábbi jogcímeken történhet:

- szolgálati jogcímén,
- pályázat elnyerésének jogcímén,
- lakáscsere jogcímén,
- bérleti jogviszony folytatásának jogcímén,
- elhelyezési kötelezettség jogcímén,
- szociális helyzet jogcímén.

Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	3 395	0	15	0	10	0	0
2016	3 396	0	15	0	10	0	0
2017	3 397	0	13	0	7	0	0
2018	3 400	0	15	0	5	0	0
2019	3 400	0	15	0	5	0	0
2020	3 401	0	15	0	5	0	0
2021	3 401	0	16	0	4	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Szociális helyzet alapján önkormányzati bérlakásra azok a nagykorú magyar állampolgárok, állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándoroltak, a magyar hatóságok által menekültként elismert személyek, valamint a jogszerűen, életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó és állandó lakóhellyel rendelkező EGT állampolgárok jogosultak,

a) akinek – a vele együtt költöző személyeket is beleértve – az egy főre jutó havi nettó átlagjövedelme nem haladja meg a mindenkori, saját jogú öregségi nyugdíjminimum összegének 80 %-át, egyedülálló esetén a 120 %-át, valamint

b) akinek – a vele együtt költöző személyeket is ideértve – nincs a tulajdonában lakás vagy nem rendelkezik lakás holtig tartó haszonélvezeti jogával.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Polgár településen az 1980-as években került kialakításra az ún. üdülőövezet, mely a strand és camping területének közelében jött létre. Ekkor elsősorban a környező megyékből üdülni vágyó emberek építettek is nyaralót, üdülőt.

Az évek során ez a terület lassan átalakult lakóövezetté, egyre többen vásárolták meg az eredeti tulajdonostól ingatlanjaikat, akik azért adták el, mert időközben megöregedtek, fáradtságossá vált számunkra a nyaraló állandó karbantartása.

Elmondható, hogy ezen a területen, ami egyébként belterület a polgári középréteg vásárolt ingatlant, s jellemzően a fiatal korosztály érzi itt jól magát távol a várostól, de mégsem a perifériás részen. Itt kb. 150 család él életvitelszerűen.

d) lakhatást segítő támogatások

A lakáscélú támogatásokról szóló helyi rendelet szabályozta a lakáshoz jutás támogatását. A rendelet azon része, amely a használt lakásvásárlást támogatta, sikeresnek volt mondható. Évről-évre mind több polgári fiatal, és a környező településekről ideköltöző család választotta lakóhelyül Polgárt.

Év	Támogatottak száma	Támogatás összege
2010	12	4.400.000
2011	10	3.900.000
2012	16	5.400.000
2013	10	3.900.000
2014	16	8.270.000
2015	28	10.600.000
2016	55	25.140.000
2017	64	29.050.000
2018	66	29.000.000
2019	40	15.500.000
2020	28	15.350.000
2021	58	23.800.000
2022	24	8.450.000

Polgár Város Önkormányzat Képviselő-testületének 17/2021. (IX.17.) önkormányzati rendelete a szociális támogatások különböző formáit, annak feltételeit részletesen tartalmazza. A települési támogatás lakhatási problémák és az adósságcspadák elkerülésének kezelésére is szolgál (pl. előre fizetős mérőóra feltöltése, közüzemi díjhátralék megfizetése, lakókörnyezet rendbetételének támogatása).

Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	1545	122
2018	1607	60
2019	1399	51
2020	1317	51
2021	738	
2022	1493	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

e) eladósodottság

Településünkön, mint oly sok másikon, sokan küzdenek a devizahitel eladósodottsággal, valamint a rezsitartozás összege is magas, ezen a helyzeten csak a települési támogatással tudunk segíteni. Azonban hiába ott a segítség, ahol már előre „le van kötve” a bér és a havi jövedelem, legyen az szociális járandóság, családtámogatás vagy épp a közfoglalkoztatásból származó munkabér. Gyakorta tetten érhető, hogy a bérkifizetés napján a munkavállalók egyenesen a különböző

helyeken hitelben vásárolt áruk értékét egyenlítik ki. Sajnos ebben partnerek az egyes kereskedelmi egységek.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településen egy nagyobb tanyásövezet található, mely szinte teljes infrastruktúrával ellátott, kivéve a szennyvízhálózatot. A közösségi közlekedés áthalad ezen a részen, tehát a városba való bejutásnál nincs akadály. Így ugyanolyan módon tudnak részt venni a közszolgáltatások igénybevételében, mint a belterületen élők. Ezen területen jelenleg több vállalkozás is működik.

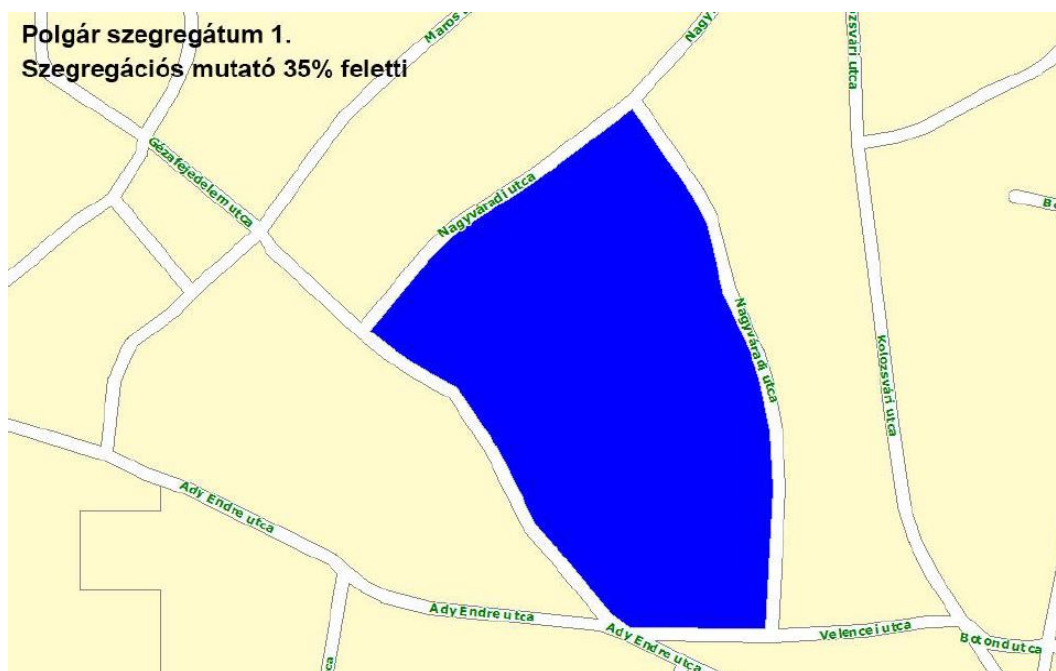
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő.

A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik: azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 30%-ot.

1. szegregátumot határoló utcák: Géza fejedelem utca, Ady Endre utca, Nagyváradi utca

A közlekedés jól megoldott, intézményekkel, infrastruktúrával jól ellátott. A roma kisebbség néhány utcában magas arányban van jelen ugyan, sokan közülük rendelkeznek munkajövedelemmel, és alapfokúnál magasabb végzettséggel is.

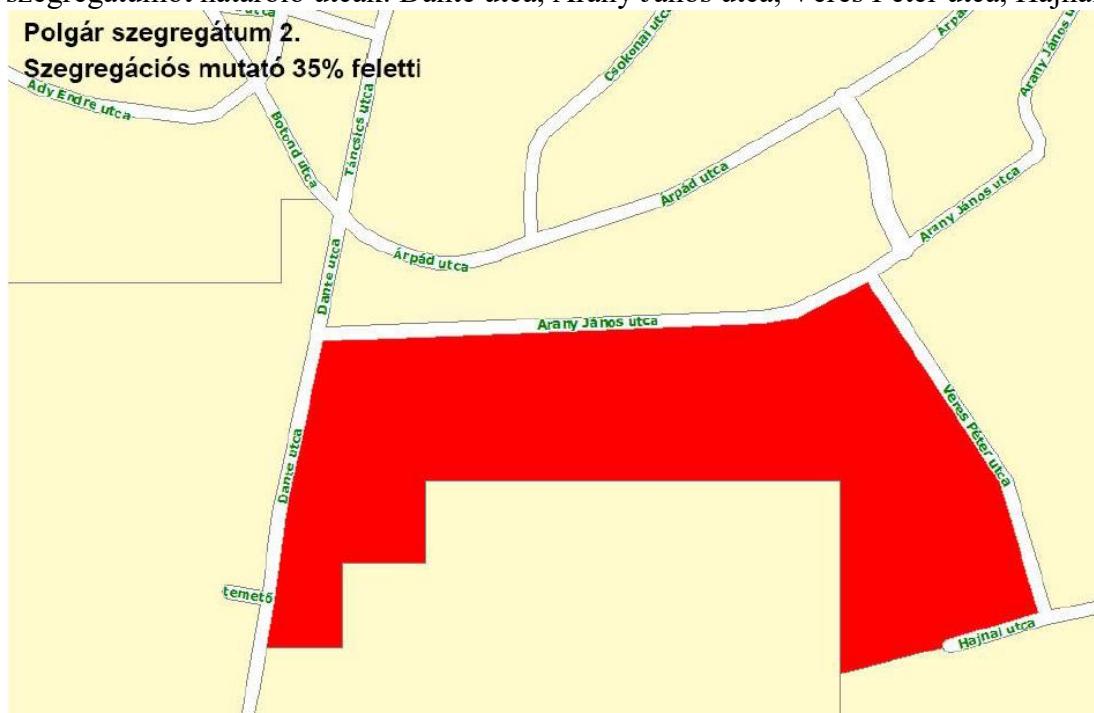
Az itt lakók életmódja legnagyobb többségében megfelel a hagyományos kisebbségi életformának.

A városrészek mégsem váltak szerves részévé vált a városnak, elsősorban a nem lakott eladó házakat széthordják.

A porták néhány kivételtől eltekintve rendezettek, néhány épület a leginkább csak a színezésével tér el a településképpen megszokottól.

Az itt lakók a városban, illetve Tiszaújvárosban dolgoznak, a város intézményeit, infrastruktúráját, szolgáltatásait igénybe veszik mindennapi életük során, ami pozitív változást jelent a helyi társadalomra.

2. szegregátumot határoló utcák: Dante utca, Arany János utca, Veres Péter utca, Hajnal

Problémaként jelentkezik az alacsony iskolai végzettség és a munkanélküliség, valamint a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás.

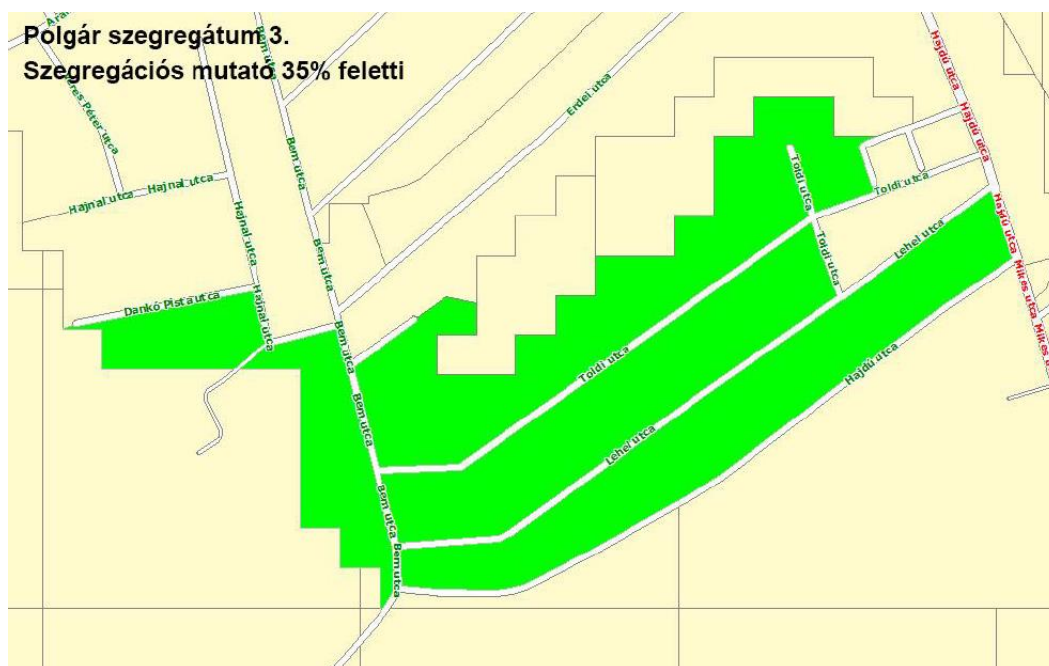
A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, rossz anyagi körülmények között élnek.

A jövedelemhiány több problémát is okozhat (depresszió, önpusztító magatartásformák, agresszió, bűnözés), közülük talán legkomolyabb a gyerekszegénység és ezáltal a szegénység újratermelődése.

A rendszerváltás utáni évtized társadalmi változásainak negatív hatásai az oktatási intézmények nevelő munkáját is meghatározzák, jelentősen befolyásolják. Vitathatatlan tény a leszakadó, hátrányos körülmények között élő társadalmi rétegekhez tartozó tanulók számának növekedése.

3. szegregátumot határoló utcák: Dankó Pista utca, Hajnal utca, Bem utca, Hajdú utca

A szegregált és szegregálódó városrészben nagy arányban élnek iskoláskorú és fiatalabb gyerekek, akik fejlődéséhez elengedhetetlen anyagi feltételek a legtöbb családban nem állnak rendelkezésre.

Ezért a kiskorúak esetében komoly lépéseket kell tenni az egészséges fizikai fejlődéshez szükséges alapvető feltételek (élelmiszer, fűtés, egészségügyi ellátás és gyógyszerek) biztosítása érdekében.

A rossz szociokulturális háttér a későbbiekben komoly lemaradást és szocializációs problémákat okozhat a gyerekek közoktatási rendszerbe való beilleszkedése során, alapvetően befolyásolhatja későbbi teljesítményüket, ezért elengedhetetlen a szociokulturális hátrányok leküzdésére irányuló korai fejlesztés és a jó minőségű, a gyerekek problémáit kompenzálni tudó óvodai és általános iskolai ellátás biztosítása.

A közoktatás rendszerében nyújtott jó teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutást, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát egyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, másrészt a közkereskedelmi általános színvonalának emelésére szolgáló komplex programokon keresztül.

A városban élő roma lakosságnak a családi életre vonatkozó szokásaikon túl nincsenek néphagyományaik, nem beszélik a cigány nyelvet. Érdekeiket a rendszerváltozás óta a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segíti.

Társadalmi életükre a lassú asszimilálódás jellemző. A roma szülők egyáltalán nem akarják külön, homogén osztályba járatni gyermeküket. A szegregáció minden formáját elutasítják.

A roma gyermekek iskolai kudarcainak egyik oka kulturális természetű. Alacsony tanulási motivációjuk a 7. 8. osztály elérésekor az iskolától való elforduláshoz és kilépéshez vezet. Ez az életszakasz az amikor a roma családok a gyermekeiket már „kis felnőttekként” kezelik, amihez képest az iskola infantilizáló hatást gyakorol.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészség alapvető emberi jog, ami teljes fizikai, lelki és társadalmi jólétet jelent, és nem egyszerűen a betegség vagy a fogyatékoság hiányát. Az egészséghez való jog tágabb értelmű, mint az egészségügyi ellátáshoz való jog. Nagy jelentőséggel bír az egészségügyi alapellátásról szóló törvény, mely újradefiniálja az alapellátás céljait, feladatait az egyes alapellátás körébe tartozó ellátások sajátosságait. Meghatározza az egészségügyi alapellátás prevenciós feladatait. A törvény rögzíti a települési önkormányzatok feladatait is. A helyi állampolgárok a közszolgáltatások többségét – a fekvőbeteg ellátás kivételével - helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, a megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások magas számban jelen vannak a településen. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma az általános immunrendszer elváltozásai, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az Möt. 13. § (1) bekezdésének 4. pontja szerint helyben biztosítandó önkormányzati feladat az egészségügyi alapellátás, valamint az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások. Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi szolgáltatások száma: 4, házi gyermekorvosi szolgáltatások száma: 2
- fogorvosi alapellátás 2 körzetben folyik,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás 2021.július 1. napja óta az Országos Mentőszolgálatra kerül ellátásra
- védőnői ellátás (4 védőnői körzettel): 2023. július 1. napjától a védőnői ellátás biztosítására vonatkozó feladat az illetékes irányító vármegyei intézményhez kerül át.
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

A többségi önkormányzati tulajdonú intézet felelősséget érez a térség lakosságának egészségben tartásáért, gyógyításáért, s ezt szem előtt tartva szervezi és nyújtja a szakmai szabályoknak megfelelő ellátásokat több szakterületen. Tevékenységük során kiemelt figyelmet fordítanak az ellátások és szolgáltatások színvonalára és a munkájukat kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésére.

Feladataikat az emberi méltóság tiszteletben tartásával, a betegjogok biztosításával, kölcsönös előnyökre épített partneri viszonyok kialakításával, a szakmai szabályok betartásával látják el.

A klasszikus intézményi gyógyító-megelőző tevékenységeken túl közösségi szerepvállalással, újszerű megoldások kidolgozásával, az Egészségfejlesztési Iroda működtetésén keresztül kívánnak hozzájárulni az egészségügy mindenkor kihívásainak leküzdéséhez, testi-lelki jóllétünk fenntartásához, a közösségek fejlődéséhez.

Járóbeteg szakrendelések típusai:

- Belgyógyászat
- Bőrgyógyászat
- Csecsemő- és gyermekgyógyászat
- Fizio- és mozgásterápia
- Fül-orr-gégészet
- Gyógymasszázs,
- Gyógytorna
- Kardiológia
- Általános labor
- Nappali kórház
- Neurológia
- Ortopédia
- Otthoni szakápolás
- Pszichiátria
- Reumatológia
- Röntgen
- Sebészet
- Szemészet
- Szülészet-nőgyógyászat,
- Terhesgondozás
- Ultrahang diagnosztika
- Urológia
- Fogászat
- Tüdőgyógyászat
- Iskolaegészségügyi ellátás

Az előjegyzési rendszer lehetővé teszi a telefonon, személyesen vagy interneten történő bejelentkezést. A járóbeteg szakellátások kihasználtságának vizsgálatát az intézmény folyamatosan végzi, felmérve a lakossági megbetegedésekből és azok jó szakmai ellátásából fakadó igényeket, a szükségleteknek megfelelő átcsoportosításokat hajtva végre.

A fogorvosi alapellátás területén 2 felnőtt körzet elégíti ki a lakossági szükségleteket. A 4 körzeti védőnő a házi gyermekorvosokkal szoros együttműködésben végzi munkáját. Tevékenységükkel a terület egészét lefedik, az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) részére elérhetőek. Továbbá 1 iskolai-, ifjúságegészségügyi védőnői szolgálat működik.

Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait 1 főállású gyermekorvos látja el.

A területi ellátásért felelős kórház a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Kórház, valamint a Debreceni Egyetem Klinikája.

PÉTEGISZ Járóbeteg szakellátó épülete

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a települési egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a kerületi állampolgárok számára hozzáférhetők. A rendszeres szűrések köre: a mammográfia, tüdőszűrő, látás-, hallás, allergiaszűrés.

A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a szakorvosi ellátás biztosítja.

2018. évben a járóbeteg szakellátó intézet keretében működő Egészségfejlesztési Iroda lelki egészségfunkcióval bővült, melynek ellátási területe a Hajdúnánási járás településeire terjed ki.

Településünkön a prevenció és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva, együttműködve a Magyar Vöröskereszt Helyi Szervezetével.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A mammográfiai szűrést a Népegészségügyi Osztály közösen szervezi az önkormányzattal, az önkormányzat térítésmentes autóbust és utaskísérőt biztosít a résztvevők számára.

Az egészségügyi szolgáltatókon kívül a városunkban működő Főnix Patika rendszeresen szervez szűréseket a lakosság részére. Az Élet Virága Egészségmegőrző Egyesület évről évre igyekszik az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, rehabilitációs tevékenység, egészségre nevelés, készségfejlesztés terén minél szélesebb körben ismertetni a helyi lakosságot.

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és idősek klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátások városunkon kívül (elsősorban Debrecen) vehetők igénybe. A gyógytorna, valamint a fizio-és mozgásterápia a Járóbeteg Szakellátó épületében mindenki számára elérhető.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az egészség megőrzésének alapfeltétele az egészséges táplálkozás. A közétkeztetés az intézmények saját konyhájáról történik. Az egészséges táplálkozás megteremtése alapvetésként jelentkezik, és ennek megfelelően a konyhák modernizálása is ennek jegyében történt és történik meg a jövőben is. Előnyük, hogy az ételek tápértéke, vitamintartalma kevésbé csökken, illetve lehetővé válik a változatosabb és szélesebb alapanyagskálát felvonultató, gazdagabb ételválaszték elkészítése.

Az alapanyagokat helyi termelőktől, startmunka programokból igyekeznek beszerezni, az étlapokból jól kiolvasható a rost- és zöldségdús étkezés minden intézményben.

A felnőttek – elsősorban a szociálisan rászorultak – étkeztetése a 600 adagos szociális főzőkonyhán történik, amely jól betölti szerepét, változatos étrenddel várja naponta az étkezőket.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Az Önkormányzat anyagilag is támogatja a helyi sportegyesületeket.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz Polgár Város Szociális Szolgáltató Központja biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, a támogató szolgálat, család- és gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A kötelező alapellátáson túl közfoglalkoztatás keretében 2013. év óta szociális segítséget biztosítunk az idősek számára, térítésmentesen. Jelenleg 10 fő látja el az idős korosztály gondozását, mely tartalmazza a vérnyomás-vércukormérést, lakókörnyezetének rendbetételét, bevásárlást, gyógyszerfelíratást, gyógyszerkiváltást, orvoshoz kísérést közel 70 személy részére.

g) drogpreevenciók szolgáltatások;

Településünkön nem releváns.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor. Közérdekű munkát biztosítunk a szabálysértési pénzbírság, illetve bíróság által kiszabott büntetés esetén a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával való kiváltására. Az Utcajogász Egyesület vizsgálta a települési adatokat, és megállapította, hogy Polgár Város Önkormányzata kiemelkedően vesz részt ebben a tevékenységben, megakadályozva azt, hogy a megbüntetett emberek a családjuktól elszakadva, távol töltsenek napokat-hónapokat, esetleg munkahelyük feladására is kényszerülve.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62.§-a értelmében valamennyi önkormányzat kötelező feladata az étkeztetés, mint alapszolgáltatás biztosítása. A jogszabály szerint az étkeztetésnek két típusa létezik: a szociális étkeztetés és a népkonyha.

A szociális étkeztetést a Polgári Szociális Szolgáltató Központ biztosítja az igénybevevők számára, szolgáltatásvásárlási formával. A napi egyszeri meleg ebédet a Polgár Város Önkormányzatának Városgondnoksága által üzemeltetett un. szociális konyha készíti el.

A népkonyha jogi háttérét a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) határozza meg. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv) 10. § (1) és (2) bekezdése szerint lehetőség van arra, hogy önkormányzat önként vállalt feladatként az étkeztetésen belül népkonyha szolgáltatást nyújtson, vagy arra, hogy az Sztv. 120. §-a alapján ellátási szerződést kössön (melynek kötelező tartalmi elemeit az Sztv. 121. §-a szabályozza).

Az Sztv. 115/A. §-a szerint a népkonyhán való étkeztetést térítésmentesen kell biztosítani.

A népkonyha kiegészítő jellegű ellátás, azt elsősorban olyan településen indokolt létrehozni, ahol a rászorulóknak életformája miatt elsősorban alkalmi étkeztetés iránt van igény. A népkonyha napi egyszeri, egy tál meleg ételt biztosít, azaz egy fogást. 2019. január 1-től csak olyan településen indítható új népkonyhai szolgáltatás, ahol ahhoz a helyi önkormányzat Képviselő-testületi határozattal hozzájárul. A hozzájárulás annak vizsgálata érdekében szükséges, hogy az önkormányzat által működtetett szociális ellátórendszerbe bele lehet-e illeszteni az egyéb fenntartók által nyújtott népkonyhai szolgáltatást.

Az ellátásra jogosultak köre:

Az Sztv. 62. § (1) bekezdése szerint az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen a koruk, az egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátria betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A költségvetésről szóló törvény szabályozza, hogy a népkonyha szolgáltatás mely szolgáltatásokkal nem vehető igénybe egyidejűleg. A költségvetési törvény népkonyhára vonatkozó „ütközési” szabálya szerint egy nap ugyanazon ellátott után csak egy szolgáltató vehet igénybe támogatást.

A népkonyhai szolgáltatás ellátotti létszámának meghatározása során figyelembe kell venni a szociális ellátásban részesülők számát, az álláskeresői járadékban, nyugdíj előtti álláskeresői segélyben, valamint az ellátásban nem részesülő regisztrált álláskeresői számát, az időskorúak járadékában, aktív korúak ellátásában részesülő személyek, valamint az öregségi nyugdíjminimumból élők számát. Ezen személyek a jelenlegi szociális étkezők körében javarészt nem szerepelnek, alacsony jövedelmükből nem képesek megfizetni a szociális étkeztetés térítési díját, illetve a térítésmentes szolgáltatásra mások is jelentkeznek, mivel az jövedelemvizsgálat nélkül vehető igénybe.

Polgár Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 81/2022.(VII.28.) számú határozatával az önkormányzat hozzájárulását adta, hogy a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. III. törvény 62. §-a alapján a Civis Szociális Étkezési Központ (4029 Debrecen, Karácsony György u. 1. fszt.) Polgár településen népkonyhai szolgáltatást nyújtson. A népkonyha jelenleg egy elosztóhelyen folytatja tevékenységét, a Polgár, Szabadság u. 1. sz. alatt. Jelenlegi ellátotti létszám 560 fő. Amennyiben sikerül új elosztóhelyet létesíteni, a létszám várhatóan növekedni fog.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, az egyesületek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
2	nincs	8016	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a településen lévő „szellemi tőkét” bevonja a város társadalmi életébe, a fejlesztési programok előkészítésébe. A városközpont rehabilitáció során képzőművészeti alkotás, szökőkút elhelyezésére kerül sor, segíti a helyi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a hagyományörző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít, Helytörténeti Gyűjtemény gyűjti a helyi történeti anyagokat és kiállításokon bemutatja. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok 2007. év óta egyre nagyobb számban fordulnak elő.

Hagyományteremtéssel jöttek létre a különböző fesztiválok, melyek a tavasz kezdetével indulnak:

- Polgári Hurka-pite fesztivál
- Május 1. – BELÁHAPI fesztivál (beszélni-látni-hallani-pihenni)
- Május első vasárnapja: közfoglalkoztatottak Anyák Napja
- Május utolsó vasárnapja. – Gyermeknap
- Június első szerdája Retró Véralás, Patika Nap - szűrés
- Nyári buliesték (június-július hónapban)
- Augusztus első hétvégéje – Sárkányhajó Fesztivál és Vámpírok éjszakája (Sportegyesület és Vöröskereszt szervezésében)
- Augusztus 20. – Városi rendezvény neves előadókkal
- Szeptember – Önkormányzatok Napja, Idősek Világnapja (Idősek Klubjainak és a Polgári Időügyi Tanács hatékony szervezésével)
- December – Karácsonyváró, Adventi gyertyagyújtás 4 decemberi hétvégén, adományozás
- Újévi köszöntő – Várostitűz gyújtása, tűzijáték, malacsorsolás

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek, helyszín, állandó helyiség biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlások, önkéntes munkában nyilvánul meg. Ez a jelenség karácsony közeledtével erősödik fel, december hónapban jóval magasabb az ajándékozás készítése. Néhány éve, minden december hónapban a Polgári Lokálpatrióta Mozgalom Egyesület a Vöröskereszt Helyi Szervezetével együttműködve közel 200 rászoruló

család részére adományoz ajándécsomagot, mely tartós élelmiszert, gyümölcsöt és édességet tartalmaz.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A települési állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzattal és egyéb szervezetekkel. A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megeremítése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az ún. humánszolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvodák, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösség évtizedek óta együtt él a nemzetiségi népcsoporttal. Az ún. tősgyökeres polgári roma családokkal konfliktusmentesen lehet együttműködni az élet legtöbb területén. A problémát a „beköltözők” jelentik, akik a borsodi kistelepülésekről magatartásuk miatt már kiszorultak, és ideköltöznek a rokonsághoz. Ők egyáltalán nem szabálykövetőek, probléma van a környezetükben élőknek a közbiztonsággal, a tankötelezettség teljesítésével, az alapvető higiéniai követelmények betartásával, a magatartásukkal. A konfliktusok kezelésében minden törvényes eszközt be kell vetnünk, sokszor kerül sor hatósági intézkedésre.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A településen évtizedek óta jól működik a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete 6 alapszervezettel. Az adománygyűjtés és osztás folyamatos, az önkormányzat biztosítja részükre az adománygyűjtő helyet.

Célirányos gyűjtés történik pl. gyermeknap környékén, amikor játékokat, gyermekkönyveket gyűjtenek és adományoznak, valamint karácsonykor a Lokálpatrióta Mozgalommal karöltve végzik ezt a tevékenységet. Itt a hagyományos gyűjtésen túl, pénzadományt is gyűjtenek közösen, amelyet tartós élelmiszer vásárlására fordítanak, és egységcsomagokat juttatnak el a rászoruló családhoz.

A Polgáriak a Városért Egyesület is csatlakozott az adományozó szervezetekhez.

A Nyugdíjas Klubok tagjai a helyi rendezvények állandó önkéntes segítői, sütés-főzés leginkább az ő asztaluk.

A Római Katolikus Egyház Karitasz szervezete tud élni azzal a lehetőséggel, amelyet az EU Élelmiszersegély Alapítványától kap.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat a roma lakosság, a cigány kultúra és hagyományok fenntartását is segíti.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Településünkön a civil szervezetek, nyugdíjas klubok, sportegyesületek aktívan részt vesznek a városi rendezvényeken, illetve változatos programokat szerveznek maguknak. A rendezvények állandó fellépői a Polgári Mazsorett és Táncegyüttes. A Rákóczi Szövetség helyi szervezete egész évben szervez kirándulásokat tagjainak, szívesen vesznek részt helyi kezdeményezéseken.

Az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár több, kisebb helyi csoportnak is helyet ad közösségi programok szervezésére.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján városunkban 688 fő vallja magát roma nemzetiségűnek. Általános vélekedés szerint azonban számuk az állandó lakosság létszámához viszonyítva 20 %.

A településen évek óta működik a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A magyarországi romák kétségtelenül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Az országos tapasztalatok kerületi jelenlétét a nemzetiségi önkormányzat is megerősíti. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. Tapasztalataink szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban veszik igénybe.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.

Az RNÖ és a települési Önkormányzat közös célja minden egyes programokkal, intézkedésekkel:

- Roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek bemutatásával.
- Szabadidős tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül erősítjük szocializációs, verbális, manuális fejlődésüket.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
adathiány a roma és /vagy mélyszegénységben élők számáról, iskolai végzettségükről, eladósodottság mértékéről	romákkal és/vagy mélyszegénységben élőkkel kapcsolatos adatbázis létrehozása
munkanélküliség és munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek hiánya	piacképes szakmát szerezni kívánó személyek felmérésével támogatott képzések szervezése, helyi vállalkozásokkal és cégekkel aktívabb közreműködés

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	4 047	4 060	8107	49,92%	50,08%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	n.a.			-	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	590	616	1206	7,28%	7,60%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	150	123	273	1,85%	1,52%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	4 072	4 081	8153	49,94%	50,06%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	n.a.			-	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	667	664	1331	8,18%	8,14%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	117	119	236	1,44%	1,46%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

2018. évhez képest nőtt a férfiak és nők állandó népességszáma is, ezen belül a 0-14 éves férfiak és nők aránya is, azonban a 15-17 éves korosztályt tekintve mindkét nemnél csökkenés mutatható ki.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Polgár Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző pénzügyi támogatások megállapításával, az intézményi háttér működtetésével és fenntartásával igyekszik elérni. Számos városi rendezvény és program tartalmaz gyermekeknek szóló elemeket.

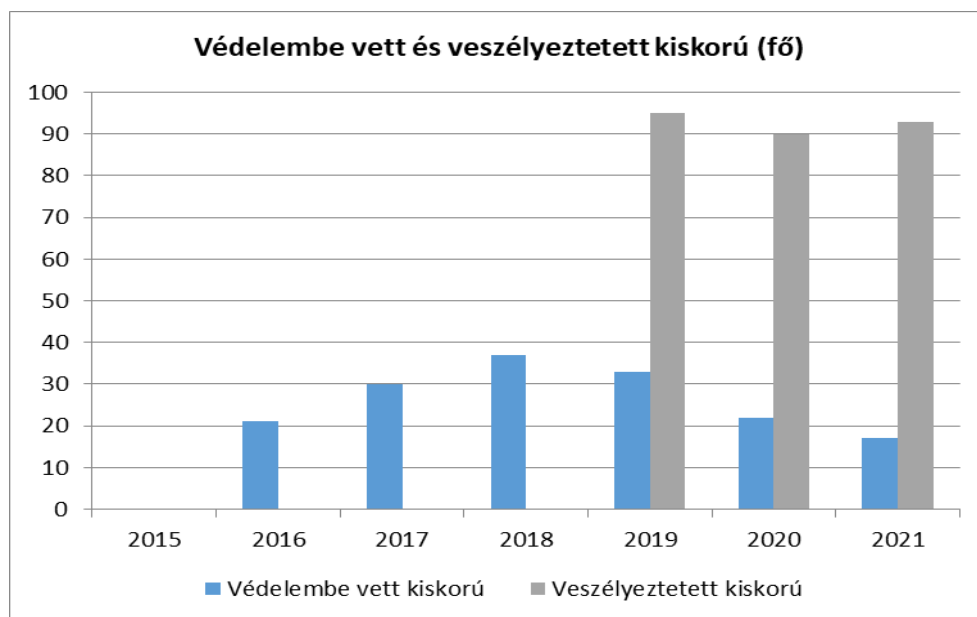
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szabályozza a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorúak törvényes gondoskodását. A gyermekek védelmében hozott intézkedések nagy része a kormányhivatalok hatáskörébe tartozik.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	21	n.a.
2017	30	n.a.
2018	37	n.a.
2019	33	95
2020	22	90
2021	17	93

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Pozitív változás, hogy 2018 óta folyamatosan csökken a védelembe vett kiskorú gyermekek száma, valamint az is, hogy bár csekély mértékben, de a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma is csökkenésnek indult.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők helyzete

A települési önkormányzat jegyzője a gyermekvédelmi törvény alapján megállapítja a gyermekek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, a szünidei gyermekétkeztetést, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetet. 2021. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 2021. évben 514 fő volt jogosult. 2021. évben hátrányos helyzetről 325 esetben, halmozottan hátrányos helyzetről 81 esetben készült döntés. 2022. évre tovább csökkent a jogosultak száma 408 főre. Hátrányos helyzetről 270 esetben, halmozottan hátrányos helyzetről 57 esetben készült döntés. Összevetve a 2021. évvel 106 fővel kevesebb az érintett, annak ellenére is, hogy az egy főre jutó jövedelmet módosította a jogszabály.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	586
2018	513
2019	467
2020	441
2021	514
2022	408

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

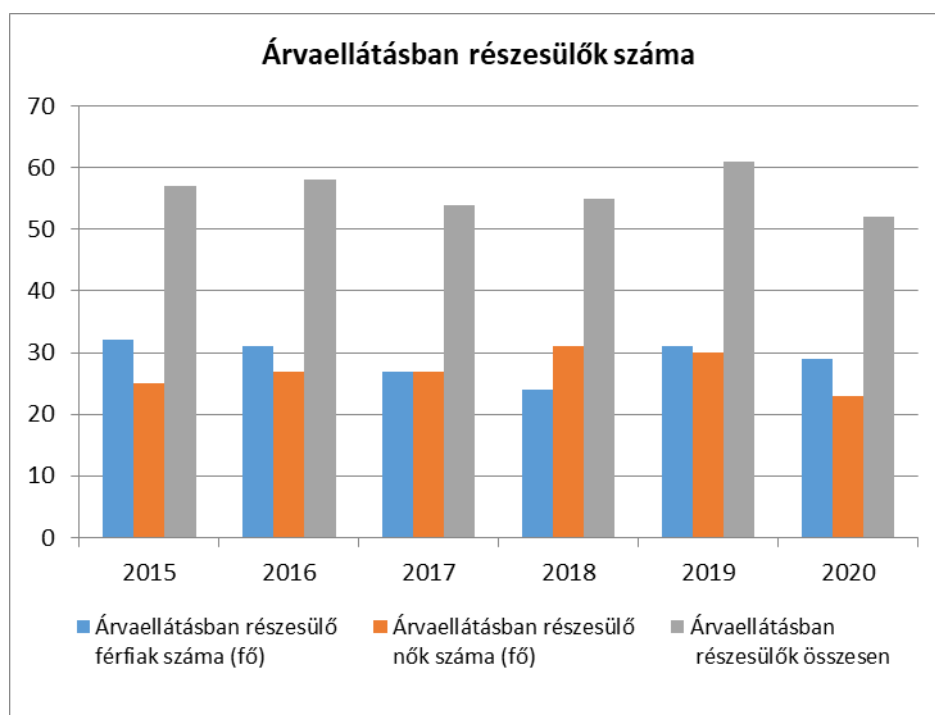
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermekét is –, akinek szülője öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy a haláláig a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt megszerezte.

2018 óta az árvaellátásban részesülők számát tekintve csekély mértékű változás volt az elmúlt években.

Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	32	25	57
2016	31	27	58
2017	27	27	54
2018	24	31	55
2019	31	30	61
2020	29	23	52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az önkormányzat un. önként vállalt feladatként települési támogatásként, bérlettámogatásban részesíti a helyi rendelete alapján azokat a középiskolás gyermekeket, akik lakóhelyüktől távoli intézményben tanulnak.

Nem tartozik szorosan a gyermekvédelmi, gyermekjóléti tevékenységhez, és csak részben érinti a 18 éves korosztályt, de megemlítendő, hogy önkormányzatunk évről évre támogatja a felsőoktatásban résztvevőket is a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjjal, melynek havi mértéke a korábbi 3 500 Ft/hó összegről 5 000 Ft/hó összegre nőtt az elmúlt évben. Az ösztöndíjra jogosultak 10 hónapon keresztül kapják az önkormányzati támogatást, melyhez a Támogatáskezelő ugyanilyen összegű támogatást nyújt. A felsőoktatásban résztvevők önkormányzati ösztöndíjrendszeréről szóló 33/2015. (IX.25.) rendeletben foglalt feltételeknek 2022. évben 14 fő felsőoktatási intézményben tanuló pályázó felelt meg. 1 fő felsőoktatási intézményben tanuló pályázó kérelmét kellett elutasítani, mert az ő jövedelmi viszonyai nem feleltek meg a rendeletben foglaltaknak. A pályázók száma évről évre csökken.

Törekedni kell arra, hogy a tényleg hátránnyal rendelkező gyermekek beazonosíthatóak legyenek és megkapjanak minden lehetséges segítséget ezek leküzdésére. Ezt a feladatot önkormányzatunk magáénak érzi, és megvalósításában szerepet kíván vállalni.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A 0-3 éves korosztály esetén napi 4x-i gyermekétkeztetést biztosít a Városgondnokság által üzemeltetett óvoda konyhája, 3-6 éves korosztály esetén napi 3 x-i étkezésben részesülnek a gyermekek, általános iskolai tanulók alsó és felső tagozat esetén a napi 1-2 illetve 3 x-i étkezésben részesülnek a tanulók az igények szerint.

Az étkeztetés 1-8 évfolyam esetén az általános iskola ebédlőjében történik.

Rászorultsági alapon gyermekvédelmi kedvezményben részesülő család, gyermekére tekintettel 100 %-os támogatásban részesül. A nevelt gyermek szintén 100 %-os támogatásban részesül. A család egy főre jutó jövedelmének vizsgálata alapján (öregségi nyugdíjminimum 300 %-a) szintén 100 %-os támogatást kérhet a szülő. Három vagy több gyermekes család esetén az egy háztartásban élő eltartott gyermekek esetén kérhetik az 50 %-os támogatás megállapítását. Szakorvos által leigazolt tartósan beteg gyermek esetén a szakorvosi igazolás alapján szintén az 50 %-os támogatást kérheti a szülő.

Az elmúlt négy évben átlagosan 164 fő iskoláskorú részesült nyári szünidei étkeztetésben. 2022. évben átlagosan 159 fő vett részt, tehát számuk jelentős mértékben nem változott. Az óvodában ingyenes étkezésben résztvevők száma az elmúlt négy évben átlagosan 249 fő volt (a bölcsődében ez átlagosan 10 fő)

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	97	311	168	571	n.a.	n.a.
2016	105	295	134	470	n.a.	n.a.
2017	106	280	122	433	n.a.	n.a.
2018	232	276	43	444	n.a.	238
2019	253	255	63	414	n.a.	142
2020	237	237	34	399	n.a.	143
2021	276	256	30	392	n.a.	134
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok						

A szünidei gyermekétkeztetés a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §-a alapján a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére alanyi jogon biztosított. Az elmúlt négy évben átlagosan 164 fő iskolás korú részesült nyári szünidei étkeztetésben. 2022. évben átlagosan 159 fő vett részt, tehát számuk jelentős mértékben nem változott.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Településünk esetében nem releváns

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településünk esetében nem releváns

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Lásd. 3.5.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A területi védőnő a jogszabályokban előírt feladatait a mindenkor érvényes védőnői utcajegyzék alapján, egy földrajzilag meghatározott területen látja el. Preventív tevékenységét az ellátási területén (állandó vagy ideiglenes) lakcímmel rendelkező személyek gondozásán túl, a körzetében jogszerűen tartózkodó azon személyeknél is végzi, akik az ellátás iránti igényüket a védőnőnél bejelentik. A védőnői álláshelyek száma nem változott az elmúlt években, Polgáron négy területi védőnő látja el a jogszabályokban előírt feladatait. A négy védőnőből egy fő Folyáson (csatolt község) is, igény szerint teljesíti feladatait. A demográfiai mutatók alapján a 0-2 év közötti korosztály 2010 óta növekvő tendenciát mutat. Egy védőnő az elmúlt négy évben átlagosan 76 gyermeket látott el évente.

2023-ban az egészségügyi alapellátás és a szerves részét képező védőnői szolgálat jelentős átalakításon megy keresztül. A helyi önkormányzatok kötelező feladatként 2023. június 30-ig biztosítják a védőnői ellátást, ezt követően a feladat az irányító vármegyei intézményekhez kerül át.

Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	4	330	83
2016	4	314	79
2017	4	330	83
2018	4	273	68
2019	4	286	71,50
2020	4	318	79,50
2021	4	343	85,75

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi szolgáltatások száma: 4, házi gyermekorvosi szolgáltatások száma: 2
- fogorvosi alapellátás 2 körzetben folyik,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás 2021.július 1. napja óta az Országos Mentőszolgálattal kerül ellátásra
- védőnői ellátás (4 védőnői körzettel): a helyi önkormányzatok kötelező feladatként 2023. június 30-ig biztosítják a védőnői ellátást, ezt követően a feladat az irányító vármegyei intézményekhez kerül át.
-
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődében, óvodában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

Krizishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre széles:

- a védőnők gyakori családlátogatása,
- nevelési tanácsadóba utalás
- család - és gyermekjóléti szolgálathoz történő utalás
- szülők bejelentése az illetékes gyám és gyermekvédelmi hatóságnak

Az óvodás korúak esetében gyógypedagógus, konduktor foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel, akik szakértői vélemény alapján gyógypedagógiai ellátásban kell, hogy részesüljenek.

A speciális ellátások többsége Debrecenben érhető el, ahová a szülőknek be kell szállítaniuk gyermeküket a szolgáltatások igénybevételéhez.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Család-és gyermekjóléti Szolgálat

Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központja kötelező feladatellátás keretében látja el a Család-és gyermekjóléti Szolgálatot.

A családsegítés feladatait továbbra is az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, a gyermekjóléti szolgálat feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendeletében került szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei.

A szolgálat a feladatellátásra vonatkozó jogszabályokban foglalt kötelezettsége alapján nyújt az egyének és családok részére szociális és mentálhigiénés alapellátást, a helyi szociális problémák feltérképezésében és megoldásában való aktív részvétellel. Segíti a megfelelő szociális

ellátásokhoz való hozzájutást, a gyermekek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését illetve megszüntetését. A szolgálat - a gyermekvédelem területén dolgozó társintézményekkel együttműködve - segítséget nyújt a családok megfelelő működésének megőrzésében, illetve a megbomlott egyensúly helyreállításában (családok és a gyermekek szociális, mentális, életvezetési zavarainak csökkentése és megszüntetése érdekében) családgondozás biztosításával. A szociális munka eszközeivel, szociális szolgáltatások biztosításával próbálja megelőzni a hatósági intézkedések elrendelésének szükségessé válását.

A szolgáltatás célja

Megelőzés (prevenció): A prevenciós tevékenység rendkívül szerteágazó akár a megelőzni kívánt problémákat, akár a prevenció területeit, eszközeit, eljárásait nézzük. A prevenció általános célja a veszélyhelyzet megelőzése, a már kialakult veszélyhelyzet negatív hatásainak csökkentése, illetve a deviáns életút megelőzése. Azért, hogy a cél megvalósulhasson, a család- és gyermekjóléti szolgálat veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszert működtet, mellyel éves szinten megbeszéléseket tart intézményi szinten, illetve a családsegítő kollégák napi szinten kapcsolatot tartanak a jelzőrendszeri tagokkal. Rendszeresen tartunk szakmaközi megbeszéléseket. A jelzőrendszer együttműködésének értékelése minden év február 28-ig, a jelzőrendszeri tagok részvételével megtörténik, az ott megfogalmazottak alapján egy éves jelzőrendszeri terv készül és az együttműködés javítására vonatkozó javaslatok alapján folytatjuk a közös munkát.

Szociális és mentálhigiénés problémák: Ezek a gyűjtő problémák, amelyekkel a kliensek felkeresik a szolgálatunkat. Túlnyomó többségben a családon belüli kapcsolati, gyermeknevelési, életviteli, illetve elhanyagolással összefüggésben kell a családsegítő tevékenységet folytatni. A folyamat során lelki-mentális megerősítést is végeznek a munkatársak, valamint ha a probléma úgy kívánja, a központ pszichológusa. Szükség esetén további problémáknak megfelelő ellátás igénybevételéhez segítjük a rászorulókat. A szociális és mentálhigiénés problémák élesen nem különíthetők el, általában több probléma jelentkezik egyidejűleg.

Krízishelyzet megszüntetése: Akut krízisek, ahol azonnali beavatkozás, segítség szükséges, például a családi-kapcsolati krízisek, ahol a családsegítő mentálhigiénés tevékenysége, vagy a központban tevékenykedő pszichológus segítsége mindenképpen szükséges.

2016-tól létrejöttek a család-és gyermekjóléti szolgálatok valamint a család-és gyermekjóléti központok, mely szétválasztotta az alap-és szakellátással érintett gyermekekkel és családokkal kapcsolatos gondozási teendőket. A jogalkotó a klasszikus családsegítés feladatait (információnyújtás, kríziskezelés, ellátásokhoz való hozzájutás segítése, szociális segítő tevékenység, jelzőrendszer működtetése, általános információnyújtás) meghagyta a szolgálatoknak, a központok pedig hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatokat végeznek (javaslattétel hatósági intézkedésre, esetmenedzselés, utógondozói munka stb.) és speciális szolgáltatásokat nyújtanak (pszichológus, jogi segítségnyújtás, kapcsolatügyelet, készenléti ügyelet, mediáció, családterápia). A szolgálatok - a feladatok megosztása után is - a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermekekkel és családjukkal kapcsolatban a család-és gyermekjóléti központ által meghatározott feladatok ellátásában is közreműködnek.

A táblázat a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenységeit mutatja nem és kor szerinti bontásban a 2022-es évre vonatkozóan:

Igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2 év	3-5 év	6-13 év	14-17 év	18-24 év	25-34 év	35-49 év	50-61 év	62 évesnél idősebb	Összesen	Családok száma
Együttműködési megállapodás alapján	Férfi	9	13	16	11	-	7	5	1	-	62	
	Nő	11	5	12	16	8	12	18	8	-	90	
	Össz. (1):	20	18	28	27	8	19	23	9	-	152	48
	Ebből központtól érkező	-	-	-	1	1	-	-	1	-	2	1
Nem együttműködési megállapodás alapján	Férfi	4	-	7	4	9	23	25	29	23	124	
	Nő	1	2	15	16	19	50	49	53	34	239	
	Össz. (2):	5	2	22	20	28	73	75	82	57	363	284
	ebből a gyermekvédelmi gond. keretébe tartozó hat. intézkedésbe bevont személyek	3	-	14	11	-	5	6	2	-	41	12
	Ebből (2) egyszeri alkalom:	4	3	17	13	8	29	29	16	12	131	
Összesen (1+2 sor)		25	20	50	47	36	92	98	91	57	515	332

A család- és gyermekjóléti szolgálat 2022. évben 48 család részére biztosított együttműködési megállapodás alapján szociális segítő munkát, mely 93 fő gyermeket és 59 felnőtt személyt érintett, 2021. évhez képest csökkenés figyelhető meg. A szociális segítő munka során a szolgálat rendszeresen jelen volt a család életében, így folyamatos és hatékony segítséget nyújtott a család illetve a gyermek problémájának mielőbbi megoldása, enyhítése céljából.

Szolgálatunk a hatósági intézkedéssel érintett 29 gyermek esetében 14 család vonatkozásában működött közre a család-és gyermekjóléti központ által meghatározott feladatok ellátásában. 2021. évhez képest csökkenés figyelhető meg a gyermekek és az érintett családok számában is.

Az év folyamán összesen 131 fő gyermekről érkezett jelzés szolgálatunkhoz a jelzőrendszer tagjaitól, mely összesen 119 gyermeket érintett. Előfordult, hogy ugyanarról a gyermekről több alkalommal jött jelzés az év folyamán. A 0-18 éves korcsoportot vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is legmagasabb számban a 6-13 éves korosztály érintett. 2022. évben ez a korosztály a gondozásban lévő gyermekek 30,1%-át tette ki. A 2021. évi 42,5%-hoz képest ez 12,4%-os csökkenést jelent. A legtöbb együttműködési megállapodással rendelkező felnőtt kliensünk a 35-49 év közöttiekből került ki, amely azzal is magyarázható, hogy többnyire ez az a korosztály, akik szülőként gyermekük jelzése ügyében kerülnek velünk kapcsolatba. A jelzőrendszer tagjai által kezdeményezett új alapellátásba vételre 2022. évben 36 gyermek esetében került sor. Önkéntes, a szülő által történő kapcsolatfelvétel 1 alkalommal történt, gyermek által kezdeményezett eset nem volt az elmúlt év folyamán. Nagykorúak vonatkozásában 8 főt érintően érkezett problémajelzés.

Ellátásba vételre 0-2 éves korosztálynál leginkább a szülő felelőtlensége miatt került sor. Elsősorban azért, mert nem tesz eleget maradéktalanul szülői kötelezettségének, gondozási, nevelési feladatainak (egészségügyi elhanyagolás). A család-és gyermekjóléti szolgálat 2022. évben a védőnői szolgálattól írásbeli jelzést 26 esetben kapott. A jelzéseket elsősorban a szociális okból veszélyeztetett kismamák, illetve kiskorú várandósok, a rossz szociális körülmények, fejtetvesség, az elmulasztott védőoltások és kötelező státuszvizsgálatok indokolták.

Többgyermekes családoknál az esetek többségében elmondható, hogy a problémafeltárás során a háttérben húzódó egyéb okok felszínre kerülése miatt, az alapellátást a családban nevelkedő valamennyi gyermek vonatkozásában kiterjesztjük.

Az alapellátás keretében történő családgondozás leggyakoribb okai (ezek az okok halmozottan fordulhatnak elő egy-egy család esetében):

- iskolai hiányzás, iskolai magatartási problémák,
- rendszertelen óvodába járás,
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség,
- magatartászavar, teljesítményzavar,
- lelki-mentális, pszichiátriai betegség,
- szülők elhanyagoló magatartása,
- kapcsolati konfliktus,
- gyermeknevelési problémák, következetlen nevelési módszerek alkalmazása,
- lakhatási problémák (túlzsúfoltság, infrastruktúra hiánya, pl. víz, áram),
- anyagi (munkanélküliség, a háztartás elégtelen jövedelme).

Azokban az esetekben, ahol a probléma jellegéből adódóan az önkéntes együttműködéstől eredmény nem volt várható, illetőleg a gondozás során a cselekvési tervben meghatározott feladatokat nem teljesítették a szülők és a gyermekek, szükségessé vált a Család-és Gyermekjóléti Központ felé továbbítani az ügyeket a gyermekek érdekében. Szolgálatunk 7 gyermek esetét küldte meg a központ felé. Elsődleges szempontként, a törvényi előírásoknak megfelelően célunk a veszélyeztetettség megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, krízishelyzetek megoldása. A veszélyeztetettség megelőzés érdekében, szolgálatunknál igen magas azoknak a száma, akik tanácsadón vesznek részt. Egyszeri beavatkozást igénylő jelzést 30 esetben kaptunk, ez 37 gyermeket érintett. Ezekben az esetekben nem volt indokolt a szoros együttműködés, azonban a problémák további súlyosbodásának elkerülése végett kiemelkedőek a megelőző tevékenységek, mint például: információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés, egyéni esetkezelés. Ezekkel a családokkal eseti jelleggel került kapcsolatba a szolgálat, mely 1-2 alkalmas kapcsolattartást jelentett.

Szolgálatunkat az önkormányzat felkérte a bíróság (gyermekelhelyezési és gyermektartásdíj megállapítása iránti perek során), valamint a gyámhivatal (gondozási díj megállapítása illetve felülvizsgálata iránti eljárás folytatása) által küldött megkeresések teljesítésére, így 20 alkalommal működtünk közre környezettanulmány elkészítésében.

A szolgálathoz forduló személyek gyakran kérnek formanyomtatvány kitöltésében, hivatalos ügyekben való közreműködésben vagy információnyújtásban segítséget. Szolgálatunk arra törekszik, hogy a kliensek képessé váljanak az egyszerű nyomtatványok, kérelmek önálló megírására, kitöltésére. Ők az egyszeri alkalommal megjelent kliensek, számuk összesen 315 fő.

A család-és gyermekjóléti szolgálat 2022. évi szakmai tevékenységeinek számát tekintve kis mértékű csökkenés volt tapasztalható, mivel az év folyamán több család esetében megszűnt a gondozási tevékenység, mert a cselekvési tervben megfogalmazott célok sikeresen megvalósultak, és a gondozásba vételt megalapozó probléma megszűnt, illetve az ellátással érintett család szolgálatunk illetékességi területéről elköltözött.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek számát az alábbi táblázat mutatja.

A család- és gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységének száma (halmozott adat):

Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás		198	117
Tanácsadás		580	106
Segítő beszélgetés		765	135
Ügyintézéshez segítségnyújtás		842	332
Családlátogatás		845	158
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáférés	pénzbeli	99	103
	természetbeni	19	22
Közvetítés	másik szolgáltatóhoz	6	4
	család-és gyermekjóléti központhoz	2	2
Esetmegbeszélés		10	8
Esetkonferencia		9	23
Esetkonzultáció		48	33
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés		20	18
Adományközvetítés		12	10

A családsegítő munkatársak munkaidejük felében terepen dolgoznak, a családokat otthonaikban keresik fel. Fontos a bizalmi légkör kialakítása a hatékony munka érdekében. A családtagok otthonukban, saját személyes szférájukban könnyebben megnyílnak. A rendszeres látogatás tapasztalatai sok információt hordoznak a családdal érintkező szakemberek számára. A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai minden esetben, amikor jelzés érkezik (pl. súlyos veszélyeztetéssel összefüggő feladatellátás, krízis helyzet, környezettanulmány készítése) személyesen keresték fel a családokat.

Családlátogatás 845 esetben történt a kliensek otthonában. Ezek alkalmával többnyire a beérkező jelzések alapján az új eseteknél a kapcsolatfelvétel, a környezettanulmányok elkészítése, a cselekvési tervekben vállaltak ellenőrzése, segítő beszélgetések, tanácsadások, információnyújtás történt, illetve szükség esetén vagy felkérés alapján javaslatlét a további gondozási formára.

A gyermekek és a családok érdekében a szolgálat együttműködésre törekszik a gyermekvédelemben érintettek képviselőivel. A hatékonyabb esetkezelés érdekében 10 esetmegbeszélést, 48 esetkonzultációt tartottunk. A védelembe vételi, illetve egyéb gyermekvédelmi intézkedések javaslata előtt esetkonferenciát tartunk, mely a szakemberek és az érintett családok bevonásával történik. A tavalyi év során személyes jelenléttel 9 esetkonferencia megtartására került sor, 23 kiskorú ügyében. Az esetkonferenciák pozitív tapasztalata, hogy az esetek többségében az érintett családok és meghívott szakemberek is megjelennek a

megbeszéléseken, ezáltal mindenki számára megfelelő megoldások születtek, s a gyermekek vérszerinti családjukban nevelkedhetnek továbbra is.

A Család- és Gyermejkölési szolgálat tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint az ellátott gyermekek körében:

A probléma típusa	Családok száma az elsődleges probléma szerint	Problémák halmozott száma (az elsődlegessel együtt) (db)
Életviteli	3	18
Családi-kapcsolati konfliktus	4	14
Családon belüli bántalmazás	1	2
Elhanyagolás (oktatási, nevelési)	27	48
Gyermekevelési	6	47
Gyermekeintézménybe való beilleszkedési nehézség	2	28
Magatartászavar, teljesítményzavar	2	7
Fogyatékoság, retardáció	-	2
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	2	4
Szenvedélybetegség	-	-
Egészségi probléma	-	2
Foglalkoztatással kapcsolatos	-	4
Anyagi (lakhatással, megélhetéssel kapcsolatos)	1	18
Ügyintézésel kapcsolatos	-	27
Információkérésel kapcsolatos	-	16
Összesen	48	237

Jellemző, hogy a családokban a problémák egyre inkább halmozottan jelennek meg. Az igénybe vevőknek leggyakrabban anyagi, életviteli, gyermeknevelési, és családi konfliktusokkal kapcsolatos problémáik vannak. A problémátípusokat tekintve az oktatási, nevelési elhanyagolás és az anyagi jellegű problémák megoldásában kérjük legnagyobb százalékban segítségünket. Az

alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról van szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését nem tudták megoldani segítség nélkül ügyfeleink. Segítséget kérnek a kérelmek megírásában (gyógyszertámogatás, önkormányzati támogatások, stb.), továbbá megváltozott munkaképességű személyek nyugdíjazása, öregségi-és özvegyi nyugdíj és családtámogatási ellátások igénylésével kapcsolatos ügyek intézésében is.

Fentieken túlmenően jelen van a szülők életviteléből adódó veszélyeztetettség, melyhez szorosan kapcsolódik a gyermekek nevelésének elhanyagolása, a számonkérés, az ellenőrzés és a következmények nélküli, megengedő szülői attitűd.

A családi konfliktusok hátterében gyakran a gyermek, vagy a szülő mentális problémája, a család diszfunkcionális működése húzódik meg. A családi-kapcsolati konfliktusoknál a szülők részéről ritkán tapasztaljuk az egyéni felelősségvállalást, sokkal inkább a hárítás és hibáztatás jellemzi a segített szülőket. Továbbra is előfordul a szülő-gyermek közötti konfliktus, mely elsősorban a kamaszok életére jellemző, ezek során a szülők által alkalmazott megoldási módszerek a gyermekben még nagyobb ellenállást váltanak ki.

A család-és gyermekjóléti szolgáltatás hatékonysága nagyban függ a családok együttműködési készségétől. Sokszor eredménytelen a kapcsolatfelvétel a jelzés beérkezését követően. A családok egy része nem veszi komolyan a gyermekekkel kapcsolatos problémákat, olykor több hónap is eltelik, mire sikerül olyan együttműködést kialakítani, ami veszélyeztetettség megszüntetéséhez szükséges belátási időn már jóval túlmutat, ez pedig hátráltatja a hatékonyságot.

Szolgálatunk a legtöbb jelzést továbbra is az oktatási, nevelési intézményekből kapja. Több esetben igazolatlan óvodai és iskolai mulasztásról van szó, azonban folyamatosan emelkedik az igazolt, ugyanakkor indokolatlanul hosszúra nyúló hiányzások száma is, mely már megfigyelhetően az alsó tagozatban is egyre gyakrabban jelen van. Az elmúlt évben a két intézménytípustól összesen 86 jelzés érkezett a gyermekek oktatási-nevelési elhanyagolását illetően. A jelzésekben szerepel, hogy a gyermekek a tananyagot otthon egyedül bepótolni nem tudják, a szülőkkel az iskola kommunikációja általában egyoldalú vagy sikertelen, a szülők nem járnak szülői értekezletre, fogadóórára, nem érdeklődnek gyermekük tanulmányi helyzetéről, érdemjegyeiről. Azok a gyermekek, akiknél az igazolt hiányzások szám eléri vagy meghaladja a 250 tanórát, osztályozóvizsgára vagy évisméltésre kényszerülnek.

Szolgálatunk szakmai munkáját segítette 1 fő pszichológus, aki a hajdúnánási Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, Központ és Városi Bölcsőde pszichológusaként kihelyezett tanácsadást tartott heti 4 órában. A szolgáltatást a családsegítő javaslatára, a család-és gyermekjóléti központ engedélyével veszik igénybe a gyermekek és a szülők. A pszichológusi segítséget különösen beilleszkedési-és magatartászavar, családi konfliktus, életvezetési, kamaszkori problémák, nevelési nehézségek esetén vették igénybe.

A Család-és Gyermekjóléti Központ jogi tanácsadás lehetőségét is biztosítja Hajdúnánáson. Az ellátottak ezt a szolgáltatástípust nem vették igénybe.

Az anyagi nehézségek esetén az információnyújtáson, ügyintézésben való segítségnyújtáson túl adománygyűjtés és adományközvetítés feladatokat is ellát család-és gyermekjóléti szolgálat.

A tavalyi évben szolgálatunk több magánszemélytől kapott felnőtt-és gyermek ruházatot és játékadományt, melyeket személyesen szállítottunk ki a rászoruló családok számára, összesen 12 alkalommal, mely 10 családot érintett.

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) keretében a Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatóság a tartós élelmiszer csomagokat 2022-ben is biztosította a rászorulóknak. Minden hónapban egy alkalommal 60-70 csomag kiosztására került sor. A nyári időszakban a 0-3 éves korú gyerekeken kívül egy alkalommal a 7-14 éves korú gyermekek is részesültek a tartós élelmiszer csomagban. 2021. februárjától újraindult a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű és rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára is az

élelmiszer-csomag osztása. Ez a tavalyi évben 2 alkalommal valósult meg, alkalmanként 118 fő részesült adományban. A családsegítők minden hónapban közreműködtek a csomagosztás időpontját tartalmazó értesítők személyes átadásában, legtöbbször a család otthonában történő felkeresés útján. Ennek oka, hogy telefonos értesítés ellenére a jogosultak egy része nem kereste fel szolgálatunkat, hogy átvegye az értesítőt. Az osztás során az intézmény munkatársainak tapasztalatai szerint sajnos több esetben fordult elő, hogy az élelmiszer csomagért az előzetes értesítés ellenére sem jön el a jogosult szülő. Olykor a 60-70 csomagból az SZGYF munkatársai a segélycsomagok 1/3-át visszaszállítottak. Annak megakadályozása érdekében, hogy a kartondobozok, melyben a segélycsomagokat az érintettek megkapják, ne utcai szemétként végezzék, több alkalommal kértünk segítséget a polgárőrségtől. A polgárőrséggel is nagyon jó munkakapcsolatban áll szolgálatunk, munkánkat készségesen segítik.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Hajdú-Bihar Megyei Kirendeltsége 2022. december 14-én kelt levelében arról tájékoztatta szolgálatunkat, hogy a 0-3 éves korú gyermekeket nevelő, rászoruló családok részére a csomagosztások 2023. január 31. napjával lezárulnak, a megváltozott munkaképességű személyek részére 2023. I. negyedévében még fognak csomagot osztani. A tájékoztatás szerint a 2017. év júniusa óta működő projekt keretében összesen kb. 1.750.000. darab élelmiszer segélycsomagot osztottak ki országosan.

Polgár Város Önkormányzatának Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2022. évben is megszervezte a nyári szabadidős foglalkozását 2022. július 18-22-ig. A programra 6-12 év közötti gyermekek jelentkeztek. A gyermekek felügyeletét és a programok lebonyolítását a szolgálatunk dolgozói végezték, emellett párhuzamosan biztosítottuk a zökkenőmentes ügyfélfogadást is. A heti programban szerepeltek kézműves és ügyességi játékok, kreatív foglalkozások, sport-és csapatversenyek. A hetet egy közkedvelt program, a fürdőzés zárta, melyet a polgári Strandfürdő üzemeltetője, a Béres Aqua Kft. kedvezményes áron biztosított. Intézményünk a gyermekeket apró ajándékokkal, és édességekkel jutalmazta a programsorozat végén, melyet nagy örömmel fogadtak. A foglalkozás megvalósításának költségeit intézményünk finanszírozta, a szülők pedig minden nap rágsálnivalóval és finom üdítőkkel támogatták a táborozást.

A család-és gyermekjóléti szolgálat munkáját nagymértékben meghatározza, hogy miként működik a jelzőrendszer, milyen a kapcsolat a tagok között, hiszen a tőlük kapott információk alapján nyílik mód a veszélyeztetett, elhanyagolt gyermekek feltérképezésére. A jelzőrendszer tagjai a saját területükön végzett gyermekvédelmi munkájukkal teszik hatékonyabbá a szolgálat munkáját azzal, hogy az időben jelzett problémákat eredményesebben lehessen kezelni. Az írásos beszámolókból kitűnik, hogy veszélyeztetettséget észlelő-és jelzőrendszer tagjai a gyermekvédelmi feladatokat ellátók együttműködéséről pozitívan nyilatkoztak, azonban a kialakult jó gyakorlattól eltérni nem szabad, azt folyamatosan fenntartani, erősíteni szükséges, és ebben minden érintett közreműködésére szükség van. A tapasztalt és kezelt problémák, nehézségek alapján a jövőre vonatkozó javaslatok és célok között szerepel továbbra is kiemelt helyen szerepel a jelzőrendszer tagjainak együttműködésével az iskolai és óvodai igazolatlan hiányzások, a magatartásbeli problémák, valamint a szülői elhanyagolás visszaszorítása. Különösen fontos nagy hangsúlyt fektetni a gyermeknevelési, életvezetési technikák szülők számára való megtanítására.

A fertőző betegségek és a mostanában újból gyakorivá váló fejtetvesség jelenléte miatt fontos a megfelelő testi higiénére és az egészséges életmódra nevelés, életviteli, felvilágosító programok szervezése. A gyermekek, fiatakorúak körében megjelent korai gyermekvállalás, valamint a szexuálisbetegségek miatt szükséges a felvilágosítás, érzékenyítés, prevenciós előadások, programok szervezése.

Ezüsthíd Tanoda

A Tanoda szolgáltatást az elmúlt évek során jellemzően civil és egyházi fenntartók működtették. Ez egy helyi sajátosságokra, a gyermekek, fiatalok önkéntes részvételére és egyéni szükségleteire építő innovatív szemléletű hátránykompenzáló kezdeményezés, amely az egyes Tanodákban, mint autonóm módon használt közösségi színtereken valósul meg.

A Tanoda olyan- a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó komplex szolgáltatás-, amelyet a köznevelési rendszerben kevésbé sikeres, a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetnek el. A Tanoda a gyerekek számára mentális és érzelmi biztonságot nyújt, a számos egyéni foglalkozás és a családok bevonása révén leküzdve azokat a szocio-kulturális hátrányokat, amelyek a családok sok évtizedes,, már beidegződött mintáiból fakadnak.

A tanoda a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási stratégia 2030 alapján, a gyermek jólét beavatkozási terület részeként működő szolgáltatás, de további stratégiák célkitűzéseinek megvalósításához is hozzájárul, mint például a Köznevelés-fejlesztési stratégia és a Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégia.

A tanoda szolgáltatás 2019. január 1. napjától Gyvt.-ben, a gyermekjóléti alapellátások között szereplő szolgáltatás.

A Gyvt. 38/B. 0-a alapján a Tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkóztatást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, prevenciós szolgáltatás, amely a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Nktv.) szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozáson való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.

Az EMMI rendelet 10.§ (3) pontjában foglaltak szerint a Tanodát rendszeresen igénybe vevők legalább hetven százalékának

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőnek, nevelésbe vett gyerekek vagy utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek kell lennie, vagy
- b) a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területnek nyilvánított lakókörnyezetben kell élnie.

A tanoda a szolgáltatását a helyi sajátosságokra és a gyermekek szükségleteire építve, a szülők bevonásával, a gyermek nevelési-oktatási intézményével, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a helyben elérhető egyéb, az érintett korosztály számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjával együttműködve nyújtja.

Fontos kiemelni, hogy a Tanoda elsősorban prevenciós és nem krízisintervenciós szolgáltatás, melynek alapja az önkéntes részvétel és a kölcsönös bizalom.

Működésének jellege közvetlenül levezethető az önkéntes részvételből, melynek megfelelően a Tanodának olyan működést szükséges biztosítania, ahol a gyermek saját döntése alapján, saját elhatározása szerint jelenik meg. Fontos hangsúlyozni, hogy a Tanodában való részvétel nem kötelező, az a gyermek és a törvényes képviselő önkéntességén egyéni döntésén alapszik. A Tanodai szolgáltatásba bevont gyermek azonban a tanulói szerződés révén a Tanoda teljes jogú tagjává válik, a tagsággal együtt járó jogokkal és kötelezettségekkel együtt.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A városban nem működik munkahelyi, családi és mini bölcsőde. A településen 2011. évtől működik ismét bölcsőde 14 férőhellyel, melynek a kihasználtsága maximális. A bölcsődés korúak közül átlagosan 10 fő ingyenes étkezésre is jogosult.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 43. § (3) bekezdésének megfelelően:

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermeket.

Az intézmény ennek megfelelően jár el a felvétel során.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	14	14
2016	14	14
2017	14	14
2018	14	14
2019	14	14
2020	14	14
2021	14	14

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A bölcsőde alapfeladata a szakmai programja alapján, hogy a gyermekjóléti alapellátás részeként járuljon hozzá a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítéséhez, továbbá ellátssa a Polgár közigazgatási területén élő, családban nevelkedő - 20 hetes - 3 éves korú - gyermek napközbeni gondozását és nevelését. Amennyiben a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási - nevelési év végéig maradhat az intézményben, illetve amennyiben fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább nevelhető és gondozható a bölcsődében.

2021-2022. év	20 hónapos	1 éves	2 éves	3 éves	összesen
az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	-	-	22	-	22
más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-
az intézménybe beíratott, 10 napot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	-	-	-	1	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	-	-	1	-	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	-	-	-	-	-
a beíratott gyermekek közül SNI gyermekek létszáma (ahol értelmezhető)	-	-	-	-	-

Forrás: bölcsődei intézményi adatszolgáltatás

A bölcsődei férőhelyek száma és kihasználtságuk az alábbiak szerint alakult 2020-2022 között:

Hónapok	2020. év		2021. év		2022. év	
	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)
Január	14	100	14	100	14	100
Február	14	100	14	100	14	100
Március	14	100	14	100	14	100
Április	14	100	14	100	14	100
Május	14	100	14	100	14	100
Június	14	100	14	100	14	100
Július	14	100	13	93	14	100
Augusztus	14	100	14	100	14	100
Szeptember	14	100	11	79	13	93
Október	14	100	11	79	13	93
November	14	100	14	100	14	100
December	14	100	14	100	14	100

Forrás: óvodai adatszolgáltatás

A 2020 és 2022. években több hónap esetében a kihasználtság meghaladta a 100%-ot. A hatályos szabályozásoknak megfelelően a bölcsődei ellátást biztosító intézményekben a létszám csoportonként 1 fővel meghaladhatja az engedélyezett férőhelyek számát abban az esetben, ha az igényt benyújtó veszélyeztetettségére való hivatkozással megállapítást nyer, hogy halmozottan hátrányos helyzetű csoportba sorolandó a gyermek. Ebben az esetben nem utasítható vissza az igény. Erre való tekintettel a bölcsődébe beírt gyermekek száma a 2020. évben – a januári hónap kivételével – folyamatosan meghaladja az engedélyezett létszámot. A 2019. év májusi adatok alapján 80-ra nőtt a beírt gyermekek száma.

A településen az óvodás korcsoport száma 2013-2017 év között a demográfiai mutatók, továbbá a törvényi változások miatt emelkedő tendenciát mutat 2017 évben a 3-6 év közötti korosztály száma 313 fő. A fentiek indokolták az óvoda két csoporttal történő bővítését. Az óvodai férőhelyek száma 2020.07.01-jétől 330 fő. A településen egy óvoda működik két telephellyel, 3 épület egységgel, az óvodai férőhelyek száma 330. A 11 óvodai csoport nevelését, ellátását összesen 18 diplomás óvodapedagógus (ebből 1 fő intézményvezető és két intézményvezető helyettes) és pedagógiai munkát segítő munkatárs 11 fő (dajka), továbbá 3 pedagógiai asszisztens, 1 óvodatitkár, 1 műszaki dolgozó, 1 kisegítő dolgozó segíti az intézmény működését. SNI kategória 2020.07.01-től újra benne van az óvoda Alapító Okiratából.

Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	300	9	270	2	246	0	n.a.	27
2016	305	9	270	2	261	0	n.a.	29
2017	313	9	270	2	255	0	n.a.	28
2018	271	9	275	2	244	0	n.a.	27
2019	284	11	330	2	253	0	n.a.	23
2020	292	11	330	2	250	0	n.a.	23
2021	293	11	330	2	286	0	n.a.	26
2022	321	11	330	2	300	0	n.a.	27
Forrás: TeIR, KSH Tstár, Önkormányzati adatgyűjtés								

Az óvodába beírt gyermekek száma 2018. évtől növekvő tendenciát mutat.

A Napsugár Óvoda és Bölcsőde intézményébe járó gyerekek 33,9 %-a hátrányos helyzetű, míg a halmozottan hátrányos helyzetű aránya folyamatosan 20 % fölötti értéket mutat. A bölcsődébe szociális szempontból felvett gyerekek aránya a vizsgált időszakban minden évben meghaladta a 15%-ot. A bölcsődében a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyerekek a felvétel során elsőbbséget élveznek.

Év	Bölcsődék száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2020	1	2	14
2021	1	-	14
2022	1	-	14

Forrás: óvodai adatszolgáltatás

A bölcsődei ellátás fejlesztésével hozzájárulnánk az országban lévő területi egyenlőtlenségek csökkenéséhez és egységes magas színvonalon biztosított bölcsődei nevelés, gondozás megvalósulásához, továbbá ahhoz, hogy a bölcsődei ellátást igénylő családok számára a szolgáltatás helyben, vagy legalább a lakóhelyükhöz közeli településen elérhetővé váljon. A gyermeknevelési szolgáltatások színvonalasabb jelenléte, így a bölcsődei ellátás is kedvezően hat a családtervezésre, a gyermekvállalásra, ami Magyarország demográfiai helyzetére nézve is kiemelkedően fontos.

f) gyermekvédelem;

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok lényege a tanulók életmódjának, életvitelének, a szabadidős tevékenységeinek feltárása az erre alapuló prevenciós munka, a veszélyeztetett, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal való kiemelt foglalkozás. Minden pedagógus közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatukban azáltal, hogy feltárja a problémákat, jelzi azokat, a lehetőségeihez mérten igyekszik megoldani őket (egyéni elbeszélgetés, nyomon követés).

A gyermekvédelem gondoskodására leggyakrabban rászorulóok:

- Hátrányos helyzetű tanulók (HH)
- Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók (HHH)
- Veszélyeztetett tanulók
- Beteg tanulók
- Fogyatékos tanulók
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő tanulók (BTM)

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Lásd. d) pont

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A köznevelési intézményekben történő mindennapos testnevelésen túl a gyermekek részére településünkön az alábbi 2 sportegyesület biztosítja a sportolási lehetőséget:

- Polgár Városi Sportegyesület
- FUKU-DO Sportegyesület

Az egyesületek a sportolni vágyó fiatalok részére egész évben biztosítják a sporthoz az, egészséges életmódhoz és a szünidős programokhoz való hozzáférést.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfői, szünidei);

A szünidei gyermekétkeztetés a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §-a alapján a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére alanyi jogon biztosított. Az elmúlt négy évben átlagosan 164 fő iskoláskorú részesült nyári szünidei étkeztetésben. 2022. évben átlagosan 159 fő vett részt, tehát számuk jelentős mértékben nem változott. Az óvodában ingyenes étkezésben résztvevők száma az elmúlt négy évben átlagosan 249 fő volt (a bölcsődében ez átlagosan 10 fő)

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	97	311	168	571	n.a.	n.a.
2016	105	295	134	470	n.a.	n.a.
2017	106	280	122	433	n.a.	n.a.
2018	232	276	43	444	n.a.	238
2019	253	255	63	414	n.a.	142
2020	237	237	34	399	n.a.	143
2021	276	256	30	392	n.a.	134

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön nem releváns.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal arra vonatkozóan, hogy ért-e valakit hátrányos megkülönböztetés a szolgáltatások nyújtása során.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az óvodai magas csoportlétszámok csökkentése érdekében csoportszobák kialakítására pályázat került benyújtásra, a TOP-1.4.1-15 kódszámú „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” című pályázati felhívásra. A benyújtott pályázat 2018. évben kedvező elbírálásban részesült, mely által a Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok irányító hatósága önkormányzatunkat 138.377.365.- Ft támogatásban részesítette. A 100 %-os intezitású pályázat által lehetőség nyílik a meglévő MATÁV épületben két új 25 fős csoportszoba kialakítására és a kapcsolódó foglalkoztató helyiségek (logopédiai fejlesztő, pszichológiai vizsgáló -fejlesztő, sószoba) továbbá kiszolgáló helyiségek kialakítására.

Polgár Város Önkormányzata minden évben csatlakozik a felsőoktatási hallgatók, illetve felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok támogatására létrehozott Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz. A támogatás mértéke a korábbi évekhez képest 3.500.- Ft/hó helyett 5.000, - Ft/hóemelkedett, melyet 10 hónapon keresztül kapnak a támogatottak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen egy nevelési és két oktatási intézmény működik. Az általános iskola és gimnázium állami fenntartásba vétele előtt nagyobb rálátással bírtunk a két intézmény tanulóközösségének összetételére, a jelentkező problémák. Helyzetelemzésünk azokat az adatokat tartalmazza, amelyet a különböző statisztikai adatokból, illetve az intézményektől nyertünk.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül
	Fő	Fő	%
2015	246	79	32,11%
2016	261	92	35,25%
2017	255	99	38,82%
2018	244	33	13,52%
2019	267	53	19,85%
2020	250	54	21,60%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2022. évben az óvodába járó gyermekek létszáma 300 fő, mely a maximális férőhely kihasználtságát tekintve 91%-os. A körzetbe járó HH-ás gyermekek száma 57 fő, mely arány az összlétszámhoz viszonyítva 19%, míg a HHH-ás gyermekek létszáma 10, mely arány az összlétszámhoz viszonyítva 3%. 2020 évre sajnos emelkedés figyelhető meg, hiszen az összlétszám kis mértékben (6 fővel) 250 főre nőtt, a HH-ás és HHH-ás gyermekek száma 21 fővel emelkedett, így az arány az összlétszámhoz viszonyítva 8,08 %-kal 21,6%-ra nőtt. A veszélyeztetett gyermekek száma 19 fő, a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 88 fő. 2018-ban 13 fő, 2019-ben 14 fő, 2020-ban 20 fő, 2021-ben 19 fő, 2022-ben 23 fő a nevelőszülőkhöz kihelyezett óvodás gyerekek száma.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek 2018-2021 év között nem volt, 2022-ben egy fő.

Az intézmény populációját tekintve roma és nem roma származású gyermekekből áll. Csoportbeli arányuk lassan emelkedik, de pontos adatok nincsenek az intézmény birtokában, hiszen az etnikai hovatartozás egyéni bevalláson alapul, ilyen jellegű felmérés nem végezhető. A nevelő szülői hálózatban elhelyezett gyermekek is jelen vannak óvodában, őket a főként Református és Görög katolikus egyház nevelőszülői hálózatának közreműködésével helyezték ki a nevelőszülőkhöz. Sajnos szembesülni kell azzal a ténnyel, hogy ezek a gyerekek legtöbb esetben, hátrányos és veszélyeztetett helyzetűek. A meglévő hátrányokat kis létszámú fejlesztő csoportok kialakításával lehet kompenzálni, az esélyegyenlőséget biztosítani. A családok mentális és szociális körülményei eltérőek.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően az intézmény 11 csoportjában egymáshoz közelítő arányú a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek jelenléte.

Az óvoda alapító okirata, helyi nevelési programja tartalmazza az esélyegyenlőségi feladatokat. Az eltérő szociokulturális háttérű és eltérő képességű óvodás gyerekek együtt nevelésével olyan nevelési környezetet biztosít az óvoda, amelyben a másság elfogadása, a tolerancia, az előítélet mentes nevelés értéként jelenik meg, s ez kihat a családra és a tágabb környezetre is. A multikulturális tartalmak, értékek beépülnek a helyi nevelési folyamatba.

A gyermekek fejlődésének alapja, hogy óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Minden gyermek teljes értékű ember. Joga van ahhoz, hogy megfelelő elfogadó, ugyanakkor fejlesztő környezetben éljen és fejlődjön.

A kompetencia alapú óvodai nevelés bevezetésével olyan nevelési, tanulási környezet kialakítását támogatja, amelyben a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára is biztosíthatóvá válik a nevelési alapelvek érvényesülése. Olyan saját élményű tanulási, tapasztalatszerzési lehetőséget kínál az óvodai élet színesítésére, amely személyes szükségletből indul ki és hozzásegíti őket az átmenethez.

Az óvoda a családi csoportlétkör megteremtésével, együttes pozitív élmények átélésével, a közös munkálkodással, az együvé tartozást erősítő tevékenységek megszerzésével teremti meg a diszkrimináció mentes, minden gyermeknek esélyt adó lehetőséget a fejlődésben.

Az óvodai nevelés esélyt ad arra, hogy a gyermek képességeinek megfelelően fejlődjön.

Egyéni ütemeltolódásokkal minden egyes gyermek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítésével valósul meg a komplex személyiségfejlesztés.

Törekedni kell arra, hogy a tényleg hátránnyal rendelkező gyermekek beazonosíthatóak legyenek, és megkapjanak minden lehetséges segítséget ezek leküzdésére. Ezt a feladatot az önkormányzat magáénak érzi, és megvalósításában szerepet kíván vállalni.

Az intézményi nevelés elsődleges feladata a prevenció. Fel kell mérni az óvodába, bölcsődébe felvett gyerekek szociális és mentális körülményeit. A gyermekvédelmi esetek feltérképezése után környezettanulmányt kell végezni a gondozónőknek, óvodapedagógusoknak, majd folyamatosan figyelemmel kísérve a gyermek helyzetének változását, arról nyilvántartást vezetnek. Szükség esetén jelzéssel élnek a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Gyámügy szakemberei felé.

Kiemelt feladat volt az elmúlt nevelési években:

- a hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- a gyermekek figyelemmel követése, a károsító körülmények kiszűrése, korai felismerése, azok megszüntetése,
- problémás családok hatékonyabb „látogatása”,

- nyitottság, tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy segítségre szorulnak,
- a szülőkkel való hatékony együttműködési formák keresése, és a jól bevált hagyományok ápolása (szülős beszoktatás, rendhagyó szülői értekezletek, munkadélutánok, egészségi programok, családi nap, nyílt napok, ünnepek).

A feltáró és segítő munkában szorosan együtt kell működnie a gyermekvédelmi felelősöknek a csoportban dolgozó óvónőkkel. Az intézmény jó kapcsolatot ápol az önkormányzat, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúnánási Tagintézményének szakembereivel és a helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival. Problémajelzésekre rövid időn belül reagálnak. A kölcsönös információáramlás a közös munka hatékonyságát növelte.

A hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének záloga, a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. Tudatos pedagógiai munkával a hátrányok csökkenthetők. Szeretetteljes légkörben, egyéni bánásmóddal, egyénre szabott fejlesztésekkel a megfelelő szakember segítségével, meggyőzve a szülőket a fejlesztés fontosságáról az esélyegyenlőség biztosítható.

A gyermekek egészségvédelme és a károsodások kiszűrése és megelőzése céljából, a gyermekorvos valamint a fogorvos évenként végzi a gyermekek szűrését. A védőnői rendszeres látogatások mellett, szükségsszerűségekre is sor kerülhet.

Az óvodapedagógusok munkájának köszönhetően viszonylag kevés gyermekvédelmi intézkedést kellett megtenni, hiszen sok problémát helyi szinten meg tudtak oldani.

Programok a Napsugár Óvodában:

- A műfüves ovi-foci pályának, amelyet a fenntartó pályázott és nyert meg az óvoda számára nagy szerepe van az esélyek növelésében, a gyermekek mozgásfejlődésében, mozgásigényének kielégítésében és az egészséges életmódra nevelésben.
- A nevelőmunka eredményessége érdekében a mindennapi testnevelés mellett ovi foci tehetségműhely működik, valamint a óvoda tagja a Bozsik-programnak.
- Az óvodánkban működik a Zöld óvoda program, amely kiemelten kezeli a környezeti nevelést, mint az óvoda sajátosságát (kirándulások, túrák stb.)
- 2016 szeptemberétől az óvodában olyan tehetséggondozó programok működnek, amelynek célja, hogy elősegítse a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek feltérképezését, felfedezését, gondozását, személyiségük optimális fejlesztését. A hátrányos helyzetű, tehetségígéretes gyermekek további gondozása kerül megvalósításra. A nevelési intézményben fontos célkitűzés a tehetségígéretek elkallódásának megelőzése, az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése. A gyermekek tehetség gondozása komplex gondozó program keretében valósul meg.

A szakmai elképzeléseken túl döntően befolyásolta az óvodai nevelési program irányvonalát az a tény, hogy a gyermekek egy része ingerszegény környezetből, szociálisan hátrányos helyzetű családból érkezett az óvodába. Tehát, továbbra is nagy figyelmet kell fordítani a hátránykompenzálásra és az esélyegyenlőség kezelésére, ez sarkalatos tényezője nevelés kiindulópontjának. Éppen ezért jelentős hangsúlyt kell fektetni minden csoportban az egyéni fejlettségi szintet figyelembe vevő, differenciált fejlesztő munka eredményességének fokozására, fejlesztésére.

Az óvodában jelen vannak a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek is, akik fokozott figyelmet, szeretet és egyéni bánásmódot igényelnek. Az óvodába járó kisgyermekek nevelése, fejlesztése, képességeikhez, fejlettségükhöz és szociális helyzetükhöz igazodott. Az óvodai nevelés célja, az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek kényszer nélküli, szabad kibontakozása, az egyéni és az életkori adottságok figyelembevételével, az alapvető gyermeki jogok biztosításával. Az egész óvodára

vonatkozóan kidolgoztak, egy, a hozzáadott pedagógiai érték kimutatására szolgáló felmérőlapot, melynek értékelése meghatározza a fejlődési napló tartalmát, a fejlesztendő területeket, fejlesztési igényeket. Továbbá a fejlesztő tevékenység eredményesebbé tétele végett, kidolgozott, a gyermekek egyéni képességeire építő, mérési rendszer előre mutat, melynek bevezetése segíteni fogja a mérések alapján jól meghatározható, az eredményes fejlesztést szolgáló, hozzáadott pedagógiai értékek kimutatását. Ennek az új dokumentumnak az alkalmazása, mindenképpen előre viszi a nevelőtestület nevelő-, fejlesztő tevékenységét. Ugyanakkor a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelését, egyéni fejlesztéssel. Törekedve, az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésére, szerveződnek a tehetségműhelyek is, melyek egyben esélyt adnak gyermeki személyiség tehetségterületének felismerésére, tehetséggondozásra.

A mérési értékek, az egyéni mérések eredményei, várhatóan tükrözni fogják az egyes gyermek fejlettségi szintjét. A későbbiekben elvégzett visszamérés, megfigyelés pedig, a hozzáadott pedagógiai értéket fogja számszerűsíteni, százalékosan kifejezni.

Az intézmény rendelkezik intézményi esélyegyenlőségi tervvel, amely segíti az esélyteremtés kiemelt feladatainak ellátását, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását.

Évről évre emelkedik a nevelőszülőkhöz kihelyezett nevelésbe vett gyermekek száma. Az intézmény populációját tekintve roma és nem roma származású gyermekekből áll. Az óvodában nevelődő gyermekek 38-40 %-a tartozik a roma nemzetiség körébe.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2015	548	302	55,11%
2016	528	296	56,06%
2017	482	278	57,68%
2018	444	209	47,07%
2019	414	216	52,17%
2020	399	211	52,88%
2021	392	224	57,14%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2015	210	272
2016	273	246
2017	343	177
2018	318	45
2019	287	60
2020	307	32
2021	325	24

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodai férőhelyek száma 2020.07.01-jétől 330 fő. A településen egy óvoda működik két telephellyel, 3 épület egységgel, az óvodai férőhelyek száma 330. A 11 óvodai csoport nevelését, ellátását összesen 18 diplomás óvodapedagógus (ebből 1 fő intézményvezető és két intézményvezető helyettes) és pedagógiai munkát segítő munkatárs 11 fő (dajka), továbbá 3 pedagógiai asszisztens, 1 óvodatitkár, 1 műszaki dolgozó, 1 kisegítő dolgozó segíti az intézmény működését.

Az óvodás korúak esetében gyógypedagógus, konduktor foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel, akik szakértői vélemény alapján gyógypedagógiai ellátásban kell, hogy részesüljenek.

Az általános iskolában minden osztályban van BTM-es tanuló, akiknek a fejlesztését a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúnánási Tagintézmények és az intézmény fejlesztőpedagógusai végzik.

Fejlesztő pedagógust és pszichológust foglalkoztat még a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat.

Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	2	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	330	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	11	
Az óvoda nyitvatartási ideje (06:30-tól 17:00-ig)		
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	18	4
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	18	
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	11	0
Kisegítő személyzet	9	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A köznevelési intézmények vonatkozásában elmondható, hogy nem jellemző a hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belül sincs szegregáció.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A városban működő általános és középiskolai oktatást ellátó intézmények:

- Polgári Vásárhelyi Pál Általános Iskola
- Berettyóújfalui SZC József Attila Szakképző Iskola

Vásárhelyi Pál Általános Iskola

A Vásárhelyi Pál Általános Iskolában hatékonyan összefognak a társadalmi szempontból hátrányos helyzetű diákok többi tanulóhoz történő felzárkóztatását szolgáló programok, pályázatok, sikeres megvalósítása érdekében. Együttműködnek továbbá az iskolával a gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés érdekében is.

Az esélyegyenlőség alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését.

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, a helyi önkormányzattal, a családdal, a gondviselőkkel, szakmai - és civil szervezetekkel együttműködve) biztosítania kell a nevelő - oktató munka feltételeit.

A Polgári Vásárhelyi Pál Általános Iskola a település egyetlen alapfokú nevelési – oktatási intézménye, ahová minden tanköteles tanulót felvesznek, aki a településen él. A különböző társadalmi helyzetű tanulók számára méltányos oktatásszervezéssel biztosítják az egyenlő hozzáférést a köznevelési szolgáltatásokhoz. Nincs szegregált, elkülönített osztály, az SNI tanulókat is integráltan oktatjuk.

A Polgári Vásárhelyi Pál Általános Iskola 1-8. évfolyamon ellátja a nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatást, a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását, lehetőséget biztosít a művészeti oktatásban való részvételre, valamint biztosítja a néptánc oktatását.

Az iskolás tanulók létszáma tovább csökkent, a 2022/2023-as tanév létszáma 359 fő, az általános iskolai osztályok száma összesen 18.

A település 10 km-es körzetében három olyan település is van, ahol lehetősége nyílik a tanulóknak a tankötelezettség teljesítésére. Több szülő is él ezzel a lehetőséggel és nem a polgári iskolába írta gyermekét.

A mulasztott órák száma évek óta magas. Hat tanuló szinte egyáltalán nem járt iskolába, ami megemelte az egy főre jutó hiányzási órák és igazolatlan órák számát. Az alsó tagozaton ebben a tanévben 165 óra igazolatlan hiányzás volt. A hiányzások számának csökkentése érdekében megteszik a szükséges intézkedéseket. Felszólítják a szülőket, a törvényi előírásnak megfelelően rendszeres jelzéssel élnek a család és gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság felé is, de a problémák nem, vagy csak nagyon kis mértékben csökkentek.

Egyre több azon tanulók száma, akik késve, felszerelés nélkül, vagy hiányos felszereléssel érkeznek az iskolába, nem dolgoznak, rendszeresen megszegik a szabályokat, nem együttműködők.

A munkatervben feladatként határozta meg az intézmény, hogy csökkentsék a tanulói lemorzsolódást, segítsék a szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekeket. Ennek érdekében 1-4. évfolyamon teljes egészében megvalósul az egész napos oktatás, 16 óráig tartó foglalkozás. A felső tagozaton délutáni foglalkozásokkal (sport, felzárkóztató, szakkör) biztosítják az egész napos oktatást. Kiemelt feladatként kezelik tanulók képességük szerinti fejlődését, melyet a tanórai differenciálás, valamint az egyéni és kiscsoportos felzárkóztató foglalkozások is segítettek.

A munkatervben rögzített programok megvalósításával tették érdekessé, élményszerűvé diákjaik mindennapjait. A tanórán kívüli foglalkozások szervezését szülői, tanulói igények és a humán erőforrás figyelembevételével szervezték meg. A következő foglalkozásokba kapcsolódhattak be tanulók:

- szakkör (jóga, média, hírszerkesztő, kertész, kézműves, digitális, angol, énekkar)
- tömegsport (atlétika, fiú és lány foci)
- kézilabda az iskolában program
- Bozsi labdarúgó program

A tanórán kívüli foglalkozások mellett színházlátogatások, jutalom kirándulások, táncház, városi rendezvények színesítették a gyerekek szabadidős elfoglaltságát.

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókról (akiknek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat) minden félév végén adatot kell szolgáltatni. A 2021/2022. tanév második félévében a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya az 5-8. évfolyamon magas (30,6%) volt, azonban az előző évekhez képest az arány csökkenést mutat.

Az első évfolyamra érkező – sokszor iskolaéretlen – gyenge képességű tanulóknak nehéz közepes feletti átlagot elérni. A folyamatos fejlesztés, felzárkóztatás eredményeként azonban sikerült csökkenteni a mutatókat.

Felzárkóztatás, tehetséggondozás

Az intézmény elengedhetetlen feladatai közé tartozik a lemaradó tanulók segítése, felzárkóztatása, a lemorzsolódás csökkentése. Ennek érdekében egyéni és csoportos órarendi felzárkóztató foglalkozást szerveztek a gyerekek számára. Az alsó tagozaton szinte minden kolléga tartott egyéni vagy csoportos foglalkozást.

A tanulók számára minden évben biztosított az országos, megyei, területi, tankerületi, helyi versenyeken való részvétel. A tehetséggondozást, a tanulmányi és sport versenyekre történő felkészítést a tanórai foglalkozások mellett szakkörök megszervezésével támogatják.

SNI, BTMN-es tanulók ellátása

Az intézményben az SNI-s tanulók száma 26 fő. A törvényben előírt fejlesztésüket egy utazó gyógypedagógus biztosította. A BTMN-es gyermekek száma 120 fő (69,36%). Fejlesztésüket az intézmény fejlesztőpedagógusai és a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúnánási Tagintézményének fejlesztőpedagógusai végezték.

Gyermekvédelmi munka

Az alacsonyabb szociokulturális háttérrel rendelkező, alacsony iskolázottságú családokból érkező tanulók száma magas, több mint fele (54% - 207 fő) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű. A tanulók 12 %-a (47 fő) veszélyeztetett, védelembe vett, illetve alapellátásban részesült. A nevelőszülőknél elhelyezett tanulók aránya is magas (13% - 52 fő), akiknek egy része az iskolából való hiányzás miatt került kiemelésre a családból, ezért nehezen illeszkedik be az iskolai környezetbe.

Nevelő-oktató munkánk középpontjában a személyiség védelme és fejlesztése áll, melynek érdekében együttműködést kezdeményeztünk a szülőkkel, több, kevesebb sikerrel. A problémás tanulók szüleivel szorosabb kapcsolat kiépítésére törekedtünk. Több esetben is behívtuk az érintetteket egyeztető megbeszélésre, melyen az osztályfőnök, a szaktanárok és az intézmény vezetése is részt vett. A legnagyobb gondot a tanulói hiányzás jelenti, amelynek legfőbb oka a szülői odafigyelés, gondoskodás hiánya.

Pályázatok

A pályázatok megvalósítása jelentős feladatot rótt a vezetőségre és a nevelőtestületre. A pályázatok célja a tanulók fejlesztésével a lemorzsolódás csökkentése, a szülőkkel való együttműködés, partneri kapcsolatok erősítése, közös programok, rendezvények szervezése. Az Útravaló ösztöndíj program is a lemorzsolódás megelőzését segíti, melyben 15 hátrányos helyzetű tanuló vehetett részt.

Az esélyegyenlőséget segíti a kormányzat által létrehozott „Tanoda” program, mely olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatal felnőtt számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető, társadalmi felzárkózást segítő, prevenciós szolgáltatás, amely tanítási időn kívül és tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést és a szabadidő hasznos eltöltését. Településünkön kettő éve működik Tanoda, melynek az önkormányzat épülete ad helyet.

Továbbra is megvalósul az együttműködés a Diákönkormányzattal, a Művelődési Központtal, Egyházakkal, Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, Iskolaorvosokkal, védőnőkkel, Polgárőrséggel, az iskola rendőre programban résztvevőkkel.

Berettyóújfalui SZC József Attila Szakképző Iskola

2021/2022-es tanévben iskolánk tanulói létszáma: 92 fő nappali tagozaton és 71 fő felnőttoktatás keretében (2021. október 1.). A hátrányos helyzetű tanulók létszáma 11 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszáma: 19 fő.

Iskolánkban a lemorzsolódás mértéke: 21,1 %. Legnagyobb mértékű a lemorzsolódás a felnőttoktatásban 29,7 %. Nappali oktatásban ez az arány kevesebb 14,1 %.

Lemorzsolódás legfőbb okai: a tanulók gyenge tanulási motivációja, felkészültsége, és képességei, a sok hiányzás, a tanulók rossz szociális háttere, magatartási problémák, a tanárok nem megfelelő módszertani felkészültsége. Felnőttoktatásban munkahelyi gondok, munkahelyváltás, munkaidő beosztás, gyakorlati munkahelyen felmerülő problémák miatt szakították meg tanulmányukat.

A nappali képzésben a lemorzsolódás okai közül legmeghatározóbb a családi helyzet. A lemorzsolódó fiatalok többsége nem abban a helységben lakik, ahol az iskola található. Nagy anyagi terhet ró a szülőkre. A fiatalok számára a napi bejárás nagyon fárasztó. A lemorzsolódó fiatalok sokan felbomlott-csonka családban élnek, jellemző a roma származás. A fiatalok szüleinek alacsony iskolai végzettsége nagyban növeli a gyermekeik lemorzsolódásának kockázatát. Lemorzsolódás csökkentésének eszközei: folyamatos kapcsolattartás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, házi orvosokkal, osztályfőnöki órákon prevenciós foglalkozások, közösségépítő tanórán kívüli foglalkozások, kirándulások szervezése.

Egyéni munkarendben tanulók száma: 3 fő

A hátrányos helyzetű gyermekekkel vagy a kudarcokkal küzdő gyerekekkel való foglalkozás fejlesztése megvalósítható, hogy sokkal több tanítási órán kívüli időt kellene együtt tölteni velük. A kollégák azonban így is igen túlterheltek, a gyerekek is túlterheltek, és nagyon sok a magányos gyermek, akinek igazából van családja, és még sincs. Sok a szétesett, csonka családban élő gyermek, akiknek beilleszkedni is nehéz egy-egy osztályközösségbe, és nagyon sokat számítana, hogyha kötetlen formában lehetne találkozni velük. Például egy kirándulás keretében vagy egy kézműves foglalkozáson, ami már volt is az iskolában, és továbbiakat is terveznek. Ezeknek a programoknak azonban két nagy akadálya van. Az egyik a pénz, a másik, hogy tanulmányi órán kívül nagyon nehéz a gyermekeket az iskolában tartani. Ahogy kicsöngettek az utolsó óráról, egyszerűen eltűnnek. A tanórákat védeni kell, tehát azokba nem lehet bezúfolni ezeket a programokat. A gyermekek hozzáállásán kellene változtatni elsősorban. Az iskola igyekszik vonzó programokat föl kínálni nekik, de ezeket nehéz megtalálni. Mert ugyan érdekli őket, de ha arról van szó, hogy nem tanórán lenne a program, akkor már annyira nem szeretnék. Az iskola meghallgatja a diákok véleményét, kéri az ötleteiket, és ezeket figyelembe is veszik ezekkel kapcsolatosan.

A tanulók élethelyzetével kapcsolatos előnyök és hátrányok bonyolult hatásmechanizmusokon keresztül befolyásolják a tanulók iskolai pályafutását. A szegény (roma) családokhoz tartozó tanulók esélyei, a sikeres iskolai pályafutása sokkal kisebb, mint szerencsésebb feltételek között élő társaiké.

Erre a tanulócsoportra alapvetően jellemző, hogy többségük az ország hátrányos helyzetű régióiban (Észak-Alföld, Észak-Magyarország), többnyire községekben élt. Szüleik iskolázottsága

alacsony, mert a szülők nagyobb része vagy nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel, vagy csak éppen befejezte az általános iskolát. A szülők munkaerő-piaci helyzete kedvezőtlen, mert sokan közülük tartósan munkanélküliek, vagy alacsony presztízsű munkaköröket töltenek be. A szóban forgó családok többségének kifejezetten rossz az anyagi helyzete. Általában elmondható, hogy a jelzett okok miatt e családok körében nem alakult ki olyan feltételrendszer, amely meghatározó módon tudná támogatni a gyermekek tanulását. A tanulásnak már a szülők generációjában sem volt különösebb értéke, és ez hagyományozódik át a gyermekek nemzedékeire is. A problémát tehát az jelenti, hogy hasonlóan az elmúlt évtizedekhez, továbbra sem sikerült megállítani az alacsony iskolázottság újratermelődését.

A tanulók többsége tanulmányi problémák miatt hagyja ott az iskolát. A tanulmányi problémák mögött bukások és évisméltések állnak, amelyek többnyire a túlkorosság okaiként jelölhetők meg. Az iskolában képtelenek az új, adott esetben évekkal fiatalabb osztálytársaikhoz beilleszkedni, ráadásul ekkor már olyan magatartásbeli problémák is jelentkeznek, amelyeket az iskola nem tud kezelni. A család a túlkoros fiatalra munkaerőként tart számot, és kevés erőlteti azt, hogy újabb idő (évet, éveket) szánjon tanulmányai további folytatására. A roma lányok körében az iskolai lemorzsolódás egyik oka a korai gyermekvállalás. Később, már gyermekkel nem hajlandó tanulni, nincs kitartásuk. A középiskolai tanulók esetében nagymértékben érezhető a szülői háttér hiánya. A tanulók motiválatlanok, nem érték számukra a tudás, a szüleik is érdektelenek gyermekük tanulmányi teljesítménye, előrehaladása iránt.

A középiskolának, ezen problémák kezelésére stratégiákat, módszereket kell kidolgoznia és működtetni.

Az iskolai képzés a roma tanulók közösségbe történő beilleszkedését, az együttélés megkönnyítését, az önálló életkezdésre való felkészítést is szolgálja.

A Köznevelési Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv feladatainak és sikerkritériumainak megvalósítása: az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a mindennapi iskolába járás ösztönzése, a szakos ellátás biztosítása, a módszertani kultúra folyamatos megújítása, a rendezvényekbe való bekapcsolódás biztosítása, az eredményességi mutatók javulása, a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése.

Tevékenységekformák:

- Differenciált foglalkozás
- Felzárkóztató foglalkozás
- Kiscsoportos foglalkozás (csoportbontás)
- Érettségi és szakmai vizsgákra felkészítő foglalkozások, konzultációk
- Egyéni elbeszélgetés
- A tanulás tanítása
- Pozitívumok erősítése

Az SNI és BTMN tanulóknak a középfokú intézményekben történő oktatása az iskolai integráció egyik legizgalmasabb része, amelynek a megvalósítása jelentős kihívás az intézmények számára. Jelentős számú különleges bánásmódot igénylő (SNI és BTMN) tanuló jelenik meg napjainkban középfokon, különös tekintettel a szakképzés területén is. A tanulók többsége nem fejezi be az elkezdett iskolatípust, nem megoldott a fejlesztésük (gyógynevelő és fejlesztőnevelő hiánya) és ők az integráció vesztesei. Iskolánkban az SNI és BTMN tanulók fejlesztését gyakorlott fejlesztőnevelő végzi. A nevelőnek szemlélet és módszertani változáson kell átesniük az oktatás eredményessége érdekében. A tanmenetükben külön figyelmet kell fordítaniuk, a tanulók fejlesztésére (differenciált oktatásszervezés).

Fontos, hogy ezen tanulók esetében az iskola, a pedagógus felismerik-e időben az erre utaló jeleket, és megteszik-e a szükséges lépéseket ennek elkerülésére?

A multikulturális tartalmak beépítése a mindennapi nevelési-oktatási kultúrába, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányult. Az IKT eszközök használatának beépítése a tanítási órákba a tanulók motivációját segíti, felkelti figyelmüket, érdeklődésüket. Az elektronikus tananyagok használatával színeesebbé, élvezetesebbé tudjuk tenni az oktatást.

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos alapelvek

- A tanulók bármilyen, különösen nemük, koruk, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük miatti hátrányos megkülönböztetésétől való tartózkodás.
- A hátrányos megkülönböztetés minden eszközzel való megelőzése és megakadályozása, kivéve az oktatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés eseteit.
- A felvételi eljárás, tanév alatti értékelés, vizsga során az adott szakma, illetve tárgy elsajátításához szükséges készségek, képességek, jártasságok, tárgyi tudás minősítése az egyedüli szempont.
- Befogadó, diszkrimináció-mentes légkör biztosítása a tanulók számára.
- A tanulók emberi értékeit, méltóságát, egyediségének tiszteletben tartása az oktatás során.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az osztályfőnökök feladatkörébe tartozik, akik előre tervezett menetrend (osztályfőnöki tanmenet) szerint foglalkoznak diákjaik tanulási problémáival. A szaktanárok tantárgy specifikusan foglalkoznak a tanulási technikák elsajátításával – rendszerint a tanévek elején.

Sajnos nem rendelkezünk iskola pszichológussal, aki a korábbi években segítette munkánkat, fejlesztő tevékenységünket.

A különleges bánásmódú tanulók rehabilitációját sajnos gyógypedagógus szakember hiánya miatt nem tudjuk biztosítani. Minden tanévben fejlesztőpedagógus segíti ezen tanulók fejlesztését.

Szociáliskompetencia-fejlesztés

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szociális hátrányokkal küzdő tanulók felderítése nem mindig könnyű. A gyermekek nem szívesen vallanak az otthoni szegénységről, néha egyenesen titkolják, félnek társaik lenézésétől. Az osztályfőnökök egy-egy induló osztály esetében feltérképezik az első pedagógiai fórumig az új növendékek családi hátterét. Az általuk összegyűjtött információkat a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős összesíti és nyilvántartásba veszi. Az adatokat a tanuló iskolai pályafutása idején a személyiségi jogok tiszteletben tartásával őrzi, majd – a statisztikai adatok kivételével – megsemmisíti, amikor a tanuló elvégzi az iskolát. A nevelési problémás tanulók esetében – a probléma súlyától függően – a tanuló, szülő /gondviselő, osztályfőnök, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, illetve az iskolavezetés együtt próbál megoldást találni a problémára.

Az osztályfőnök feladata a tanuló sorsának további nyomon kísérése és annak jelzése, ha ismételt beavatkozásra van szükség.

Szociális hátrányok enyhítésének lehetőségei:

- családdal való kapcsolattartás,
- a család bevonása (érdeklteté tétele) az iskolai programokba, különös tekintettel a gyermeküket egyedül nevelő szülőkre,
- a családok nevelési gondjainak segítése.

Feladataink:

- a tanulók szociális háttérének megismerése,
- a tanulók személyiségi jogainak tiszteletben tartása,
- a szociális hátrányból adódó értékrendbeli zavarok leküzdése, a helyes értékrend kialakítása,
- a hátrányos helyzetű tanulókkal egyéni foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások megszervezése,
- a tanulók és a szülők információhoz juttatása,
- a továbbtanulás irányítása,
- ingyenes tankönyvekhez jutás segítése – a törvénynek megfelelően,
- étkezési kedvezmények biztosítása – a törvénynek megfelelően,
- kapcsolatfelvétel, együttműködés a szakszolgáltató intézményekkel,
- pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.

Pályázatok segítségével határon túli kirándulásokat szervezünk tanulóinknak a Bethlen Gábor Alapkezelő által kiírt Határtalanul Program keretében, továbbá a Rákóczi szövetség által kirándulásokat és nemzeti ünnepeink együttünneplését tudjuk megvalósítani az elnyert támogatásokból.

Tanulói közösségek együttműködése

Törekszünk arra, hogy a tanulók elsajátítsák és betartsák a közösségi együttműködés magatartási szabályait. Megszervezzük a képességük, adottságuk, felzárkóztatásukhoz szükséges tanórai és tanórán kívüli tevékenységeket, foglalkozási formákat. Támogatjuk a diákönkormányzat működését. A személyiség- és közösségfejlesztő tevékenységében kiemelt szerepet kap az osztályfőnöki nevelői munka és a rendezvények.

Iskolánk A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése a Berettyóújfalui Szakképzési Centrumban című GINOP-6.2.3-17 -2017-0006 azonosítós számú projekt (2018. január 1-2020. június 30.) keretében a szakképzésben tanulók végzettség nélküli iskola elhagyásának csökkentését és az alapkészségek fejlesztésének támogatását tűzte ki célul. Ezen projekt fenntartási időszaka jelenleg is tart és a projektben megvalósított tevékenységeket továbbra is működtetjük.

A projektben megvalósított tevékenységek:

- személyközpontú, a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók személyes adottságaihoz igazodó, az egyéni fejlesztésüket megvalósító pedagógiai gyakorlat kialakítása (Családi Háttérrel Vizsgáló munkacsoport-CSH kérdőív, Tanulástechnikai munkacsoport érdeklődés térkép és tanulási stílus kérdőív)
- az egyéni képességek objektív felmérésére alapozott kompetencia-központú program kialakítása (Mérés-értékelés munkacsoport negyedévenként matematikai és szövegértési kompetenciák mérése)
- az alapkészségek és a releváns kulcskompetenciák eredményes, hatékony fejlesztése (Alapkompetencia fejlesztő munkacsoport matematikából és szövegértésből heti rendszerességgel felzárkóztató és fejlesztő foglalkozások tartása)
- rugalmas, az egyéni tanulási utakat támogató, a tehetséggondozást és a felzárkóztatást egyaránt segítő, gyakorlat-központú, tantermen kívüli képzési rendszer működtetése (Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztése fejlesztőpedagógus bevonásával; Prevenciós előadások szervezése orvos, védőnő, polgárőr és rendőr bevonásával; Tehetséggondozó munkacsoport: asztalitenisz , futball és kosárlabda bajnokság szervezése, karácsonyváró és farsang projekt megvalósítása, tanulmányi kirándulások szervezése; Roma Kulturális Nap szervezése)

- magas színvonalú, hatékony csoportmunka szervezése, annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, tanulásban lemaradt tanulók esélyegyenlősége megvalósuljon szakmai tanulmányok iránti elköteleződés, motiváció célirányos megalapozása; életpálya-építés központba helyezése pályaorientációs eszközök felhasználásával (Szakmai napok –kereskedelem, szakács, pincér- szervezése)

Mindezek megvalósításához a fejlesztés az alábbi területekre irányult: szakmai fejlesztés területén a pedagógusok módszertani kultúrájának bővítése az intézményi szintű oktatásszervezési megoldások korszerűsítése és a szakképzés tárgyi feltétel rendszerének korszerűsítése.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A család- és gyermekjóléti szolgálat 2022. évben 48 család részére biztosított együttműködési megállapodás alapján szociális segítő munkát, mely 93 fő gyermeket és 59 felnőtt személyt érintett. A szociális segítő munka során a szolgálat rendszeresen jelen volt a család életében, így folyamatos és hatékony segítséget nyújtott a család, illetve a gyermek problémájának mielőbbi megoldása, enyhítése céljából. 2021. évhez képest csökkent az érintettel száma.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A 3 évesnél fiatalabb, gyermekgondozási ellátásban részesülő gyermekek száma növekszik. A 0-3 év közötti gyermekek száma nő, további növekedés várható, a 14 bölcsődei férőhely nem elégíti ki a szülői igényeket	Bölcsődei ellátás fejlesztése annak érdekében, hogy a bölcsődei ellátást igénylő családok számára a szolgáltatás helyben, vagy legalább a lakóhelyükhöz közeli településen elérhetővé váljon.
Már bölcsődés, óvodás korban jelen vannak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, akiknél az elmaradás oka a rendszertelen életmódból, megélhetési nehézségekből, családi háttér és támogatás hiányából adódik. Kevés a rendszeres, gyermekek szabadidejének hasznos eltöltését támogató programok	Nagyobb hangsúly a hátránykompenzáló és felzárkóztató tevékenységekre, tanórai és tanórán kívüli tevékenységek számának növelése. Családi és gyermekprogramok szervezése a szabadidő hasznos eltöltése érdekében

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők életében a három legfőbb probléma a megélhetési és anyagi nehézség, a kizsákmányoló és kiszígerelő munkahelyi viszonyok, valamint a gyermek- és idősgondozással összefüggő feladatok. Látható, hogy az összes olyan foglalkozás és privát szférán belüli tevékenység fontossága, amely mások jólétét és jóllétét célozza, ezekben a társadalom a helytállást a nőktől várja elsősorban. Mindezen feladatokat ráadásul egy olyan térben kell megvalósítani, ahol az állami társadalompolitikai intézkedések egyre inkább a felfelé irányuló újraelosztással mérsékelik a feladatoknak való kitettség női kockázatát. Ezzel pedig lassan kettészakítják a különböző társadalmi osztályokba tartozó nők megélt valóságait. Ami azonban összeköti ezeket a nőket, az az, hogy másokra utaltságuk, kitettségük, másoktól való függő helyzetük egyenesen következik abból, hogy nőként azokat a mintákat követték egykoron, amit az őket körülvevő világ a nők számára előírt, nélkülözhetetlennek tartott, követendőnek és elvártak tekintett. Ezen társadalmi környezetben, amikor a nőkre szinte minden társadalmi réteg stabil háttéremberként tekint, nehéz meghatározni, hogy mely intézmények és intézkedések képesek megteremteni a nők esélyegyenlőségét.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Tapasztalataink szerint a nők között továbbra is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
	%	%	%
2015	12,05%	11,81%	11,93%
2016	7,19%	8,17%	7,68%
2017	6,71%	8,77%	7,74%
2018	5,98%	10,74%	8,36%
2019	6,21%	9,39%	7,80%
2020	7,97%	10,77%	9,37%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskereső arányát tekintve is elmondható, hogy magasabb a nők aránya a férfiakénál. Az elmúlt hét évben változás nem következett be, ennek oka lehet, hogy nagyobb a fizikai munkaerőt foglalkoztató cégek száma.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél
	%	%
2015	50,83%	55,22%
2016	46,32%	67,18%
2017	45,50%	66,67%
2018	53,20%	69,29%
2019	57,24%	71,78%
2020	64,03%	59,26%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 6 hónapnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső esetében is a nők aránya a nagyobb.

Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma
	fő	Fő
2015	659	96
2016	421	47
2017	422	47
2018	453	65
2019	421	51
2020	506	54

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskereső arányát tekintve javulást mutatnak a számok, a 2018. évi 14,3%-ról 10,67%-ra csökkent az arányuk. Továbbra is gondot jelent, hogy szakmai tapasztalat hiányában nem kapnak lehetőséget a pályakezdő fiatalok. A multinacionális cégeknél nagyobb eséllyel kapnak lehetőséget a fiatalok, léteznek gyakornoki programok azonban ezek a munkalehetőségek

inkább a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezőknek, még felsőoktatási intézményben tanulóknak nyújtanak lehetőséget. Az általános, illetve középiskolai végzettséggel rendelkezők kevesebb eséllyel kapnak állást.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az elmúlt években több munkaerőpiaci program is indult a nők esélyegyenlősége érdekében, az utóbbi években a TÁMOP és GINOP keretében az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésére is igyekeztek megoldást találni. Önkormányzatunk is évről évre foglalkoztat GINOP és TÁMOP keretében nőket, akit elsősorban irodai munkát látnak el.

A Foglalkoztatási Osztály által indított képzéseken nagy számban vesznek részt nők, az önkormányzat pedig az elmúlt évben pályázat keretében kompetenciaképzést és mentorálást valósított meg helyben.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Alacsony iskolai végzettséggel akár nőnek, akár férfinak meglehetősen csekély a lehetősége. A legtöbb alacsonyan kvalifikált nőt a közfoglalkoztatásban foglalkoztatják szakértelmet nem igénylő munkakörökben.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Magyarország demográfiai célkitűzése, hogy középtávon az egy szülőképes korú nőre eső születések száma elérje a 2,1-et, ezzel biztosítva a népességszám fenntarthatóságát, továbbá azt, hogy minimalizáljuk a vágyott és megszületett gyermekek száma közötti különbséget.

Továbbra is magasak a nemek közötti foglalkoztatási különbségek, melyek háttérében elsősorban a gyermekvállalás és az azzal összefüggő kihívások állnak. Magyarországon a nők foglalkoztatási rátája 15,5 százalékponttal elmarad a férfiakétól, így ennek javítása érdekében a munka és a családi élet összeegyeztetését ösztönző intézkedések bevezetése szükséges.

A munkavállalóknak nemétől függetlenül joga van ahhoz, hogy egyenlő értékű munkáért egyenlő bért kapjon. A két nemet az egyenlő versenyfeltételek biztosítása mellett egyenlő bánásmód is megilleti. Szükséges a női esélyegyenlőség érdekében a nőkre szabott foglalkoztatási programok kezdeményezése, családbarát munkahelyek létrehozása, a család és a munkahely összeegyeztetésének biztosítása érdekében, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztése a 0-3 éves korosztály napközbeni felügyeletének biztosításával. A szociális biztonsági rendszerek megfelelő kialakítása, szülői szabadság biztosítása a terhes nők a gyermekágyas és szoptató anyák munkahelyi biztonságának javítása.

Csökkentek a nemek közötti különbségek a munkaerőpiaci részvételben, foglalkoztatásban, a fizetett és otthoni munkaórák számában, a bérekben, iskolázottságban stb.

Általánosságban komoly eltérések figyelhetők meg a két nem helyzetében, a nők:

- kisebb arányban aktívak,
- túlreprezentáltak a részmunkaidős és időszakos foglalkoztatásban, az alacsony bérű szektorokban és foglalkozásokban,
- kisebb valószínűséggel önfoglalkoztatók, és nagyobb valószínűséggel dolgoznak alkalmazottként,
- kisebb arányban vezetnek vállalkozásokat, vagy dolgoznak vezető pozícióban,
- gyakrabban töltenek be felsővezetői pozíciót a közszférában, mint a magánszférában

- továbbra is fennmaradtak a női–férfi kereseti különbségek.

Kirívóan alacsony a kisgyermekes anyák foglalkoztatása. A háromévesnél kisebb gyereket (is) nevelő nők foglalkoztatási rátája a kilencvenes évek közepe óta 10 százalék körül alakult, és a gyes, majd a gyed melletti munkavégzést lehetővé tevő szabályozás hatására is alig emelkedett.

A vezetővé válás (minél magasabb szinten, annál inkább) nehezen egyeztethető össze a családi élettel. Míg a férfiak mögött a házastárs (élettárs) és a gyerek(ek) erőforrást jelenthetnek, addig a nők esetében a „második műszak” erőforrást von el.

Polgár Város Önkormányzata a különböző pályázatok keretében megvalósítható képzéseken való részvételnél előnyben részesíti a nők képzését. A hátrányos helyzetű munkavállalók között nagyobb számban vannak jelen a nők, sokan közülük csak a közfoglalkoztatásnak köszönhetően tudnak munkaviszonyt létesíteni. Azok, akik a közfoglalkoztatási programokba a korlátozott létszám miatt nem nyernek felvételt, nyilvántartásunkban szerepelnek és igyekszünk képzés keretében plusz jövedelmet biztosítani számukra.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek minőségi elhelyezésének, fejlesztésének lehetősége szervesen kiegészül a szülők és családi aktív bevonására épülő szakmai programokkal, melyek a kötődő nevelés szellemében valósulnak meg, ehhez nyújtanak segítséget a helyi nevelési intézmények, a bölcsőde és az óvoda.

Ugyanakkor a köztudatból, és így a munkahelyekről is hiányzik még a családbarát, a rugalmas munkaidő kifejezéseknek még az értelmezése is. A munkáltató elvárja, hogy a munkavállaló mindig a maximumot teljesítse, nem igazán van jelentősége annak, hogy esetleg milyen családi problémákkal kell megbirkózniuk még a nőknek.

Nem jellemző az ún. atipikus foglalkoztatás a településünkön, sőt a környező városokban, munkahelyeken sem. Jó esetben megengedő akkor is a munkaadó, ha a gyesről visszatérő anyát először 4 órában foglalkoztatja, ezzel segítve a gyermek nevelési intézménybe szoktatását.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	14	14
2018	14	14
2019	14	13
2020	14	14

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	4	330	82,5
2016	4	314	78,5
2017	4	330	83
2018	4	273	68,25
2019	4	286	71,5
2020	4	318	79,5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Megállapítható, hogy településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna. A településen nőgyógyász szakorvosi ellátás, valamint a mentális egészséget segítő pszichológus működik a Járóbeteg Szakellátó Intézetben. A krízishelyzetbe került nők megsegítése a család- és gyermekjóléti szolgálat segítségével történik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzatunk példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében 2 nő található, a bizottságban további 2 fő nő. A Hivatal középvezetőinek 100 %-a nő. Ha az önkormányzati intézmény hálózat felső vezetését vizsgáljuk, akkor 80 %-a nő.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének, példamutatással tudja segíteni a tudatformálást és szemléletváltást, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. Ezek felszámolására irányuló kezdeményezések még országos szinten is gyermekcipőben járnak.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az önkormányzat kevés adattal rendelkezik a nők helyzetét illetően, kevés a családbarát és atipikus munkahelyek száma, a piacképes szakmával rendelkező nők száma alacsony, a nők körében nagyobb mértékben tapasztalható munkanélküliség	Kapcsolatfelvétel és adatgyűjtés révén igényfelmérés a nők körében, aktív pályázatfigyeléssel, a Foglalkoztatási Osztállyal való együttműködéssel képzések, átképzések biztosítása a nők részére, valamint aktív kapcsolat kialakítása helyi vállalatokkal és vállalkozókkal a családbarát munkahely és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése érdekében

6. Az idők helyzete, esélyegyenlősége

Polgár Város Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű „idősbarát” politika kialakítását. Ennek érdekében különös figyelemmel kezeljük az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérését, az idők aktivitásának megőrzését, szükség esetén a róluk való gondoskodást. 2010. óta rendszeresen megrendezésre kerül az Idők Napja önkormányzati szinten.

Fő célkitűzés, hogy az idők egy biztonságos és élhető településen lakhassanak, ahol meghallják a hangjukat, a szociális és egészségügyi rendszer illeszkedik az igényeikhez, szabadidejüket hasznosan és tevékenyen tölthetik el.

Az önkormányzat idősügyi alapelvei, koncepciója és stratégiája:

- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a különböző közszolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idők szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idők élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is.

A város működtetése során nem nélkülözhetjük e generáció ismeretét, tudását, életpasztoritátait, hogy a sajtóságos élethelyzetben lévő, létszámában egyre növekvő réteg helyzetét az önkormányzat kezelni tudja. A fentiek ismeretében hozta létre Polgár Város Önkormányzata 2012. év áprilisában a Polgári Idősügyi Tanácsot. Az Idősügyi Tanács Polgár Város Önkormányzata mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület.

Az Idősügyi Tanács fő feladatai:

- Az időskorú polgárok életkörülményeit közvetlenül érintő országos és helyi jogszabályok, illetve más döntések előkészítésének szakaszában állásfoglalás kialakítása, a tervezett intézkedések kapcsán javaslattevél.
- Közreműködés Polgár Város Idősügyi Koncepciójának kialakításában és folyamatos megvalósításában.
- Az idős polgárok érdekeinek védelme, ennek érdekében a szükségletek feltárása, fórum megteremtése problémáik ismertetésére, megfogalmazására és javaslataik összegyűjtésére. Az időskorúakat érintő kérdésekben önálló javaslatok készítése.
- A településen élő idők információval való ellátása, az érintettek közötti kommunikáció elősegítése, a megfogalmazott észrevételek továbbítása az önkormányzat felé.
- A Polgár Város Képviselő-testületének tájékoztatása a városban élő idős emberek élethelyzetének alakulásáról és az éves feladatok teljesítéséről, valamint az Idősügyi Tanács munkájáról.
- Közreműködés az időseket érintő programok, rendezvények, események megszervezésében.
- Fórumot teremteni az időknek problémáik elmondásához és javaslataik ismertetéséhez
- Idők, idősügyi szervezetek támogatására vonatkozóan javaslattevői lehetőségük van.
- Az idők érdekében végzett tevékenységek összehangolása.

A Polgári Időügyi Tanács létszáma 7 fő, tagjai:

- A városunkban működő három nyugdíjas szervezet által javasolt 1-1 személy
- A Humánfeladatok és Ügyrendi Bizottság elnöke, vagy a bizottság által javasolt személy
- A polgármester által felkért 2 fő köztisztviselőben, közeleti múlttal rendelkező nyugdíjas személy.
- Polgár Város mindenkor polgármestere, aki egyben az Időügyi Tanács elnöke tisztjét is betölti.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A demográfiai mutatókból is kitűnik, hogy Polgár lakosságának előregedése tovább folytatódik. Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házasságok és növekszik az özvegyek aránya, ezen belül a nők száma. Polgáron sok idős ember marad magára, mert hozzátartozói megélhetésük érdekében messze költöznek tőle. Ezen idős emberek ellátása jellemzően az önkormányzatra, a szociális intézményre hárul. Az idős ember szellemi és fizikai aktivitása, önellátási képessége a korrallal arányosan csökken. Amíg korábban olyan egyszerű megoldásnak tűnt, hogy ha egy idős ember nem tud magáról gondoskodni, akkor idősek otthonába került, napjainkban már hosszú várólisták vannak a tartós bentlakásos ellátásokban. Polgár lakosságára jellemző továbbá, hogy sok a kisnyugdíjas, valamint különös figyelmet kell fordítani a beteg, a fogyatékkal élő és mozgásában korlátozott személyekre.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

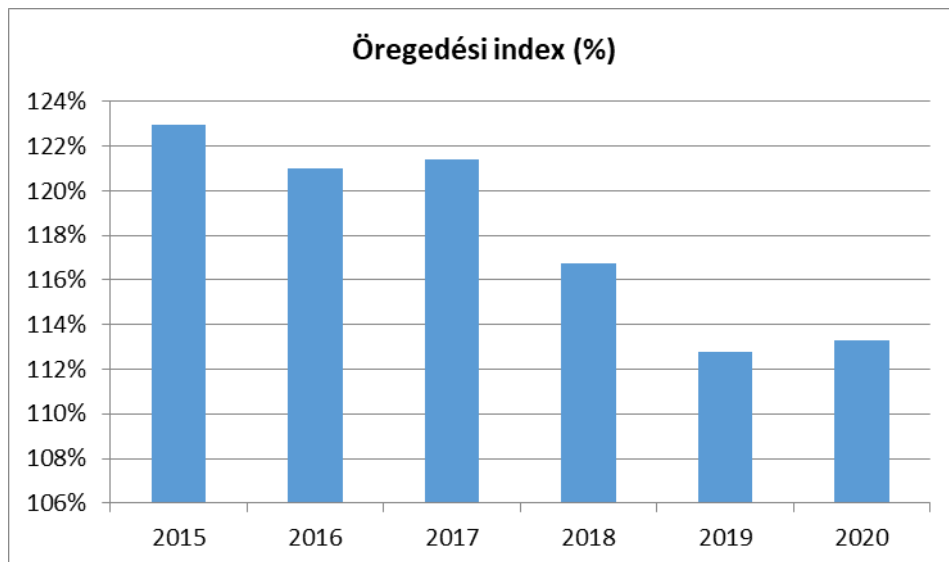
- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Népesség életkora	Nő	Férfi	Összesen
100+	0	0	0
95-99	5	2	7
90-94	41	12	53
80-89	184	90	274
70-79	363	274	637
60-69	560	470	1030
19-59	2054	2375	4429
0-18	842	843	1685
Teljes népesség	4049	4066	8115
Egyszemélyes háztartásban élők száma életkor szerint (amennyiben rendelkeznek ezekkel az adatokkal)	Nő	Férfi	Összesen
80+	na.	na.	na.
76-80	na.	na.	na.
71-75	na.	na.	na.
65-70	na.	na.	na.
Egyszemélyes háztartásban élők összesen	na.	na.	na.

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A 2015. évi csúcsot követően (2020. év kivételével) folyamatos csökkenés látható, 2021. évre 110,52%-ra csökkent az öregedési index mértéke.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2015	834	1206	2040
2016	816	1193	2009
2017	790	1186	1976
2018	774	1165	1939
2019	762	1168	1930
2020	739	1149	1888
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjasok száma évről évre csökken, a nők aránya minden évben magasabb a férfiakénál.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre kevés az esély a munkaerő-piacon, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik. A versenyszférában és a reálszférában sem jellemző településünkön a nyugdíjaskorúak foglalkoztatása. A bértámogatások zömmel a 25 és 55 év közöttiek, valamint az 55 év felettiak támogatásáról szól. A nyugdíjas foglalkoztatás újszerű kormányzati kezdeményezése a nyugdíjas szövetkezetek létrehozása.

Településünkön nem jellemző ezek létrejötte, azonban a szomszédos Tiszaújvárosban található néhány. Sajnos az ott foglalkoztatott személyek rossz tapasztalatokat is szereztek, ezért nem is próbálkoznak munkát vállalni a nyugdíjas szövetkezet keretein belül.

A 61 év és afeletti munkavállalók száma nőtt leginkább az álláskeresők között. A 61 év feletti foglalkoztatása egyre kevésbé jellemző, nehezebben találnak munkát, a munkavállalás sok esetben az egészségi állapot miatt sem lehetséges.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	659	421	422	453	421	506
41-45 év	Fő	55	43	34	35	47	50
	%	8,35%	10,21%	8,06%	7,73%	11,16%	9,88%
46-50 év	Fő	71	48	36	36	37	49
	%	10,77%	11,40%	8,53%	7,95%	8,79%	9,68%
51-55 év	Fő	56	34	39	35	41	50
	%	8,50%	8,08%	9,24%	7,73%	9,74%	9,88%
56-60 év	Fő	72	42	43	48	55	58
	%	10,93%	9,98%	10,19%	10,60%	13,06%	11,46%
61 éves, vagy afeletti	Fő	34	28	40	54	52	69
	%	5,16%	6,65%	9,48%	11,92%	12,35%	13,64%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a köztisztviselőkben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A szolgáltatások elérhetőek a nyugdíjas korosztály számára. A művelődési központ rendszeresen szervez színházlátogatásokat, kirándulásokat számukra. Az idősek nappali ellátása és a könyvtár biztosít lehetőséget az időseknek az internethasználatra. Az Idősek nappali ellátása keretében az alapszolgáltatásokon túl az idősek igényeinek megfelelően az alábbi programokat szervezik az „aktív idősödés” érdekében: Színház-mozi látogatás, kirándulások lebonyolítása; hagyományörző

fesztiválokön amatőr csoportok fellépésének szervezése; rendezvényekre való felkészülés, műsorok összeállítása, betanítása.

Tevékeny időskorra vonatkozó elemzésünk a 6.4 pontban lelhető fel.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Településünkön nem releváns.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idösek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A helyi közszolgáltatások terén az idösekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az idöskorúak részére szerveződik. Településünkön a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít. Jellemző a városban megjelenő szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

Az egészségügyi alap- és szakellátásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosított az idős korosztály tagjai részére is. A Járóbeteg Szakellátó épülete akadálymentesített, szakorvosok által biztosított a betegellátás. Az orvosi ügyeletet az Országos Mentőszolgálat biztosítja, mely mindenki számára egyenlő feltételekkel elérhető.

A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés a Polgári Polgármesteri Hivatalban biztosított, mely szintén akadálymentesített épület.

A kötelező alapellátásokon túl a személyes gondoskodást kiegészíti egy kezdeményezés, melyet Polgár Város Önkormányzata a 2013. évi Startmunka keretében indított. Értékteremtő projektünk során szociális segítőket alkalmazunk azon idős, egyedül élő vagy egyszerűen csak segítségre szoruló polgári lakosok részére, akik igénylik a ház körüli teendők ellátásában a közreműködést.

A ház körüli teendők ellátása az alábbi feladatokból állhat:

- lakókörnyezet rendbetétele (takarítás, ablaktisztítás, fűnyírás, kertrendezés)
- mosás, vasalás – helyszínen vagy a szociális segítő közreműködésével tisztítóhelyen
- vérnyomás, vércukor mérés
- bevásárlás, gyógyszerfelíratás, gyógyszerkiváltás, csekkbefizetés.

A fenti szolgáltatások minden igénylő részére **térítésmentesek**.

A fenti tevékenységek elvégzéséhez 10 fő szociális kisegítő áll rendelkezésre.

Az újszerű kezdeményezés március hónapban került megszervezésre, áprilistól lehet igénybe venni a szolgáltatásokat. Jelenleg közel 70 fő ellátásában segítünk, de az igények száma több lenne.

Az Idösek nappali ellátása keretében az alapszolgáltatáson túl az idösek igényeinek megfelelően az alábbi programokat szervezik az „aktív idösödés” biztosítása érdekében:

- színház - mozi látogatás, kirándulások megszervezése, lebonyolítása,

- hagyományőrző fesztiválokon az amatőr csoportok fellépésének szervezése,
- igény szerinti rendezvényekre való felkészítés, műsorok összeállítása, betanítása. Ezzel is többet nyújtva az időseknek.

Jogos igény az idősödő lakosság részéről, hogy elmagányosodása, romló egészségügyi állapota esetén az intézményi elhelyezés lehetőségét helyezze gondolkodása előterébe. A házi segítségnyújtás alapszolgáltatással a 24 órás felügyeletet igénylő, valamint a hétvégi igénnyel is jelentkező ellátottak gondozása továbbra sem megoldott. Az idős emberek jellemzője, hogy ragaszkodnak megszokott környezetükhöz, lakóhelyükhöz és nem szívesen költöznek más városba akár családjukhoz, akár bentlakást nyújtó intézménybe. A lakossági szükségletek kielégítése, valamint a komplex ellátás minél tökéletesebb megvalósítása érdekében célszerű a bentlakásos intézményi elhelyezés létrehozása, mely növelhetné Polgár Város lakosságának megelégedettségét. A társadalmi és gazdasági változások egyre több olyan intézmény meglétét teszik szükségessé, amelyek a gondozást komplex módon valósítják meg.

A képviselő-testület a 2018. május 31-én meghozott döntésével meghatározta a szociális intézmény fejlesztési irányát, döntésében felhatalmazta a polgármestert, hogy a fejlesztési elképzeléseket dolgozza ki. Polgár Város 2019-2023. időszakra szóló Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját a Képviselő-testület 2018. november 29. napján fogadta el. A szociális szolgáltatástervezési koncepcióban bővebben került kifejtésre a fejlesztési elképzelés, mely tartalmazza az alapszolgáltatásra vonatkozó terveket, második lépcsőben a bentlakásos idősök otthonának vízióját is.

Polgár város szociálpolitikai fejlesztési irányai két, egymásra épülő rendszerben határozhatók meg. Az ország jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetét figyelembe véve ezek az irányok a következők:

- I. Modern, egy épületbe integrált Szociális Központ létrehozása, megújult, kapacitásában bővített szociális alapszolgáltatások.
- II. A szociális alapszolgáltatást nyújtó intézményhez integrálva létrehozni a bentlakásos idősök otthona szakosított ellátási formát.

65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2015	1 386	64	103	647
2016	1 394	64	95	660
2017	1 400	64	101	701
2018	1 408	65	101	581
2019	1 420	65	93	523
2020	1 449	66	95	438
2021	1 471	62	87	407

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Önkormányzatunk minden évben „Idősbarát önkormányzat” címre, hiszen a Képviselő-testület kiemelten kezeli az időseket, és intézményein keresztül biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe. Az önkormányzat a helyi ellátórendszert folyamatosan az igényekhez, a szükségletekhez igazítja, mind a pénzületi, mind a szociális szolgáltatások területén.

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés minden korosztály, így az idős korosztály számára biztosított.

A város honlapja aktuális információkkal látja el a városlakókat, az intézmények dolgozói pedig naprakész információkkal szolgálnak az érdeklődő városlakóknak.

A nagy létszámú nyugdíjas klubok összejövetelein havi rendszerességgel tájékoztatjuk az időseket az őket érintő kérdésekről, meghallgatjuk javaslatukat, tanácsait. Kéréseik alapján kerül sor a döntés előkészítésre. Polgár Város Önkormányzatának képviselőjében a polgármester vesz részt ezeken a fórumokon, így első kézből értesülnek a jogszabályváltozásokról, az önkormányzat elképzeléseiről. A hivatalos ügyek intézéséhez biztosítjuk részükre a nyomtatványokat, a kitöltéshez szükséges segítséget.

A városban 3000 példányszámban megjelenő PolgárTárs kiadvány minden háztartásba eljut, így ezen a kommunikációs csatornán, a weboldalon és a közösségi oldalon is rendszeres tájékoztatást nyújtunk. Partnereink – Ady Endre Művelődési Központ, Járóbeteg Szakellátó Központ – szintén ezeket a módszereket alkalmazzák.

c) idősek informatikai jártassága;

Napjainkban a számítógépek és okos telefonok használata alapvető, még az idős korosztály körében is. Az idősebbek elsősorban családtagjaik segítségével ismerkednek meg a digitális világgal, az alkalmazások használatával. A digitális egyenlőtlenségek csökkentése érdekében, igény szerint internet tanfolyam szervezése lehetséges.

d) a generációk közötti programok.

A Szociális Szolgáltató Központ Naplemente Idősek Klubjában 2022. évben hetedik alkalommal került megrendezésre a "Nagy Napközi" egy hetes nyári tábor. A foglalkozásokon az ellátottak unokáikkal közösen vehettek részt, mely remek alkalom volt arra, hogy a generációk közötti kapcsolatot továbbra is ápoljuk, erősítsük. „A hetet szokásosan ismerkedéssel indítottuk, azután mindenki megmutathatta kézműves tehetségét is, melyen kulcstartót, szélcsengőt, álomfogót, ajtódísz, „Hajas Artúrt”, díszüvegeket, hűtőmágneseket alkothattak saját elképzelésük szerint, amit mindenki hazavihetett emlékül. A Hajdúnánási Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály rendőrtisztje tartott előadást a kerékpáros közlekedés szabályairól, melyet egy KRESZ KVIZ-zel zártuk. Kipróbálhattuk és közelebből is megismerkedhettünk a bilincsel és a rendőrautóval is. Természetesen nem maradhatott el a hagyományos közös főzésünk sem az udvaron. Az előző évekhez hasonlóan foglalkozásaink jó hangulatban teltek, új barátságok születtek. A nagyszülők és a gyermekek is újabb élményekkel gazdagodtak. Reméljük az unokák kedvet kaptak ahhoz, hogy jövőre is ellátogassanak hozzánk, és megszeressék azt a helyet, ahol a nagyszüleik egész évben töltik szabadidejüket.”

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen élő idős emberek közösségépítő szervezetei a Polgári Nyugdíjas Klub Egyesület, a TVK Nyugdíjasok Klubja, a Közalkalmazottak, Köztisztviselők Nyugdíjas Közössége, valamint

az Időügyi Tanács. E szervezetek közreműködésével különböző szabadidős programokon vettek részt, kirándultak. A szükséges pályázati forráshoz való hozzájutást az önkormányzat segítette azzal, hogy részt vett a pályázatok kidolgozásában.

E programokra a nyugdíjas résztvevőink szívesen viszik magukkal unokáikat is. A Művelődési Házban jogafoglalkozáson vehetnek részt. A korábbi TÁMOP pályázatokban is a Nyugdíjas Klub tagjai aktívan vettek részt, hozzájárultak a sikeres megvalósításhoz.

Rendszeres szereplői a települési rendezvényeknek, tapasztalataikkal hozzájárulnak a tájjellegű ételek elkészítéséhez.

Az önkormányzat fenntartásában lévő intézményben – Polgári Szociális Szolgáltató Központ – valósulnak meg azok a programok, amely az idősök életében megkönnyítést szolgálnak. Az idősök nappali ellátása keretében több alkalommal került sor egészségügyi preventív előadásokra, bemutatókra. A klub tematikus foglalkozások keretében tud figyelni arra, hogy az elszigetelődés, a magány és a tétlenség ne okozzon az idősök életében maradandó nyomot.

Működik a téstaklub, a horgolás, városi rendezvényekre rendszeresen besegítenek maradandó ajándékok elkészítésével. Tavalyi évben nagyon szép gesztus volt részükről, a horgolt szívek készítése, amelyet a város lakóihoz juttattak el. Minden évben nyári időszakban megszervezik a Nagymamák Napközijét, ahol az idősök az unokaikkal együtt vesznek részt az egy hétig tartó programokon.

A Térségi Járóbeteg Szakellátó Intézmény több alkalommal meghívta az idősebb korosztályt az egészségmegőrző foglalkozásaira, előadásaira.

Az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár szervezésében több csoport is működik, amely az idős korosztály „karbantartását” szolgálja. Így: egészségmegőrző torna, Örömtánc Csoport, Szakkör – gyöngyfüzés. Több alkalommal gyermekekkel közös programot is szerveznek, ilyenek a tematikus kézművesfoglalkozások egy-egy ünnephez kapcsolódva, és évek óta nagy sikere van a Tökfaragó rendezvénynek, amely szintén egy közös program gyermekeknek és időseknek.

Az önkormányzat hagyományörző fesztiválján – Hurkapite Fesztivál – az idősök útmutatásával készülnek a hagyományos disznótoros ételek.

Az idősök társadalmi aktivitásának fokmérője a rendezvényeken való nagyszámú részvétel. Nemcsak szemlélői, hanem aktív kezdeményezői a programoknak. Ők szervezik a Hurka-pite Fesztiválon a pogácsasütést és csigacsinálást, a gasztronómiai tapasztalataikat átadják a fiataloknak, a hagyományörzés aktív részesei.

A település által szervezett „Legszebb Konyhakertek” pályázatban is szívesen részt vettek, ahol a legidősebb résztvevő 95 éves volt.

Társadalmi szerepvállalásuk megmutatkozik abban is, hogy a településen három aktív nyugdíjas klub is működik, mely magában foglalja a település nyugdíjasait, a közszéfer nyugdíjasait és a TVK-s nyugdíjasokat.

Szerepet vállálnak a különböző testületekben, úgymint Értéktár Bizottság, Polgár Városért Alapítvány, Helyi Választási Bizottság.

Továbbra is ezt tartjuk legfontosabb vívmányunknak, hiszen az előregedő, és egyedül maradó lakosságnak továbbra is fontos a környezete rendbentartása, amelyre egészségi állapota miatt már nem képes.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősebb korosztály egészségi állapota (fizikai és szellemi) az életkor növekedésével romlik	Folyamatosan biztosítani kell az egészségmegőrző programokon, szűrővizsgálatokon való részvétel lehetőségét. Igényfelmérés alapján olyan klubfoglalkozások (jóga, gyógytorna), szabadtéri programok szervezése, melyeken szívesen vesznek részt az idők
Elmagányosodás problémája	Igényfelmérés alapján olyan rendszeres programok, klubfoglalkozások, kirándulások szervezése, melyeken szívesen vesznek részt az idők, illetve már a bölcsődében és az óvodában is olyan programokat szervezni, melyek révén erősödnek a generációk közötti kapcsolatok

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

„A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni.” A fogyatékkal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérültek a legnagyobb csoport, a társadalom életének szinterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma évről évre csökkenést mutat, a nők aránya továbbra is magasabb a férfiakénál.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2015	119	138	257
2016	113	125	238
2017	106	121	227
2018	96	113	209
2019	80	117	197
2020	75	112	187
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Szorosabb együttműködés kialakítása szükséges az országos és megyei érdekvédelmi és szolgáltató szervezetek között. Mindemelllett a valós igények felmérése érdekében átfogó kutatása, vizsgálat is indokolt.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Polgáron közel 300 fő tagja a Hajdú-Bihar Megyei Mozgáskorlátozottak Egyesületének. A civil szervezet érdemben nem tud érdekképviselőt ellátni. Az érdekképviselői szervezetekkel tovább kell bővíteni az együttműködési formákat. Jelenleg csupán havi egy alkalommal tartanak a településen fogadóórát. A Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete 2018. évben kereste meg az önkormányzatot, hogy fogadóóra céljából helyiséget igényelne. Az önkormányzat pozitívan állt a kéréshez, és minden hónap második szerdai napján a látássérültek számára is megnyílik a lehetőség a konzultációra. COVID óta az ügyfélfogadás szünetel.

Az önkormányzat és intézményei a lehetőséghez képest foglalkoztatja a csökkent munkaképességű személyeket. A munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az önkormányzatnak nincs tudomása hátrányos megkülönböztetésről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központja által biztosított szolgáltatásokban változás nem következett be. Kötelező feladatellátás:

- Nappali ellátás
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Nem kötelező feladat ellátás keretén belül továbbra is biztosítja az intézmény a Támogató Szolgáltatást.

A támogató szolgálat fontos szerepet tölt be az esélyegyenlőség előmozdításában, az 1998. évi XXVI. „a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról” szóló törvény a fogyatékos személyt megillető jogokat az alábbi csoportokra bontja:

- környezet
- kommunikáció
- közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés
- közlekedés
- támogató szolgálat, segédeszköz

Ahhoz, hogy a fogyatékkal élők a jogaikkal élni tudjanak a törvény az esélyegyenlősítés alábbi célterületeit jelöli meg:

- egészségügy
- oktatás/képzés
- foglalkoztatás
- lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel
- kultúra, sport

A támogató szolgálat által nyújtott szolgáltatások segítik a fogyatékkal élőket jogaik gyakorlásában az esélyegyenlőség célterületein. Az intézmény által nyújtott szállító szolgáltatás az igénybevevő fogyatékos személyek szállítási igénye alapján hozzáférést biztosít alapvető szükségleteket kielégítő szolgáltatásokhoz. Rendszeresen szállítjuk az ellátottakat egészségügyi-, közoktatási intézményekbe. Az összes igénybevevő rendelkezik megállapodással a szállításra.

A személyi segítség keretein belül jellemzően gondozási tevékenységeket, háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtást, közszolgáltatások igénybeviteléhez segítségnyújtást, ügyintézt, vagy megbízás alapján végrehajtott feladatokat végzünk.

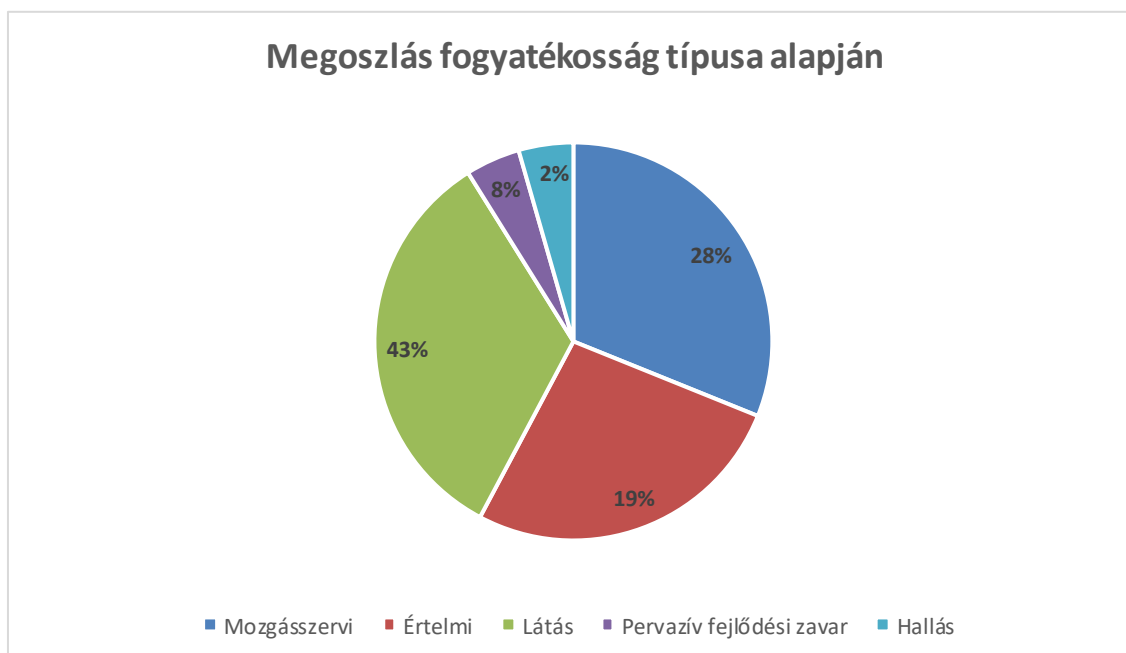
Kulturális, vagy közösségi programokon való részvételhez, foglalkoztatáshoz való segítségnyújtásra irányuló igényt ritkán fogalmazzuk meg.

2023. június 1-én a támogató szolgálat ellátotti létszáma 45 fő, mely megegyezik az egy évvel korábbi adattal. Minden ellátottnak volt megállapodása szállításra, valamint 16 főnek személyi segítségre is.

Ellátottak jellemzői:

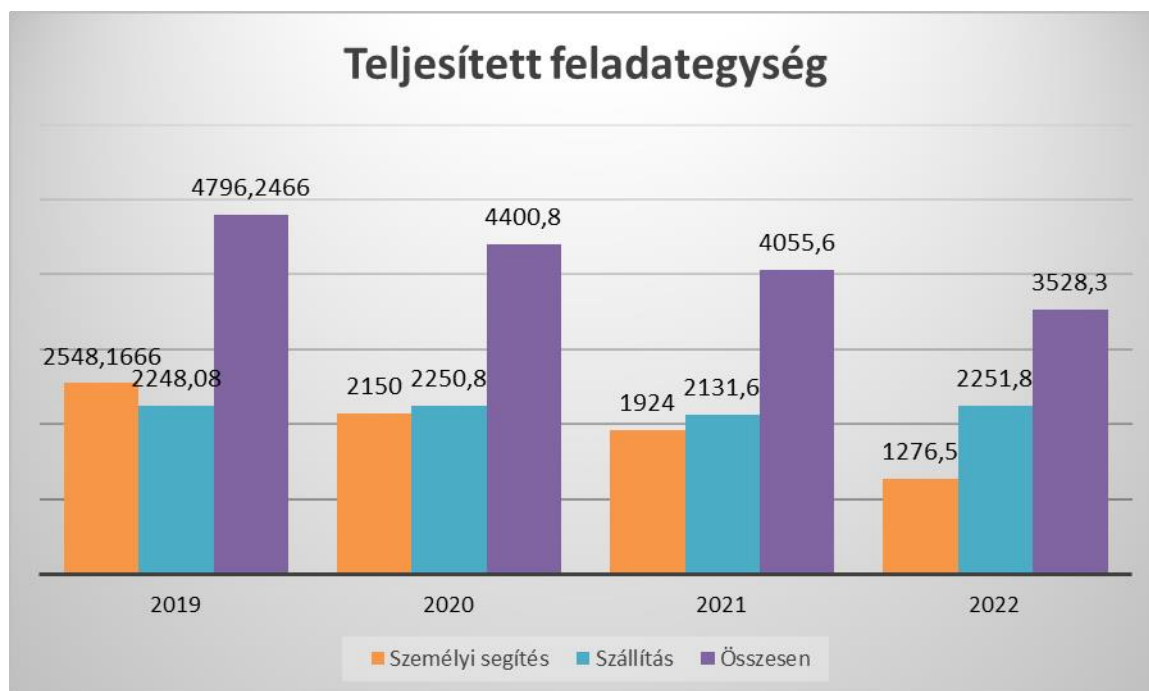
Kor	Szállításban részesül			Személyi segítségben részesül		
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen
0-17	2	5	7	0	0	0
18-39	5	4	9	0	0	0
40-59	3	4	7	2	2	4
60-64	2	2	4	2	0	2
65-69	0	2	2	0	1	1
70-74	0	2	2	0	0	0
75-79	0	2	2	0	2	2
80-89	2	6	8	1	5	6
90-x	0	4	4	0	1	1
Összesen	14	31	45	5	11	16

Ellátottak között változatlanul nagyobb számban fordulnak elő látás- és mozgássérültek, valamint értelmi fogyatékkal élők. A fogyatékoság típusa szerinti megoszlást az alábbi kör diagram szemlélteti, mely szerint mozgásszervi fogyatékkal 14 fő, értelmi fogyatékkal 12 fő, látás 15 fő, pervazív fejlődési zavar és hallás fogyatékkal élő 2-2 fő ellátott igényli a szolgálat segítségét.

„Az ellátottakról összességében elmondható, hogy saját erőforrásaikból egyáltalán nem, vagy csak korlátozva képesek kielégíteni alapvető szükségleteiket. Ebben családjaik csak minimálisan tudnak segíteni. Több ellátottnak a településen nem él hozzátartozója, így csak a szolgálatra számíthatnak.” A fenti állítások most is aktuálisak.

Az előző évek mutatószámai:

A vállalt feladategység személyi segítségnél 1200, szállításnál pedig 2100 egység volt 2023-ban is.

Új szolgáltatások nem kerültek kialakításra, bevezetésre. Támogató Szolgálat infrastruktúrájának fejlesztése megtörtént. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által meghirdetett pályázat sikeresen zárult, így a megnyert pályázat eredményeként 2023. év májusában új gépjármű beszerzése valósult meg.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek magasabb szintű jogszabályok által meghatározott ellátásokat igényelhetnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az alap egészségügyi ellátások a Járóbeteg Szakellátó akadálymentes épületében mindenki számára elérhető. Az egyéb speciális rehabilitációs ellátások csak a városon kívül vehetők igénybe.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékkal élő személyeken kívül az akadálymentes környezetnek hasznélvezői a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek. Az esélyegyenlőség szempontjainak vizsgálatánál két tényező kerül értékelésre: - az építési beruházások esetében a fizikai akadálymentesítés, a többi fejlesztés esetében a fogyatékkal élők számára biztosított információkhoz való hozzáférés az eszközök, szolgáltatások használatához (vakbarát számítógépes és egyéb eszközök, könnyen érthető kommunikáció, stb. Az Ady Endre Művelődési Ház és Könyvtárban szükséges egy hangoskönyv kölcsönzési, illetve helyben használati lehetőség az idős korosztály számára. Az önkormányzat intézményei részben akadálymentesítettek. Rámpával, akadálymentes feljáróval rendelkeznek, lifttel azonban nem.

A PÉTEGISZ Járóbeteg Szakellátó Központ és a Polgármesteri Hivatal, a művelődési központ a városközpont rehabilitációs beruházás befejezését követően vált teljesen akadálymentessé.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közösségi autóbusz-közlekedés támogatása című projekt megvalósításával az autóbuszmegálló és környéke is akadálymentesített. Az információs és kommunikációs akadálymentesítettség jelenleg nincs vizsgálva.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Jellemzően nem akadálymentesek a munkahelyek, legtöbbször a pályázati lehetőségekre várnak.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Közigazgatási területünkön az utak – járdák minősége erősen kifogásolható ebből a szempontból, bár az elmúlt években pozitív változások történtek, úgy mint a gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése, az ún. megszokott átkelőhelyek probléma mentesítése.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Lásd 7.1.d

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A települési támogatásoknál előnyt élveznek a fogyatékkal élők. A rendelet szabályozása úgy történt, hogy a fogyatékkal élő személyek jövedelemhatártól függetlenül részesednek a különböző támogatásokban.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Szociális Szolgáltató Központ beszámolója alapján elmondható, hogy kulturális, vagy közösségi programokon való részvételhez, foglalkoztatáshoz való segítségnyújtásra irányuló igényt ritkán fogalmaznak meg a fogyatékkal élők.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön nem tapasztalható társadalmi probléma

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal a fogyatékkal élőkről (számuk, fogyatékoságuk mértéke, foglalkoztathatóságuk stb.)	Adatbázis létrehozása, igényfelmérés, aktív kapcsolattartása a fogyatékkal élőkkel, aktív kapcsolat kialakítása érdekvédelmi szervezetekkel, foglalkoztathatóságuk támogatása

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Az önkormányzat kevés adattal rendelkezik a célcsoportokról	Adatgyűjtéssel, igényfelméréssel adatbázisok létrehozása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Polgár a korábbi partnerség alapú tervezési gyakorlatnak megfelelően kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a helyi társadalmat intenzíven bevonja a várost érintő programok kidolgozásába és megvalósításába egyaránt. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Jelentős civil szervezetek a településen:

Polgári Polgárőr Egyesület, Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Vöröskereszt, Lokálpatrióta Mozgalom Egyesület, Nyugdíjasok Klubja Egyesület, Közalkalmazottak, Köztisztviselők Nyugdíjas Klubja, TVK Dolgozók Nyugdíjas Klubja, Foltvarrókör, Árvácska Népdalkör és Citeraegyüttes, Római Katolikus Karitasz, Méhészegyesület, Sportegyesületek, Lovas Hagyományőrző Egyesület, Élet Virága Egészségmegőrző Egyesület, Polgár és Térsége Egészségügyéért Alapítvány, Polgáriak a Városért Egyesület.

Az önkormányzat működteti a Polgár Városért Alapítványt, a Polgári Időügyi Tanácsot, valamint a Közbiztonsági Fórumot.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az egyházak részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk (kálvária-domb, templomkerti szobrok).

A város hazai kapcsolatrendszerének fontos eleme a kistérségi településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás.

- Térségi Járóbeteg Szakellátó / PÉTEGISZ ZRT./
- Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Kft.
- Térségi Temetkezési Vállalkozás /KORPUSZ Kft./
- Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV Zrt.)

A város szakmai szervezeti és egyesületi kapcsolatai

- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)
- Jegyzők Országos Szövetsége (JOSZ)
- Hajdúvárosok Szövetsége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) A helyzetelemzés adatszolgáltatásában részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, oktatási szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrálódott. A teljes tervezet az Önkormányzat a honlapján, www.polgar.hu közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A PolgárTárs újságban folyamatosan tájékoztatjuk a lakosságot a programról és azok megvalósításáról.
- b) A nyilvánosság folyamatos biztosítása érdekében kétfévente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézmények, szülők és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján. HEP-fórum folyamatos működtetése.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot Polgár Város Önkormányzata a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti. Polgár Város települési esélyegyenlőségi helyzetelemzésének és programjának monitoring vizsgálata az alábbiak szerint történik:

1./ Az intézmények kétfévente beszámolóikban értékelik az esélyegyenlőségi program megvalósítását.

Felelős: intézményvezetők

Határidő: első alkalommal 2025. évben

2./ A képviselő-testület az intézményi beszámolók alapján kétévente értékelést készít.

Felelős: jegyző

Határidő: első alkalommal 2025. évben.

3./ Az értékelést minden érintett intézmény megkapja, melyek fejlesztési területeit éves tervezésénél figyelembe veszi.

Felelős: jegyző, intézményvezetők

Határidő: első alkalommal 2025. évben.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adathiány a roma és/vagy mélyszegénységben élők számáról, iskolai végzettségükről, eladósodottság mértékéről	Adatbázis létrehozása, igényfelmérés és aktív kapcsolattartás
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkanélküliség és munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek hiánya	Támogatott képzések szervezése, kapcsolatfelvétel és aktív közreműködés a helyi vállalkozókkal, cégekkel
Gyermekek	A 3 évesnél fiatalabb, gyermekgondozási ellátásban részesülő gyermekek száma növekszik. A 0-3 év közötti gyermekek száma nő, további növekedés várható, a 14 bölcsődei férőhely nem elégíti ki a szülői igényeket	Bölcsődei ellátás fejlesztése annak érdekében, hogy a bölcsődei ellátást igénylő családok számára a szolgáltatás helyben, vagy legalább a lakóhelyükhöz közeli településen elérhetővé váljon.
Gyermekek	Már bölcsődés, óvodás korban jelen vannak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, akiknél az elmaradás oka a rendszertelen életmódból, megélhetési nehézségekből, családi háttér és támogatás hiányából adódik. Kevés a rendszeres, gyermekek részére szóló program, melyek szabadidejüket hasznos eltöltését támogatják.	Nagyobb hangsúly a hátránykompenzáló és felzárkóztató tevékenységekre, tanórai és tanórán kívüli tevékenységek számának növelése
Idősek	Az idősebb korosztály egészségi állapota (fizikai és szellemi) az életkor növekedésével romlik	Folyamatosan biztosítani kell az egészségmegőrző programokon, szűrővizsgálatokon való részvétel lehetőségét. Igényfelmérés alapján olyan klubfoglalkozások (jóga, gyógytorna), szabadidő programok szervezése, melyeken szívesen vesznek részt az idősek
Idősek	Elmagányosodás problémája	Igényfelmérés alapján olyan rendszeres programok, klubfoglalkozások, kirándulások szervezése, melyeken szívesen vesznek részt az idősek,

		illetve már a bölcsődében és az óvodában is olyan programokat szervezni, melyek révén erősödnek a generációk közötti kapcsolatok
Nők	Az önkormányzat kevés adattal rendelkezik a nők helyzetét illetően, kevés a családbarát és atipikus munkahelyek száma, a piacképes szakmával rendelkező nők száma alacsony, a nők körében nagyobb mértékben tapasztalható munkanélküliség	Kapcsolatfelvétel és adatgyűjtés révén igényfelmérés a nők körében, aktív pályázatfigyeléssel, a Foglalkoztatási Osztállyal való együttműködéssel képzések, átképzések biztosítása a nők részére, valamint aktív kapcsolat kialakítása helyi vállalatokkal és vállalkozókkal a családbarát munkahely és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése érdekében
Fogyatékkal élők	Az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal a fogyatékkal élőkről (számuk, fogyatékoságuk mértéke, foglalkoztathatóságuk stb.)	Adatbázis létrehozása, igényfelmérés, aktív kapcsolattartása a fogyatékkal élőkkel, aktív kapcsolat kialakítása érdekvédelmi szervezetekkel, foglalkoztathatóságuk támogatása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Az önkormányzat kevés adattal rendelkezik a célcsoportokról	Adatgyűjtéssel, igényfelméréssel adatbázisok létrehozása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalmi elvárásoknak megfelelően beilleszkednek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményein javítani tudjunk. Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek tehetséggondozását, és képességfejlesztését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek és egyedülállók biztonságára, mentális állapotára. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az atipikus foglalkoztatási formák bevezetését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi elfogadtatására.

Településszintű probléma

A	Intézkedés címe:	Célcsoportokra vonatkozó adatgyűjtés
B	Feltárt probléma megnevezése	A célcsoportokat érintő valós problémák nem teljeskörűen ismertek, az önkormányzat kevés adattal rendelkezik, nyilvántartás/adatbázis létrehozása szükséges
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Célcsoportokat érintő minél részletesebb információgyűjtéssel, a nyilvántartások karbantartásával hatékonyabban biztosítható lesz a célcsoportok esélyegyenlősége
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezése Koncepció Gazdasági Program 2021-2025 Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel az önkormányzat intézményeivel Célcsoportonként nyilvántartás/adatbázis létrehozása Aktív kapcsolattartással a nyilvántartás/adatbázis karbantartása, mellyel biztosítható a célcsoportok esélyegyenlősége
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, jegyző
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Célcsoportonkénti nyilvántartások/adatbázisok létrejötte, fenntartása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Önkormányzat és intézményei HEP referens Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Polgári Időügyi Tanács
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Humán erőforrás biztosításával fenntartható (HEP referens, intézményi kapcsolattartók/közreműködők)
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Romák és mélyszegénységben élők

A	Intézkedés címe:	Munkaerőpiaci felzárkózás és foglalkoztathatóság támogatása
B	Feltárt probléma megnevezése	Adathiány a romák és/vagy mélyszegénységben élőkről, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek hiánya és munkanélküliség
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Munkanélküliség csökkentése, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek kihasználásának emelkedése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program 2021-2025 Integrált Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Nyilvántartás a regisztrált munkanélküliekről Képzések, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek számbavétele, környékbeli munkalehetőségek folyamatos feltérképezése, a lehetőségek továbbítása a munkát keresők számára (együttműködve a Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzattal)
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Képzettséget, szakképzettséget megszerzők számának növekedése Munkanélküliek számának csökkenése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály Központi költségvetési támogatás, pályázati erőforrások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatósági az anyagi erőforrásoktól, a pályázati lehetőségektől függ.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A környékbeli települések önkormányzatainak bevonásával a munkaerőpiaci programok nagyobb eséllyel valósulhatnak meg.

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	Bölcsődei ellátás fejlesztése (Új bölcsőde építése)
B	Feltárt probléma megnevezése	A 0-3 év közötti gyermekek száma magas, növekedés várható, a 14 bölcsődei férőhely nem elégíti ki a szülői igényeket
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Új, 28 férőhelyes bölcsőde létrehozása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program 2021-2025
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a Gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve A – Demográfia és köznevelés komponensében
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázat megírása Elnyert támogatás esetén megvalósítás
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	28 férőhelyes bölcsőde létrehozása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Önkormányzat Pályázati lehetőség Pályázat megvalósításában résztvevő önkormányzati dolgozók és projektmenedzser
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézmény fenntarthatóságát az önkormányzat biztosítani tudja
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	Gyermekek védelmének és szabadidejük hasznos eltöltésének támogatása
B	Feltárt probléma megnevezése	Már bölcsődés, óvodás korban jelen vannak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, akiknél az elmaradás oka a rendszertelen életmódból, a megélhetési nehézségekből, családi háttér és támogatás hiányából adódik. Kevés a rendszeres, gyermekek részére szóló program, melyek szabadidejük hasznos eltöltését támogatják
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Csökken az elmaradott, veszélyeztetett gyermekek száma Nő a szabadidő hasznos eltöltését támogató programok száma
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program 2021-2025
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a Gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel a Családsegítő Szolgálattal, a Napsugár Óvoda és Bölcsődével a hátránykompenzáló és felzárkóztató tevékenységek megszervezése érdekében Kapcsolatfelvétel az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár intézményvezetőjével a szabadidő hasznos eltöltését támogató programok szervezése érdekében Tevékenységek és programok megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Nő a felzárkóztató és hátránykompenzáló tevékenységek száma Nő a tanórai és tanórán kívüli (szabadidő hasznos eltöltését is támogató) programok száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Szociális Szolgáltató Központ munkatársai Napsugár Óvoda és Bölcsőde munkatársai Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár munkatársai Önkormányzati költségvetési támogatás Pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Pénzügyi és humán erőforrás mellett fenntarthatóak a programok, a tevékenységek
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Nők

A	Intézkedés címe:	Nők képzési és foglalkoztatási lehetőségeinek javítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Piacképes szakmával rendelkező nők száma alacsony, nagyobb mértékben tapasztalható munkanélküliség, családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Támogatott képzések és átképzések biztosításával, aktív tájékoztatással és kapcsolat fenntartásával családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítésével nő a nők foglalkoztatása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program 2021-2025 Integrált Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés Foglalkoztatási Osztállyal való együttműködés, aktív kapcsolattartás Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése Családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a helyben
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Nők foglalkoztatottságának emelkedése A megvalósuló képzések számának növekedése Atipikus foglalkoztatás formák népszerűsítését célzó tájékoztató előadások száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya Helyi vállalkozók, cégvezetők Pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóság elsősorban a pályázati források meglététől függ
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Idősek

A	Intézkedés címe:	Időskorúak elmagányosodásának visszaszorítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Az elmagányosodás sokszor vezet pszichikai állapot- és mentális egészség romlásához
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Igényfelméréssel olyan rendszeres programok és klubfoglalkozások szervezése, amelyeken szívesen vesznek részt az idősek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Igényfelmérés az idősek körében Programok és klubfoglalkozások szervezése Óvodás és iskolás korúak bevonásával erősíteni a generációk közötti kapcsolatokat
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megvalósult programok, rendezvények Rendszeressé váló klubfoglalkozások
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Polgári Idősügyi Tanács és Idősek Klubja Önkormányzati dolgozók és önkéntesek Önkormányzati költségvetés és pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és humán erőforrás biztosításával, az idősek igényeit szem előtt tartva fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Idősek

A	Intézkedés címe:	Egészségi állapot megőrzése és javítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősek egészségi állapota az idő előrehaladtával romlik, kiszolgáltatottá válnak.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Egészségügyi, kulturális – és sport programok megvalósításával javul az idősek egészségi állapota, kevésbé lesznek magányosak, a programok révén szívesebben mozdulnak ki otthonról.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Igényfelmérés szervezett szűrővizsgálatokról, egészségügyi, kulturális – és rendszeres, életvitelszerűen folytatható testmozgásokkal kapcsolatban. Szűrővizsgálatok, rendezvények, programok, életvitelszerűen folytatható testmozgások szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megvalósult programok, rendezvények Programokon való részvétel folyamatos emelkedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Polgári Idősügyi Tanács és Idősek Klubja Önkormányzati dolgozók és önkéntesek Önkormányzati költségvetés és pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és humán erőforrás biztosításával, az idősek igényeit szem előtt tartva fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	A fogyatékkal élők beilleszkedésének segítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Nincs megfelelő adatbázis a helyben élő fogyatékosokról.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Feltérképezni a fogyatékkal élő lakosság szükségleteit, érdekképviselői szervekkel történő aktív kapcsolattartással támogatni a foglalkoztathatóságukat
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A különböző fogyatékoság (mozgásszervi, érzékszervi, értelmi) érdekképviselői szerveinek segítségével felmérni a helyben élő fogyatékosok számát. A helyi szociális-, egészségügyi intézmények, és civilszervezetek segítségével feltérképezni szükségleteiket a jobb életminőség elérése érdekében.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A fogyatékosok szükségleteinek mind maradéktalanabb kielégítése, helyben történő orvosi kezelések, vizsgálatok, prevenció segítségével.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	HEP referens Szociális Szolgáltató Központ munkatársai Érdekképviselői szervek Önkormányzati költségvetés és pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A személyi és anyagi erőforrások biztosítása mellett fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	Célcsoportokra vonatkozó adatgyűjtés	A célcsoportokat érintő valós problémák nem teljeskörűen ismertek, az önkormányzat kevés adattal rendelkezik, nyilvántartás/adatbázis létrehozása szükséges	Célcsoportokat érintő minél részletesebb információgyűjtéssel, a nyilvántartások karbantartásával hatékonyabban biztosítható lesz a célcsoportok esélyegyenlősége	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió Gazdasági Program 2021-2025 Településfejlesztési Stratégia	Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Kapcsolatfelvételt az önkormányzat intézményeivel Célcsoportonként nyilvántartás/adatbázis létrehozása Aktív kapcsolattartással a nyilvántartás/adatbázis karbantartása, mellyel biztosítható a célcsoportok esélyegyenlősége	Polgármester, jegyző	2028. 06.29.	Célcsoportonkénti nyilvántartások/adatbázisok létrejötte, fenntartása	Önkormányzat és intézményei HEP referens Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Időügyi Tanács	Humán erőforrás biztosításával fenntartható (HEP referens, intézményi kapcsolattartók/közreműködők)	nem releváns

	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Munkaerőpiaci felzárkózás és foglalkoztathatóság támogatása	Adathiány a romák és/vagy mélyszegénységben élők, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek kihasználásának emelkedése	Munkanélküliség csökkentése, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek kihasználásának emelkedése	Gazdasági Program 2021-2025 Integrált Településfejlesztési Stratégia	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Nyilvántartás a regisztrált munkanélküliekről Képzések, munkaerőpiaci felzárkózást nyújtó lehetőségek számbavétele, környékbeli munkalehetőségek folyamatos feltérképezése, a lehetőségek továbbítása a munkát keresők számára (együttműködve a Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzattal)	Polgármester	2028. 06.29.	Képzettséget, szakképzettséget megszerzők számának növekedése Munkanélküliek számának csökkenése	HEP referens, Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Központi költségvetési támogatás, pályázati erőforrások	A fenntarthatósági az anyagi erőforrásokról, a pályázati lehetőségektől függ.	A környékbeli települések önkormányzatainak bevonásával a munkaerőpiaci programok nagyobb eséllyel valósulhatnak meg.
	II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Bölcsődei ellátás fejlesztése (Új bölcsőde építése)	A 0-3 év közötti gyermekek száma magas, növekedés várható, a 14 bölcsődei férőhely nem elégíti ki a szülői igényeket	Új, 28 férőhelyes bölcsőde létrehozása	Gazdasági Program 2021-2025	„Legyen jobb a Gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve A – Demográfia és köznevelés komponensében	Pályázat megírása Elnyert támogatás esetén megvalósítás	Polgármester	2028. 06.29.	28 férőhelyes bölcsőde létrehozása	Önkormányzat Pályázati lehetőség Pályázat megvalósításában résztvevő önkormányzati dolgozók és projektmenedzser	Az intézmény fenntarthatóságát az önkormányzat biztosítani tudja	nem releváns

2	Gyermekek védelmének és szabadidejük hasznos eltöltésének támogatása	Már bölcsődés, óvodás korban jelen vannak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, akiknél az elmaradás oka a rendszertelen életmódból, a megélhetési nehézségekből, családi háttér és támogatás hiányából adódik. Kevés a rendszeres, gyermekek részére szóló program, melyek szabadidejük hasznos eltöltését támogatják	Csökken az elmaradott, veszélyeztetett gyermekek száma	Gazdasági Program 2025	2021-	„Legyen jobb a Gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Kapcsolatfelvételt a Családsegítő Szolgálat, a Napsugár Óvoda és Bölcsődével a hátránykompenzáló és felzárkóztató tevékenységek megszervezése érdekében	Polgármester	2028. 06.29.	Nő felzárkóztató és hátránykompenzáló tevékenységek száma	a HEP referens, Szociális Szolgáltató Központ munkatársai, Napsugár Óvoda és Bölcsőde munkatársai, Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár munkatársai, Önkormányzati költségvetési támogatás, Pályázati források	Pénzügyi és humán erőforrás mellett fenntarthatóak a programok, a tevékenységek	nem releváns	
III. A nők esélyegyenlősége														
1	Nők képzési és foglalkoztatási lehetőségeinek javítása	Piacképes szakmával rendelkező nők száma alacsony, nagyobb mértékben tapasztalható munkanélküli	Támogatott képzések és átképzések biztosításával, aktív tájékoztatással és kapcsolat fenntartásával családbarát munkahelyek és atipikus	Gazdasági Program 2025	2021-	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Adatgyűjtés Foglalkoztatási Osztállyal való együttműködés, aktív kapcsolattartás Pályázati lehetőségek	Polgármester	2028. 06.29.	Nők foglalkoztatottságának emelkedése	A megvalósuló képzések számának	HEP referens, Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatá	A fenntarthatóság elsősorban a pályázati források meglététől függ	nem releváns

		ség, családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák hiánya	foglalkoztatási formák népszerűsítésével nő a nők foglalkoztatása		figyelemmel kísérése Családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a helyben	növekedése Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítését célzó tájékoztató előadások száma	si Osztálya, Helyi vállalkozók, cégvezetők Pályázati források				
IV. Az idők esélyegyenlősége											
1	Egészségi állapot megőrzése és javítása	Az idők egészségi állapota az idő előrehaladtával romlik, kiszolgáltatottá válnak.	Egészségügyi, kulturális – és sport programok megvalósításával javul az idők egészségi állapota, kevésbé lesznek magányosak, a programok révén szívesebben mozognak ki otthonról.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	Igényfelmérés szervezett szűrővizsgálatokról, egészségügyi, kulturális – és rendszeres, életvitelszerűen folytatható testmozgásokkal kapcsolatban. Szűrővizsgálatok, rendezvények, programok, életvitelszerűen folytatható testmozgások szervezése	Megvalósult programok, rendezvények Programokon való részvétel folyamatos emelkedése	Polgármester 2028. 06.29.	HEP referens, Polgári Időügyi Tanács és Idők Klubja Önkormányzati dolgozók és önkéntesek, Önkormányzati költségvetés és pályázati források	Anyagi és humán erőforrás biztosításával, az idők igényeit szem előtt tartva fenntartható	nem releváns
2	Időskorúak elmagányosodásának visszaszorítása	Az elmagányosodás sokszor vezet pszichikai állapot-mentális egészségromlásához	Igényfelméréssel olyan rendszeres programok és klubfoglalkozások szervezése, amelyeken szívesen vesznek részt az idők.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	Igényfelmérés az idők körében Programok és klubfoglalkozások szervezése Óvodás és iskolás korúak bevonásával erősíteni a generációk közötti kapcsolatokat	Megvalósult programok, rendezvények Rendszeressé váló klubfoglalkozások	Polgármester 2028. 06.29..	HEP referens, Polgári Időügyi Tanács és Idők Klubja Önkormányzati dolgozók és önkéntesek Önkormányzati költségvetés és pályázati források	Anyagi és humán erőforrás biztosításával, az idők igényeit szem előtt tartva fenntartható	nem releváns

V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége											
1	A fogyatékkal élők beilleszkedésének segítése	Nincs megfelelő adatbázis a helyben élő fogyatékosokról	Feltérképezni a fogyatékkal élő lakosság szükségleteit, érdekképviselői szervekkel történő aktív kapcsolattartással támogatni a foglalkoztathatóságukat	a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A különböző fogyatékosok (mozgásszervi, érzékszervi, értelmi) érdekképviselői szerveinek segítségével felmérni a helyben élő fogyatékosok számát. A helyi szociális-, egészségügyi intézmények, és civil szervezetek segítségével feltérképezni szükségleteiket a jobb életminőség elérése érdekében	2028. 06.29.	A fogyatékosok szükségleteinek mind maradéktalanabb kielégítése, helyben történő orvosi kezelések, vizsgálatok, prevenció segítségével.	HEP referens, Szociális Szolgáltató Központ munkatársai, Érdekképviselői szervek Önkormányzati költségvetés és pályázati források	A személyi és anyagi erőforrások biztosítása mellett fenntartható.	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

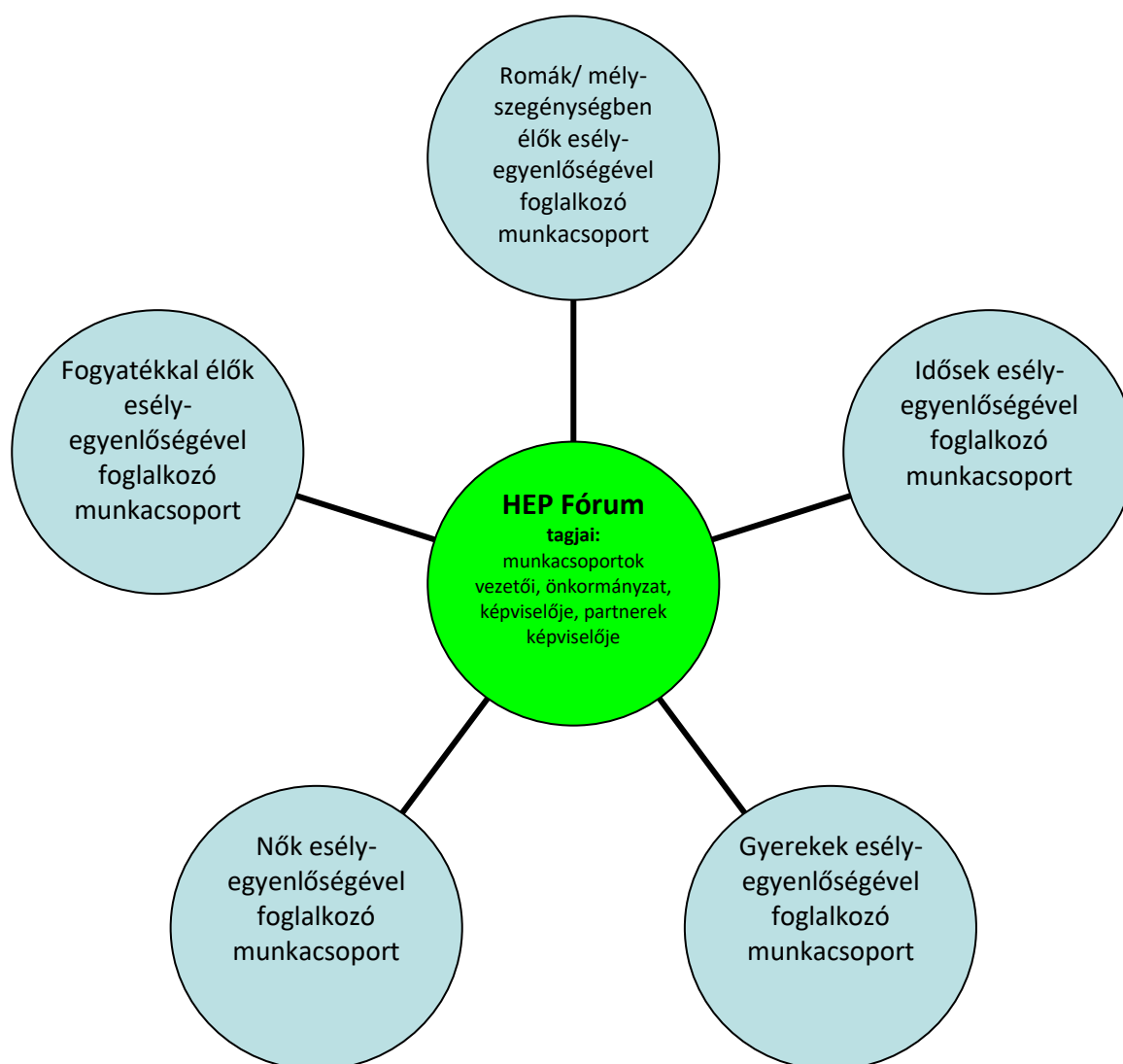
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Polgár Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Polgár Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 64/2023. (VI.29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Polgár, 2023. június 29.

Aláírás

Polgári Polgármesteri Hivatal
4090 Polgár, Barankovics tér 5. sz.
Telefonszám: 52/573-510

K i v o n a t

a 2023. június 29-én megtartott képviselő-testületi ülésen felvett jegyzőkönyvből.

64/2023. (VI. 29.) határozat

Polgár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta a „Javaslat Polgár Város Önkormányzatának 2023-2028. időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadására” vonatkozó előterjesztést és az alábbi döntést hozta:

- 1./ A képviselő-testület Polgár Város Önkormányzatának 2023-2028. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját elfogadja, az intézkedési tervet jóváhagyja.
- 2./ Felhívja a polgármestert és a jegyzőt, hogy az intézkedési tervben foglaltak megvalósításáról gondoskodjon.
- 3./ Felhívja a jegyzőt, hogy az elfogadott program felülvizsgálatáról gondoskodjon.

Határidő: folyamatos, felülvizsgálat 2 évente

Felelős: polgármester, jegyző

Kmft.

Tóth József sk.
polgármester

dr. Sivák Anita sk.
jegyző

Ybl... f... m...
Kiv. hit.

